

Apstiprinu:

SIA "AGROCHEMA LATVIA"
valdes loceklis
(amata nosaukums)

Dovydas Zaveckas

(personiskais paraksts un tā atšifrējums)

(apstiprinājuma uzraksta parakstīšanas datums)

Saskaņoju:

VUGD Zemgales reģiona brigādes
Bauskas daļas komandieris
(amata nosaukums)

Vadims Kuzmičs

(personiskais paraksts un tā atšifrējums)

(saskaņošanas datums)

SIA „AGROCHEMA LATVIA”

atrašanas vietas adrese: "Agrocentrs", Iecavas novads, LV-3913

zemesgabala kadastra apzīmējums: 4064 0080 121 un 4064 0080 327

CIVILĀS AIZSARDZĪBAS PLĀNS

"Agrocentrs", Iecavas novads, 2020

AVĀRIJAS DIENESTU TĀLRUŅU SARAKSTS

Vienotais ārkārtējo notikumu numurs **112**

Ugunsdzēsības un glābšanas dienests	112
Policija	110 (vai 112)
Neatliekama medicīniskā palīdzība	113 (vai 112)
Gāzes avārijas dienests	114 (vai 112)

Ārējo elektrotīklu avārijas gadījumā

80200404

NELAIMES GADĪJUMĀ ZVANIET

112

Vienotais ārkārtējo notikumu numurs
Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

110

Valsts policija

113

Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests

114

Gāzes avārijas dienests

- Zvanot **112**, izsakieties pēc iespējas ātrāk un skaidrāk – kas ir noticis, kur ir noticis, kas zvana
- Saglabājiet mieru un atbildiet uz papildjautājumiem. Atcerieties visu pēc iespējas precīzāk – par negadījumā iesaistītajām personām un/vai apstākļiem
- **Nepārtrauciet sarunu pirmais!**
- Jums paskaidros visu, kas jā dara
- Ņemiet vērā ka **112** dispečeriem ir iespēja izsaukt visus nepieciešamus avārijas dienestus

SATURA RADĪTĀJS

Lietotie termini.....	6
Normatīvo aktu saraksts ar saīsinājumiem.....	8
1. Paaugstinātas bīstamības objekta nosaukums, atrašanās vietas adrese un zemesgabala kadastra apzīmējums	9
2. Informācija par paaugstinātas bīstamības objekta ģeogrāfisko izvietojumu un objekta apkārtnes meteoroloģiskais, hidroloģiskais un klimatiskais raksturojums	9
2.1. paaugstinātas bīstamības objekta ģeogrāfiskais izvietojums	9
2.2. paaugstinātas bīstamības objekta apkārtnes meteoroloģiskais, hidroloģiskais un klimatiskais raksturojums.....	12
3. Paaugstinātas bīstamības objekta un tā darbības raksturojums	13
3.1. darba laiks, cilvēku skaits objektā darba laikā un ārpus darba laika.....	14
3.2. tehnoloģiskie procesi un iekārtas	14
3.3. vispārīgs inženiertehnisko sistēmu aprīkojuma raksturojums.....	20
3.3.1. ūdensapgāde (tai skaitā ugunsdzēsības vajadzībām).....	20
3.3.2. kanalizācija	20
3.3.3. elektroapgāde.....	21
3.3.4. siltumapgāde	22
3.3.5. ventilācija.....	22
3.4. objekta apsardzības sistēma	22
3.5. objekta iekšējie apdraudējumi, tai skaitā bīstamās iekārtas un maksimālie objektā ražojamo, lietojamo, apsaimniekojamo vai uzglabājamo bīstamo vielu daudzumi	24
4. Kopsavilkums par paaugstinātas bīstamības objekta risku novērtēšanu	25
4.1. risku scenāriji	26
4.2. risku matricas	28
5. Ziņas par paaugstinātas bīstamības objekta apkārtnes teritoriju, kuru var ietekmēt avārija, tai skaitā informācija par to iedzīvotāju un blakus esošo objektu skaitu, kurus var ietekmēt avārija paaugstinātas bīstamības objektā.....	30
6. Informācija par civilās aizsardzības organizāciju paaugstinātas bīstamības objektā un ziņas par atbildīgajiem darbiniekiem un viņu pienākumiem.....	31
6.1. persona (vārds un uzvārds), kas pieņem lēmumu par objekta civilās aizsardzības plāna īstenošanas sākšanu, rīcības koordinēšanu, avārijas bīstamības un sekū samazināšanas pasākumu vadīšanu objektā avārijas vai tās tiešu draudu gadījumā un kas ir atbildīga par sekū likvidēšanas pasākumu veikšanu pēc avārijas.....	31
6.2. persona (vārds, uzvārds, tālruņa numurs un elektroniskā pasta adrese), kas ir atbildīga par sakariem ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu un citām institūcijām ikdienā un sadarbību ar minētajām institūcijām avārijas vai tās tiešu draudu gadījumā.....	31
6.3. informācija par darbinieku pienākumiem attiecībā uz civilās aizsardzības nodrošināšanu un avāriju ierobežošanu un likvidēšanu objektā	31
6.4. informācija par objektā izveidotajām reaģēšanas un sekū likvidēšanas pasākumu veikšanas vienībām vai ugunsdrošības, ugunsdzēsības un glābšanas dienestu	32
7. Informācija par darbinieku apmācību rīcībai avārijas gadījumā, civilās aizsardzības jautājumos un pirmās palīdzības sniegšanā	32
8. Apraksts par pasākumiem, kas samazina risku darbiniekiem darba vietā un citām personām, kas atrodas paaugstinātas bīstamības objekta teritorijā.....	33
8.1. darbinieku brīdināšana par draudiem, informēšana par rīcību avārijas vai katastrofas gadījumā un veicamajiem aizsardzības pasākumiem, kā arī turpmākā informēšana.....	33
8.2. ģss apraksts par darbinieku nepieciešamo darbību pēc brīdinājuma saņemšanas.....	34
8.3. drošības pasākumi darbiniekiem un citām personām, kas atrodas objekta teritorijā	34
9. Avārijas draudu reģistrēšanas un ārējās brīdināšanas pasākumu sistēmas raksturojums.....	34
9.1. kārtība, kādā reģistrē avārijas un avārijas draudus.....	34

9.2. kārtība un veids, kādā atbildīgā persona par avārijas draudiem vai avāriju ziņo Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam, attiecīgajai pašvaldībai un citām institūcijām.....	34
9.3. informācija, ko iekļauj sākotnējā brīdinājumā, un kārtība, kādā sniedz turpmāko informāciju, kā arī detalizētāku informāciju, tiklīdz tā kļūst pieejama	35
9.4. kārtība un veids, kādā brīdina objektā nodarbinātos, objekta apakšuzņēmējus, apakšnomniekus un apmeklētājus, kā arī iedzīvotājus	36
10. Informācija par pasākumiem	36
10.1. pasākumi, kas nodrošina avārijas draudu ierobežošanu un likvidēšanu, lai tie nepāraugtu avārijā, bet avārijas gadījumā – tās ierobežošanu, kontroli un likvidēšanu paaugstinātās bīstamības objekta teritorijā, kā arī samazina avārijas draudu vai avārijas iedarbību un nodarīto kaitējumu	36
10.2. pasākumi, kas saistīti ar cilvēku un vides aizsardzību paaugstinātās bīstamības objekta teritorijā avārijas gadījumā	37
10.3. pasākumi, kas nepieļauj vai aizkavē avārijas sekas izplatīšanos ārpus paaugstinātās bīstamības objekta teritorijas.....	38
10.4. pasākumi, kas nodrošina iedzīvotāju brīdināšanu un turpmāku savlaicīgu informācijas sniegšanu iedzīvotājiem apdraudētajā teritorijā, kur tas nepieciešams	39
10.5. pasākumi, kas nodrošina piesārņotās vietas izpēti, sanāciju un vides atjaunošanu, lai likvidētu avārijas iedarbību uz cilvēkiem vai vidi.....	39
11. Detalizēts šādu būtiskāko avārijas gadījumā nodrošināmo pasākumu apraksts.....	39
11.1. evakuācijas pasākumi.....	39
11.2. pirmās palīdzības un neatliekamās medicīniskās palīdzības pasākumi cietušajiem	41
11.3. sabiedriskās kārtības uzturēšana paaugstinātās bīstamības objektā un īpašuma apsardze	44
11.4. alternatīvā enerģijas avota nodrošināšana	45
11.5. paaugstinātās bīstamības objekta darbības nodrošināšanas vai tās drošas pārtraukšanas pasākumi	45
11.6. preventīvie, gatavības, reaģēšanas un sekas likvidēšanas pasākumi	45
11.7. pasākumi pēc avārijas, kas nepieciešami, lai novērstu, likvidētu vai būtiski samazinātu avārijas ietekmi uz cilvēkiem vai vidi	48
12. Apraksts par rīcību avārijas draudu vai avārijas nevēlamo sekas apjoma vai smaguma samazināšanai vai ierobežošanai un stāvokļa kontrolei, norādot iekārtas, kas jāstādina vai jāglābj no avārijas ietekmes, kā arī avārijas izejas, pulcēšanās vietas un evakuācijas ceļus un kārtību, kādā apstādina tehnoloģiskie procesi, iekārtas vai objekti.....	49
13. Resursu (arī materiālo rezervju, signalizācijas un citu drošības iekārtu, atbilstoši apmācītu darbinieku un citu pieejamo resursu) raksturojums.....	49
13.1. resursi, kas pieejami paaugstinātās bīstamības objektā.....	49
13.1.1. agrīnās brīdināšanas sistēma, sakaru nodrošinājums	49
13.1.2. ugunsdrošības un ugunsdzēsības inženiertehniskās sistēmas un aprīkojums.....	50
13.1.3. paaugstinātās bīstamības objekta reaģēšanas un sekas likvidēšanas pasākumu veikšanas vienības vai ugunsdrošības, ugunsdzēsības un glābšanas dienesta materiāltehniskais nodrošinājums	50
13.1.4. individuālie vai kolektīvie aizsardzības līdzekļi un to izmantošanas kārtība	50
13.1.5. pirmās palīdzības sniegšanai nepieciešamo materiālu saraksts un to izvietojums objektā	51
13.1.6. inženiertehnika, transports, darbarīki, speciālais apģērbs, materiālās rezerves vai uzkrājumi.....	51
13.1.7. avārijas izplatību ierobežojošās iekārtas, avārijas noplūžu savākšanas iekārtas un rezervuāri, aizsargvalņi, avārijas piesārņojuma noteikšanas ierīces un citas cilvēka drošībai vai vides aizsardzībai paredzētas iekārtas un aprīkojums	52
13.2. resursi, kurus paredzēts piegādāt no citiem komersantiem saskaņā ar savstarpējās palīdzības un sadarbības vienošanos, kā arī laiks, kādā iespējams saņemt attiecīgos resursus.....	52
14. Informācija par laiku, kādā pēc attiecīgās informācijas saņemšanas Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests un citi avārijas dienesti var ierasties avārijas vietā.....	52
15. Kārtība, kādā sniedzama palīdzība Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam un veicamas darbības ārpus objekta teritorijas avārijas bīstamības vai sekas samazināšanai	52

Pielikumi SIA „AGROCHEMA LATVIA” Civilās aizsardzības plānam	54
1. pielikums	
Karte mērogā 1:10 000, kurā ar apzīmējumiem norādīta paaugstinātas bīstamības objekta atrašanās vieta un objektā iespējamo avāriju seku nevēlamās ietekmes zonas ārpus objekta teritorijas	55
2. pielikums	
Riska samazināšanas pasākumu plāns, kurā norādīti arī pasākumi tehnoloģisko iekārtu un ierīču, uguns aizsardzībai nozīmīgo inženiertehnisko sistēmu nomaiņai ar atbilstošām, modernākām un drošākām iekārtām un ierīcēm	56
3. pielikums	
Paaugstinātas bīstamības objekta plāns, kurā norādītas būves, galvenās inženiertehniskās komunikācijas, avārijas izejas un evakuācijas ceļi, ugunsgrēka dzēšanas iekārtas, agrīnās brīdināšanas ierīces, ugunsdzēsības ūdensapgādes avoti, bīstamo vielu uzglabāšanas vietas	59
4. pielikums	
Bīstamo ķīmisko vielu un maisījumu drošības datu lapas, ja minētās ķīmiskās vielas un maisījumi var atrasties paaugstinātas bīstamības objektā un var tikt iesaistīti avārijā	60
5. pielikums	
Apziņošanas shēma, kurā norādīta kārtība, kādā apziņo darbiniekus, atbildīgās iestādes, sadarbības institūcijas, iedzīvotājus, kurus var apdraudēt avārija paaugstinātas bīstamības objektā	80
6. pielikums	
Rīcības plāns bīstamo vielu noplūžu gadījumiem un to savākšanai	81
7. pielikums	
Rīcības plāns ugunsgrēka gadījumā	82
8. pielikums	
Rīcības plāns sprādziena gadījumā	88
9. pielikums	
Paaugstinātas bīstamības objekta bīstamo ķīmisko vielu un maisījumu glabātavas shēma (karte)	90

LIETOTIE TERMINI

AUATSS – automātiskā ugunsgrēka atklāšanas un trauksmes signalizācijas sistēma. Tā ir stacionāra inženiertehniskā sistēma, kas automātiski atklāj ugunsgrēka izcelšanos un signālu par ugunsgrēku vai sistēmas bojājumiem pārraida uz kontroles un signalizācijas pulti, ugunsgrēka gadījumā iedarbina aizsargājamā būvē trauksmes signālu izziņošanas ierīces, kā arī izstrādā signālus citu inženiertehnisko sistēmu vadībai.

Ārkārtēja situācija – īpašs tiesiskais režīms, kura laikā Ministru kabinetam ir tiesības likumā noteiktajā kārtībā un apjomā ierobežot valsts pārvaldes un pašvaldību institūciju, fizisko un juridisko personu tiesības un brīvības, kā arī uzlikt tām papildu pienākumus. To var izsludināt tāda valsts apdraudējuma gadījumā, kas saistīts ar katastrofu, tās draudiem vai kritiskās infrastruktūras apdraudējumu, ja būtiski apdraudēta valsts, sabiedrības, vides, saimnieciskās darbības drošība vai cilvēku veselība un dzīvība.

Bīstamība – apstākļu kopums, kas var izraisīt avārijas, katastrofas u.c., to radīto seku apjoms un smagums.

Bīstamā viela – ķīmiskā viela vai produkts, kas tai piemītošo fizikālo, ķīmisko, bioloģisko vai toksikoloģisko īpašību vai fizikālā stāvokļa dēļ var radīt draudus cilvēku dzīvībai un veselībai, dzīvniekiem, nodarīt kaitējumu videi un materiālajām vērtībām.

Civilā aizsardzība – tādu organizatorisku, inženiertehnisku, ekonomisku, finansiālu, sociālu, izglītojošu un zinātnisku pasākumu kopums, kurus īsteno valsts un pašvaldību institūcijas un sabiedrība, lai nodrošinātu cilvēku, vides un īpašuma drošību, kā arī īstenotu atbilstošu rīcību katastrofas un katastrofas draudu gadījumā.

Civilās aizsardzības plāns (CA plāns) – Civilās aizsardzības sistēmas organizatoriskās darbības un rīcības reglamentējošs pamatdokuments.

Evakuācija – patstāvīga pārvietošanās norādītajā drošajā virzienā vai pārvietošana uz drošu vietu pirms katastrofas vai katastrofas laikā no teritorijas vai telpas, kur izveidojušies apstākļi rada apdraudējumu cilvēku dzīvībai un veselībai.

Gatavības pasākumi — tādu pasākumu kopums, kuri tiek veikti, lai sagatavotos katastrofas gadījumā nepieciešamajai rīcībai.

Glābšanas darbu vadītājs (GDV) – Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta augstākā amatpersona, kura ieradusies notikuma vietā un vada ugunsgrēka dzēšanu un glābšanas darbus.

Glābšanas darbi – pasākumu kopums, lai glābtu cilvēkus un/vai dzīvniekus, kuri bez citu palīdzības nevar izkļūt no bīstamo faktoru ietekmes zonas uz drošu vietu, sniegtu pirmo palīdzību cietušajiem.

Individuālie aizsardzības līdzekļi – ierīces, iekārtas, sistēmas un izstrādājumi, tai skaitā darba apģērbs un apavi, kurus nodarbinātais valkā vai citādi lieto darbā, lai aizsargātu savu drošību un veselību no viena vai vairāku darba vides riska faktoru iedarbības.

Katastrofa – notikums, kas izraisījis cilvēku upurus un apdraud cilvēku dzīvību vai veselību, nodarījis kaitējumu vai radījis apdraudējumu cilvēkiem, videi vai īpašumam, kā arī radījis vai rada būtiskus materiālos un finansiālos zaudējumus un pārsniedz atbildīgo valsts un pašvaldības institūciju ikdienas spējas novērst notikuma postošos apstākļus.

Komersanta objekts – organizācija, kuras saimnieciskā darbība orientēta uz peļņas gūšanu, tirdzniecību.

MK – Latvijas Republikas Ministru kabinets.

NMPD – Neatliekamā medicīniskā palīdzības dienests.

Pali – ūdens līmeņa paaugstināšanās upēs un ezeros pavasara periodā, kas rada to pārplūšanu un raksturojas ar ilglaicīgu ūdens līmeņa noturību.

Pirmā palīdzība – palīdzība, ko cietušajiem (saslimušajiem) dzīvībai vai veselībai kritiskā stāvoklī savu zināšanu un iespēju apjomā sniedz personas ar kvalifikāciju medicīnā vai bez tās neatkarīgi no sagatavotības un ekipējuma.

Preventīvie pasākumi – rīcība vai pasākumi, ko objektā veic vai plāno visos darba posmos, lai novērstu vai mazinātu darba vides risku.

Paaugstinātas bīstamības objekts (PB objekts) – objekts, kas atbilst 2017. gada 19. septembra Ministru Kabineta noteikumu Nr.563 “Paaugstinātas bīstamības objektu apzināšanas un noteikšanas, kā arī civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas plānošanas un īstenošanas kārtība” 2. punkta prasībām.

Reagēšanas pasākumi – tādu pasākumu kopums, kuri tiek veikti, lai mazinātu vai likvidētu postošos apstākļus un to izraisītās sekas, novērstu vai mazinātu kaitējumu cilvēkiem, videi un īpašumam.

Resursi – ugunsgrēku dzēšanas un glābšanas darbos iesaistītie PB objekta darbinieki, operatīvo dienestu darbinieki, citas fiziskās un juridiskās personas, automobiļi, cita tehnika, aprīkojums, ugunsdzēsības vielas, absorbenti, citas vielas un materiāli.

Risks – cilvēka darbības vai dabas procesu izraisīta nevēlama notikuma realizācijas varbūtība noteiktā teritorijā un laika periodā un šī notikuma seku iespējamo apjomu apvienojums.

Riska avots – tehnisks objekts, sociāla vai dabas parādība, kas pie noteiktajiem nosacījumiem var novest pie negadījuma.

Seku likvidēšanas pasākumi – tādu pasākumu kopums, kuri tiek veikti, lai nodrošinātu vismaz minimālās iedzīvotāju pamatvajadzības, kas saistītas ar cilvēku izdzīvošanu, un apturētu vai mazinātu veselības, vides un īpašuma apdraudējumu.

Sprādziens – momentāna (eksplozīva) vielas vai maisījuma ķīmiskā pārvērtība, kurā izdalās liels enerģijas daudzums, kas rada paaugstinātu spiedienu (pārspiedienu un triecienvilni).

Trauksmes signāls – noteiktajā teritorijā vai komercsabiedrībā pārraidīts signāls, kas brīdina par rūpniecisku avāriju, katastrofu vai tās draudiem un nepieciešamību darbiniekiem attiecīgi rīkoties un veikt aizsardzības pasākumus.

Ugunsgrēks – laikā un telpā nekontrolēta degšana, kas var apdraudēt cilvēka veselību un dzīvību, radīt materiālos zaudējumus un nodarīt kaitējumu videi un kam ir raksturīga karstuma izdalīšanās līdz ar dūmiem un/vai liesmām.

Ugunsgrēka dzēšana – organizēta darbība, kuru veic, lai likvidētu ugunsgrēku, glābtu fiziskās personas un materiālās vērtības, kā arī aizsargātu vidi ugunsgrēka dzēšanas laikā.

Ugunsdrošība – atbilstība normatīvajos aktos noteiktajām prasībām attiecībā uz ugunsgrēku novēršanu, sekmīgu dzēšanu un to seku mazināšanu.

Ugunsdzēsības aparāts – ierīce, kas satur ugunsdzēsības vielu, kuru var izlādēt uz uguni iekšējā spiediena darbības rezultātā.

VUGD – Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests.

NORMATĪVO AKTU SARAKSTS AR SAĪSINĀJUMIEM

1. 2016. gada 1. marta Ministru Kabineta noteikumi Nr.131 “Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi” (turpmāk – MK Nr.131).

2. 2007. gada 24. aprīļa Ministru Kabineta noteikumi Nr.281 “Noteikumi par preventīvajiem un sanācijas pasākumiem un kārtību, kādā novērtējams kaitējums videi un aprēķināmas preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas” (turpmāk – MK Nr.281).

3. 2017. gada 20. jūnija Ministru Kabineta noteikumi Nr.341 “Noteikumi par civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas mācību veidiem un organizēšanas kārtību” (turpmāk – MK Nr.341).

4. 2000. gada 7. novembra Ministru Kabineta noteikumi Nr.384 “Noteikumi par bīstamajām iekārtām” (turpmāk – MK Nr.384).

5. 2002. gada 3. septembra Ministru Kabineta noteikumi Nr.400 “Darba aizsardzības prasības drošības zīmju lietošanā” (turpmāk – MK Nr.400).

6. 2017. gada 19. septembra Ministru Kabineta noteikumi Nr.563 “Paaugstinātas bīstamības objektu apzināšanas un noteikšanas, kā arī civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas plānošanas un īstenošanas kārtība” (turpmāk – MK Nr.563).

7. 2018. gada 11. septembra Ministru Kabineta noteikumi Nr.568 “Paaugstinātas bīstamības objektu saraksts” (turpmāk – MK Nr.568).

8. 2017. gada 7. novembra Ministru Kabineta noteikumi Nr.658 “Noteikumi par civilās aizsardzības plānu struktūru un tajos iekļaujamo informāciju” (turpmāk – MK Nr.658).

9. 2010. gada 3. augusta Ministru Kabineta noteikumi Nr.713 “Noteikumi par kārtību, kādā nodrošina apmācību pirmās palīdzības sniegšanā, un pirmās palīdzības aptiecināšanas medicīnisko materiālu minimumu” (turpmāk – MK Nr.713).

10. 2017. gada 5. decembra Ministru Kabineta noteikumi Nr.716 “Minimālās prasības obligātā civilās aizsardzības kursa saturam un nodarbināto civilās aizsardzības apmācības saturam” (turpmāk – MK Nr.716).

11. 2015. gada 22. decembra Ministru Kabineta noteikumi Nr.795 “Ķīmisko vielu un maisījumu uzskaites kārtība un datubāze” (turpmāk – MK Nr.795).

12. 2009. gada 25. augusta Ministru Kabineta noteikumi Nr. 950 “Nelaiemes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtība” (turpmāk – MK Nr.950).

1. PAAUGSTINĀTAS BĪSTAMĪBAS OBJEKTA NOSAUKUMS, ATRAŠANĀS VIETAS ADRESE UN ZEMESGABALA KADAISTRA APZĪMĒJUMS

PB objekta nosaukums

SIA "AGROCHEMA LATVIA" (Reģ.Nr. 43603027407) Iecavas agrocentrs.

PB objekta atrašanas vietas adrese

"Agrocentrs", Iecavas novads, LV-3913.

PB objekta zemesgabala kadastra apzīmējums

4064 0080 121 un 4064 0080 327.

2. INFORMĀCIJA PAR PAAUGSTINĀTAS BĪSTAMĪBAS OBJEKTA ĢEOGRĀFISKO IZVIETOJUMU UN OBJEKTA APKĀRTNES METEOROLOĢISKAIS, HIDROLOĢISKAIS UN KLIMATISKAIS RAKSTUROJUMS

2.1. PAAUGSTINĀTAS BĪSTAMĪBAS OBJEKTA ĢEOGRĀFISKAIS IZVIETOJUMS

PB objekta ģeogrāfisko izvietojumu skatīt 1. attēlā. Precīzas PB objekta atrašanas koordinātes (noteiktas PB objekta administrācijas ēkai) – 56°37'44.90"N 24°14'19.48"E.

*1.att. PB objekta ģeogrāfiskais izvietojums
(izmantoti Valsts zemes dienesta, Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras dati)*

PB objekts aizņem 12.76 ha lielu teritoriju divos zemesgabalos (1. attēlā redzamais lielākais 8.98 ha liels zemes gabals ar kadastra apzīmējumu 4064 0080 121 apvilks ar dzeltenu līniju, mazākais 3.78 ha liels zemes gabals ar kadastra apzīmējumu 4064 0080 327 apvilks ar oranžo līniju). PB objekta zemesgabali ir:

- savā starpā atdalīti ar Iecavas novada pašvaldības valdījumā esošo autoceļu (zemesgabala kadastra apzīmējums 4064 0080 287) (turpmāk – autoceļš “V1004 – Iecavas bāze”);
- iežogoti, lielākajā no tiem ir trīs vārti (t.sk. vieni dzelzceļa vārti), mazākajā – pieci (t.sk., vieni dzelzceļa vārti). Vārtu izvietojumu skatīt CA plāna 3.4. sadaļā.

PB objekts atrodas ~3 km attālumā uz ziemeļaustrumiem no Iecavas ciema ziemeļu robežas, pāri Valsts vietējam autoceļam V1004 Pievedceļš Iecavas stacijai (turpmāk – V1004). PB objekts atrodas pie V1004 posma starp Valsts galvenā autoceļa A7 Rīga-Bauska-Lietuvas robeža (Grenctāle) 37. kilometru rietumos un Valsts vietējo autoceļu V9 Iecava-Baldone-Daugmale austrumos.

PB objekts atrodas Iecavas dzelzceļa stacijas rajonā. Saskaņā ar Iecavas novada teritorijas plānojumu, kas īstenojams no 2017. gada 1. augusta, PB objekts atrodas rūpnieciskās apbūves teritorijā. 0.14 km attālumā no PB objekta teritorijas rietumu robežas atrodas kravas vilcienu dzelzceļa līnijas Jelgava I—Krustpils dzelzceļa stacijas “Iecava” vēsturiskā ēka. PB objekta teritorijā ir septiņi kravas vilcienu dzelzceļa līnijas pievedceļi, no kuriem tiek uzturēti tikai trīs pievedceļi (skatīt sīkāk CA plāna 3.2. sadaļā).

PB objekta teritorijas apbūvi skatīt 2. attēlā (uz 19.05.2020 aktuāls ģeotelpisks uzņēmums nav pieejams, taču ar būvniecību saistītas izmaiņas ir iezīmētas ar violetām kontūrām).

2.att. PB objekta teritorijas apbūve
(izmantoti Valsts zemes dienesta, Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras dati)

2. attēlā esošo objektu atšifrējums:

1. galvenais piebraukšanas ceļš pie PB objekta;
2. rezerves piebraukšanas ceļš pie PB objekta;

3. administrācijas ēka (turpmāk tekstā tiek minēta arī kā nozīmīgā ēka). Ēkas kopējā telpu platība 570 m². Ēkā izvietotas biroju, sadzīves un atpūtas telpas, ģērbtuves un sapulču telpa, ar atsevišķu ieeju no ārpuses – rūpnieciski iepakoto augu aizsardzības līdzekļu noliktava. Pamati un pārsegumi veidoti no dzelzsbetona/betona, ārsienās izmantoti ķieģeļi un betona paneļi, jumts pārklāts ar gumijotu lokšņu materiālu. Ēkai ir viens stāvs un ir nodrošinātas 4 izejas evakuācijas gadījumā. Ēkā ierīkota AUATSS;
4. beramo kravu izkraušanas un fasēšanas ēka (turpmāk tekstā tiek minēta arī kā nozīmīgā ēka). Ēkas kopējā telpu platība ir 2917 m². Ēka sastāv no vienas kopējas telpas, atsevišķā piebūvē ir ierīkota kompresoru telpa un pie ēkas ir nojume. Pamati, ārsienas un pārsegumi veidoti no dzelzsbetona, jumts pārklāts ar gumijotu lokšņu materiālu. Ēkai ir viens stāvs, no ārpuses izvietotas ārējās kāpnes nokļūšanai uz jumtu. Ir nodrošināta 1 evakuācijas izeja, 3 kravu autotransporta paceļamie vārti un 2 vārti dzelzceļa vagonu iebraukšanai/izbraukšanai, kā arī 1 slēdzama aila safasētas produkcijas nogādāšanai ārā pa transportiera lenti (fasēšanas kompleksa beigu posms). Maksimāli pieļaujamā ugunsšlodze līdz 300 MJ/m². Ēkā ierīkota AUATSS;
5. atklāta ugunsdzēsības ūdensņemšanas vieta. Divi dīķi, kas ir savienoti savā starpā;
6. safasēto beramo minerālmēslu noliktava atklātā teritorijā ap beramo kravu izkraušanas un fasēšanas ēku;
7. noliktavas ēka (2. attēlā redzamā ēka ir izdemolēta, 2018. gada beigās uzbūvētas noliktavas ēkas kontūras apvilktas ar violeto taisnstūri; (turpmāk tekstā tiek minēta arī kā nozīmīgā ēka). Ēkas kopējā telpas platība 913 m². Ēkā izvietota minerālmēslojumu noliktava. Ēkas pamati veidoti no dzelzsbetona/betona, sienas un jumts – no metāla karkasa, kurš pārklāts ar metāla lokšņu materiālu. Ēkai ir viens stāvs un no tās iespējams izklūt caur divām evakuācijas izejām. Maksimāli pieļaujamā ugunsšlodze līdz 300 MJ/m². Ēkā ierīkota AUATSS;
8. divi, viens otram blakus izvietoti šķidrā mēslojuma rezervuāri (2. attēlā to vietā redzamā ēka ir izdemolēta, 2018. gada beigās uzbūvēto rezervuāru kontūras apvilktas ar violetiem aplīem). Katra rezervuāra tilpums ir 3000 m³, platība – 600 m². Rezervuāru pamati veidoti no betona plāksnēm un metāla caurulēm, ārsienas no metāla karkasa konstrukcijas un polimēra plēves. Izveidotam rezervuāra karkasam no statņiem ir izveidoti horizontālie gredzeni pa visu rezervuāra perimetru. Uz karkasa, sakot no augšējā gredzena, tika uzmontētas LDP plātnes (6 mm biezuma), kas savā starpā ir savienotas ar metāla savienojumiem (cilpām). Iekšējā rezervuāra daļā ir ieklāts mīksts audums un divu slāņu plēve (viena plēves slāņa biezums ir 1 mm). Plēves rezervuāra augšā ir saliektas malās un piestiprinātas ar tauvām pie otras no augšas nerūsējošā tērauda tauvu rindas, kas apjož rezervuāru. Starp diviem divu slāņu plēves slāņiem ir iekārtota drenāža. Izsūkšanās atvere ir iekārtota abiem plēves slāņiem ar savienojumu (atloku) apakšējā rezervuāra daļā. Abām tvertnēm ir peldošs vāks, kas ir iekārtots no metāla rāmja un ir 0,75 mm biezuma plēves. Pēc rezervuāru iekārtošanas augšpusē paredzēts papildus iekšējais gredzens stiprināšanas pret vēju. Abiem rezervuāriem ir arēja caurspīdīga caurule

- tvertņu uzpildīšanas līmeņa kontrolei. Apkārt rezervuāriem izveidots pārklāts ar zemi dzelzsbetona apvaļņojums, kur bojājuma gadījumā uzkrāsies šķidrās mēslojums;
9. sūkņu stacija šķidrā mēslojuma pārsūkņēšanai uz/no šķidrā mēslojuma rezervuāriem (2. attēlā redzamā ēka ir izdemolēta);
  10. deviņi stacionāri (uz betona blokiem) izvietoti rezervuāri-cisternas ar tilpumiem 70 m³ (4 gab.), 50 m³ (1 gab.) un 25m³ (4 gab.) šķidrā mēslojuma uzglabāšanai;
  11. tehniskais angārs (turpmāk tekstā tiek minēta arī kā nozīmīgā ēka). Ēkas kopējā telpas platība 434 m². Ēkā ierīkota ugunsbīstamo darbu veikšanas pastāvīgā vieta un tiek veikts PB objektā esošās tehnikas remonts. Ēkas pamati veidoti no dzelzsbetona un betona, ārsienas no metāla konstrukcijām, kuras pārklātas ar metāla lokšņu materiālu. Ēkai ir viens stāvs un 2 evakuācijas izejas. Maksimāli pieļaujamā ugunsšlode virs 600 MJ/m². Ēkā ierīkota AUATSS;
  12. beramo minerālmēslu (rūpnieciskajos iepakojumos) noliktava atklātā teritorijā, iežogota ar metāla lokšņu žogu.

PB objekta apkārtnē ir dažādi komersanta objekti (graudu elevators, ražotnes, noliktavas un biroji), 1-3 stāvu viensētas un daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas. PB objekta apkārtnē nav neviens valsts aizsargājams kultūras piemineklis un īpaši aizsargājama dabas teritorija, aizsargājamie biotopi un sugas, sabiedriskās ēkas, tūrisma un rekreācijas zonas.

2.2. PAAUGSTINĀTAS BĪSTAMĪBAS OBJEKTA APKĀRTNES METEOROLOĢISKAIS, HIDROLOĢISKAIS UN KLIMATISKAIS RAKSTUROJUMS

PB objekts atrodas Viduslatvijas zemienē, uz robežas Upmales paugurlīdzenuma rietumu malai un Zemgales līdzenuma ziemeļaustrumu stūrim. PB objekts atrodas Zemgales līdzenuma un Piejūras zemienes klimatiskajā rajonā. Rīgas līča tuvums ietekmē temperatūras svārstību amplitūdas samazināšanos, ziemas padarot siltākas, bet vasaras vēsākas. Zemgales līdzenums ir siltākais un sausākais rajons Latvijā, jo līdzenais reljefs neveicina gaisa masu pacelšanos un nokrišņu veidošanos. No jūras gaisa masām PB objekta teritoriju pasargā Kurzemes un Žemaitijas (Lietuvā) augstiene. Gada vidējā temperatūra ir 5.9°C.

Ziemas ir siltas, tam ir raksturīga plāna, dažkārt nestabila sniega sega. Tās izveidošanās parasti notiek līdz 20. – 25. decembrim, sairšana – līdz 20. – 25. martam. Vidējais sniega segas biezums ziemas beigās ir 15 – 20 cm, maksimālais – 22 cm. Grunts sasaluma dziļums ir 30 - 50 cm. Gada aukstākais mēnesis ir janvāris ar vidējo $t^0 = -5.0^{\circ}\text{C}$. PB objekta apkārtnē ir visgarākais bezsala periods Latvijā (140 – 150 dienu). Pēdējās pavasara salnas novērotas ap 23. maiju.

PB objekta apkārtnē ir siltas vasaras (gaisa vidējā temperatūra jūlijā +16.5°C). Aktīvo temperatūru (temperatūras, kas ir augstākas par 10°C) summa ir viena no lielākajām visā Latvijā (tā pārsniedz 2000°C).

Plānas sniega kārtas ziemā un Latvijā vismazāko ūdens krājumu pavasarī (apmēram 40 mm) dēļ Zemgales līdzenumā ir vismazākā notece Latvijā: gada noteces slāņa biezums ir apmēram 200 mm. Nokrišņu daudzums ir 550 – 600 mm gadā, attiecīgi iztvaiko ap 400 mm nokrišņu gadā. Vislielākais nokrišņu daudzums ir jūlijā (vidēji 79 mm) un augustā (vidēji 76 mm), vismazākais – februārī (22 mm).

Zemgales līdzenums klāts ar ūdeni mazcaurlaidīgajiem māliem, tāpēc šeit kvalitatīvi pazemes ūdens resursi ir ierobežoti (taču tieši PB objekta teritorijā

gruntsūdeņu līmenis ir augsts: ~2-3 m no zemes virsmas; ir izveidots artēziskais urbums sadzīves ūdens iegūšanai), turpretī, upju tīkls ir visblīvākais Latvijā. PB objekts izvietots Lielupes sateces lielbaseinā. ~4 km attālumā no PB objekta atrodas viena no Lielupes lielākām pietekām (Lielupei ir vairāk nekā 250 pieteku) – upe Iecava (sateces apakšbaseins). PB objektam vistuvāk atrodas Iecavas pieteka Vērgupe (~0.3 km attālumā no PB objekta dienvidu robežas). Visas Iecavas novada upes ir līdzenumu tipa upes, to barošana notiek no sniega (50 – 57 %) un lietus (44 – 46 %) ūdeņiem, barošana no gruntsūdeņu pieplūdes ir tikai 4 – 5 %. Pietekas atūdeņo intensīvi lauksaimniecībā izmantojamo Zemgales līdzenuma augsni, kā rezultātā Lielupes ūdeņos nonāk daudz slāpekļa un fosfora.

Zemgales līdzenumā ir vismazāk ezeru Latvijā, jo ūdeņiem neļauj uzkrāties līdzenais reljefs un daudzās upes. Toties ir daudz dzirnavezeru un dīķu, kas aizņem upju ielejas vai izmantotos māla un grants karjerus. Pazemes ūdeņu barošana notiek no nokrišņiem, kas spēj izfiltrēties caur aerācijas zonu. Pirmais no zemes virsmas šajā rajonā ūdensapgādē izmantojamais ūdens horizonts saistīts ar Daugavas svītas (D3dg) dolomītiem. Horizonta virsmas iegulas dziļums ir 48-50 m, un horizonts ir ļoti labi aizsargāts no potenciālā virszemes piesārņojuma (virs tā iegulošo ūdeni vāji caurlaidīgo nogulumu biezums ir lielāks par 20 m).

PB objekta teritorijai ir labi attīstīta drenāžas sistēma. PB objekta ziemeļu un austrumu mala ierobežojas ar meliorācijas grāvi, viens meliorācijas grāvis no ziemeļiem ienāk PB objekta teritorijas iekšpusē. Visi tuvumā esošie meliorācijas grāvji ietek Vērgupē.

Kopumā gadā valdošie vēji PB objekta tuvumā ir rietumu (dominē jūlijā, augustā un septembrī – t.i., šī virziena vēja biežums ir izteikti lielāks nekā citu virzienu vēju biežums tajā pašā laika posmā), dienvidrietumu (dominē no augusta līdz janvārim) un dienvidu virzienu vēji (oktobrī, novembrī un decembrī). Pārējie virzieni dominē izteikti mazāk. Vidējais vēja ātrums – 3.8 m/s gadā. Lielākais vēja ātrums ir novembrī, decembrī un janvārī (4.2 – 4.3 m/s), vismazākais – jūlijā un augustā (3.2 un 3.1 m/s attiecīgi). Bezvējš ir novērojams 6 % gadījumu no kopējā novērojumu skaita gadā.

Gada vidējais gaisa relatīvais mitrums – 81 %. Vismazākais diennakts vidējais gaisa mitrums ir maijā (70 %), vislielākais – novembrī un decembrī (89 %).

PB objekts atrodas 21 – 23 m augstuma atzīmē virs jūras līmeņa.

Vēja ātrums, gaisa temperatūra un mitrums nosaka atmosfērā nonākušā piesārņojuma (piemēram, ugunsgrēka dūmi) izkliedi vai koncentrēšanos (piemēram, ja vēja ātrums ir mazāks par 2.4 m/s, piesārņojuma izkliede kļūst apgrūtināta). Visbiežāk šajā ziņā nelabvēlīgie (t.i., koncentrēšanos veicinošie) meteoroloģiskie, hidroloģiskie un klimatiskie apstākļi PB objekta apkārtnē var veidoties jūlijā un augustā, atsevišķās dienās.

Lai arī Lielupes baseina upēm kopumā raksturīgs augsts pālu līmenis, PB objekta tuvumā pāli nav uzskatāmi par apdraudējumu. PB objekts neatrodas virszemes ūdensobjektu aizsargjoslā.

3. PAAUGSTINĀTAS BĪSTAMĪBAS OBJEKTA UN TĀ DARBĪBAS RAKSTUROJUMS

SIA “AGROCHEMA LATVIA” ir komersanta objekts, kas nodarbojas ar dažāda veida citviet ražotu šķidro mēslojumu, beramo mēslojumu un augu aizsardzības līdzekļu tirdzniecību (tos uzglabā PB objektā), kā arī citviet ražota sāls ceļu kaisīšanai, lopbarības

un sēklu pārkraušanu pēc pasūtījuma (tos neuzglabā PB objektā). Ja nepieciešams, PB objektā notiek beramo mēslojumu fasēšana.

PB objekts iekļauts MK Nr.568 pielikumā kā C kategorijas PB objekts — objekts, kurš dažādu faktoru ietekmes dēļ var izraisīt vietēja mēroga katastrofu vai nodarīt kaitējumu cilvēku, vides un īpašuma drošībai. MK Nr.568 pieteiktais PB objekta:

- darbības raksturojums – minerālmēsļu ražošana ar fizikālām metodēm (PB objektā fasēšanas laikā iespējams sajaukt divus saderīgus citviet ražotus beramos minerālmēslojumus);
- bīstamās vielas daudzums – amonija nitrātu saturoši mēslojumi līdz 1200 t.

3.1. DARBA LAIKS, CILVĒKU SKAITS OBJEKTĀ DARBA LAIKĀ UN ĀRPUS DARBA LAIKA

PB objekta darba laiks darbadienās ir no plkst. 08:00 – 17:00. Brīvdienās un svētku dienās PB objekts nestrādā.

PB objekta darba laikā tajā var atrasties:

- 10 tā darbinieki (2 biroja un 5 tehniekie darbinieki PB objektā uzturas pastāvīgi, vēl 3 darbiniekiem darbs nav saistīts ar obligāto atrašanos PB objektā vai tā teritorijā);
- 1 apkopēja no līgumorganizācijas (atbrauc 2 reizes nedēļā);
- līdz 10 apmeklētājiem (administrācijas ēkā pie biroja darbiniekiem vai teritorijā pie savas transporta vienības, darbinieku pavadībā).

Ārpus PB objekta darba laika tajā nav paredzēts uzturēties cilvēkiem, taču izņēmuma gadījumā un tikai ar PB objekta noliktavas pārziņa saskaņojumu PB objektā ārpus tā darba laika var uzturēties daži tā darbinieki (līdz 3 – 5 cilvēkiem).

3.2. TEHNOĻOGISKIE PROCESI UN IEKĀRTAS

PB objektam izsniegta Valsts vides dienesta (turpmāk – VVD) Zemgales reģionālās vides pārvaldes atļauja Nr. JE13IB0014 B kategorijas piesārņojošajai darbībai.

PB objekta tehnoloģiskie procesi sākas ar produkcijas saņemšanu:

- neiepakoto beramo produkciju PB objektam piegādā pa dzelzceļu;
- augu aizsardzības līdzekļus – ar kravas autotransportu;
- iepakotos beramos minerālmēslojumus un šķidros minerālmēslojumus – gan pa dzelzceļu, gan ar autocisternām.

Tehnoloģiskie procesi, kas saistīti ar neiepakoto beramo produkciju

Neiepakoto beramo produkciju (plaša klāsta minerālmēslojumus, dzīvnieku barību (kombikormu), sāli ceļu kaisīšanai un sēklas) PB objektam piegādā pa dzelzceļa pievedceļu Nr.24 (garums 547 m). Šis pievedceļš ienāk beramo kravu izkraušanas un fasēšanas ēkā (2. attēlā attiecīgā ēka apzīmēta ar 4.) uz paaugstinājuma, un tam ir lūka pirms šīs ēkas, pa kuru konkrētos klientu pasūtījumu gadījumos notiek dzīvnieku barības (kombikorma), sāls ceļu kaisīšanai vai sēklu izkraušana no speciāliem slēgta tipa dzelzceļa hopervagoniem (tajos iespējams regulēt izkrautos beramas kravas daudzumus, neiztukšojot katru reizi vagonu līdz galam) uz klientu autofurģoniem apakšā zem sliedēm (beramo kravu izber pa apakšējām lūkām pašplūsmas ceļā, manuāli atvērot hopervagona sānos esošos vārstus). PB objektā nenotiek kombikorma, sāls ceļu kaisīšanai un sēklu fasēšana un uzglabāšana, un beramo kravu izkraušanas un fasēšanas ēkas iekšā šie produkti nenonāk.

Beramo kravu izkraušanas un fasēšanas ēkas iekšienē dzelzceļa pievedceļš Nr.24 pārvēršas par estakādi. Ēkā vienlaicīgi ielaiž pa četriem hopervagoniem ar kravnesību 67 t katrs (taču produkta daudzumu katrā hopervagonā nosaka pēc attiecīgiem pavaddokumentiem) un tos iztukšo, izberot produktu no estakādes uz slēgto betona grīdu apakšā zem sliedēm (iztukšošanas process ilgst 5 – 7 min). Šāds izberšanas process nav uzskatāms par bīstamu, jo kā izejvielas tiek saņemti granulētie minerālmēsli un triecienu enerģija nav pietekoša amonija nitrāta eksplozijas veicināšanai. Ražošanas procesā ārpus PB objekta granulētie minerālmēsli (94% no visām pārkraujamajām minerālmēsļu granulām ir ar izmēriem 2÷4 mm) tiek īpaši apstrādāti ar pretputekļu un pretsalipšanas piedevām. Novērojumi liecina, ka emisija gaisā ir niecīga (tomēr beramo kravu izkraušanas un fasēšanas ēkā esošais personāls izmanto individuālos aizsardzības līdzekļus, t.sk. respiratorus). Cieto vielu nobirumi, ja tādi rodas, tiek mehāniskā ceļā savākti un ievadīti atpakaļ fasēšanas ciklā.

Ar dīzeļa iekrāvēju Liebherr L 506 Compact palīdzību izkrauto beramo vielu pārvieto uz piltuvveida konteineru. Tālāk pa slīdošām transportieru lentām beramā viela nonāk horizontālajā minerālmēslojumu maisītājā, kurš ir:

- izslēgts, ja nav nepieciešama minerālmēslojuma smalcināšana un/vai samaisīšana. Šajā gadījumā minerālmēslojums tiek mehāniski izspiests tālāk uz transportieru sistēmu fasēšanai;
- ieslēgts, ja ir nepieciešama minerālmēslojuma smalcināšana un/vai samaisīšana (atļauts samaisīt kopā tikai divus produktus, kas ir saderīgi; visa nepieciešama informācija pieejama PB darbiniekiem un ir obligāti ievērojama attiecīgajā tehnoloģiskajā procesā).

No maisītāja ar transportieru sistēmu fasējamā viela tiek pacelta fasēšanas iekārtas augšējā vertikālā piltuvveida konteinerā, kas atrodas uz metāliska karkasa, 6 m augstumā virs grīdas. Zem šī konteineru ir izvietots konteiners-dozētājs un vadības pulsts, pie kura atrodas fasēšanas operatora darba vieta. Ar pulstu palīdzību iespējams:

- noregulēt vārstus tā, lai konteinerā-dozētājā nonāktu 500 kg fasējamā minerālmēslojuma (beramo minerālmēslojumu fasēšana notiek 500 kg dubultos polipropilēna maisos);
- ieslēgt uz 15 s saspīstā gaisa pieplūdi tukšo maisu piepūšanai.

Pieplūdinātais maiss tiek nosvērts uz elektroniskajiem svāriem, hermētiski noslēgts un pa slīdošām transportieru lentām tiek pārvietots ārā caur tam paredzēto ailu. Ārā ar dakšstveres autokrāvēju Liebherr JCB 535-95 safasētus maisus pārvieto no transportieru lentām uz safasētas produkcijas glabāšanas vietu (2. attēlā šī vieta apzīmēta ar 6.).

Fasēšanas process beidzas ar fasēšanas kompleksa apstādināšanu un beramo kravu izkraušanas un fasēšanas ēkas grīdas tīrīšanu no safasētās vielas atliekām. Šim nolūkam izmanto lāpstu, iekrāvēja kausam piestiprināmo birsti un roku slotu. Savāktie atkritumi tiek īslaicīgi uzglabāti dubultos polipropilēna maisos ar attiecīgo marķējumu līdz to utilizēšanai.

Fasēšanas kompleksa (konteineri, maisītājs un transportieru lentu sistēma) ražotājs ir Nīderlandes kompānija “European Machine Trading”, viena no pasaules vadošajām kompānijām minerālmēslojumu pieņemšanas, transportēšanas un iepakojšanas tehnoloģiju izstrādē. Tukšo iepakojuma maisu piepūšanai izmanto kompresoru, kas atrodas atsevišķajā ēkas piebūvē un saskaņā ar MK Nr.384 nav klasificējams kā bīstama iekārta. Tehnoloģisko iekārtu darbības rezultātā rodas troksnis, kas slēgtās telpās tiek slāpēts un rezultātā neietekmē PB objekta apkārtni.

Fasēšanas darbu tehnoloģiskā procesa drošības un kontroles pasākumi:

- kamēr pavaddokumenti nav saņemti, hopervagons netiek pieņemts izkrašanai;
- nepieciešamības gadījumā (piemēram, ja ir aizdomas par beramā minerālmēslojuma kvalitāti) tiek izmantoti laboratorijas ārpakalpojumi produkta papildus kvalitātes analīžu veikšanai;
- pirms izkrašanas uzsākšanas PB objekta noliktavas pārzinis organizē iekārtu pārbaudi to gatavības noteikšanai;
- hopervagonu nofiksē ar bremžu kurpēm;
- hopervagonu apkalpošanu organizē PB objekta noliktavas pārzinis (vadības un kontroles funkcija) un veic PB objekta tehniskie darbinieki, uzturot sakarus;
- pie transportieru līnijām ierīkotas ieslēgšanas/izslēgšanas pogas, ar ko ieslēdz/izslēdz konkrēto līniju, kā arī iespējams to apstādināt avārijas gadījumā;
- safasētas produkcijas masa tiek fiksēta kopējā elektroniskajā uzskaites programmā, ņemot vērā masu, kas iekrauta un izkrauta no ēkas.

Tehnoloģiskie procesi, kas saistīti ar augu aizsardzības līdzekļiem

Augu aizsardzības līdzekļus PB objektam piegādā ar kravas autotransportu pa autoceļu "V1004-Iecavas bāze". Oriģinālos rūpnieciskos plastmasas iepakojumos (0.5 L, 5 L, 10 L un 20 L) esošos augu aizsardzības līdzekļus saņem nelielos daudzumos (PB objektā kopā ar jau uzglabātiem līdzekļiem var būt vienlaicīgi līdz 5 t augu aizsardzības līdzekļu) un pārkrauj ar rokām uz administrācijas ēkā esošo augu aizsardzības līdzekļu noliktavu.

Krašanas darbu tehnoloģiskā procesa drošības un kontroles pasākumi:

- kamēr pavaddokumenti nav saņemti, autofurgons netiek pieņemts izkrašanai;
- bojātie iepakojumi netiek pieņemti izkrašanai (tos nosedz ar dubulto polipropilēna maisu, sastāda attiecīgo aktu un atdod atpakaļ piegādātājam);
- iepakotās produkcijas masa tiek fiksēta kopējā elektroniskajā uzskaites programmā, ņemot vērā masu, kas iekrauta un izkrauta no noliktavas;
- noliktavas betonēta grīda izslēdz augu aizsardzības līdzekļu infiltrācijas iespēju augsnē iepakojumu bojājuma gadījumā.

Tehnoloģiskie procesi, kas saistīti ar iepakotiem beramiem minerālmēslojumiem

Iepakotos beramos minerālmēslojumus PB objektam piegādā pa:

- dzelzceļa pievedceļu Nr.12 (garums 338 m), kas sadalās buku krāna (krāna tehniskos datus skatīt CA plāna 3.5 sadaļā) sliežu ceļā (garums 150 m) un sliežu ceļā, kas iziet no PB teritorijas (to izmanto komersanta objekta SIA "Linās Agro" vajadzībām);
- autoceļu "V1004-Iecavas bāze".

Beramos minerālmēslojumus piegādā lielākoties 500 kg iepakojumos, taču sastopami arī 50 kg, 800 kg un 900 kg iepakojumi. 500 kg, 800 kg un 900 kg maisos iepakoto beramo minerālmēslojumu pārkraušana no dzelzceļa vagoniem un autofurgoniem notiek ar buku krāna palīdzību. Katrs maiss tiek pārkrauts atsevišķi. Pārkraušanas tehnoloģiskajā procesā ir iesaistīts PB objekta noliktavas pārzinis (vadības

un kontroles funkcija) un vismaz 3 tehniskie darbinieki. Viens no tiem dzelzceļa vagonā vai autofurgonā uzkabina maisu ar minerālmēslojumu uz buku krāna āķa, otrs ar buku krāna palīdzību transportē maisu pa buku krāna ceļu uz attiecīgo vietu beramo minerālmēsļu noliktavā atklātā teritorijā. Trešais tehniskais darbinieks nokabina maisus ar minerālmēslojumu no buku krāna āķa attiecīgajā maisa uzglabāšanas vietā.

50 kg maisos iepakoto beramo minerālmēslojumu pārkraušana no dzelzceļa vagoniem un autofurgoniem notiek ar dīzeļa dakštveres autokrāvēju Toyota 62-7FD30. Tehniskais darbinieks izkrauj paletes ar beramajiem minerālmēslojumiem no dzelzceļa vagona vai autofurgona un aizved tās uz noliktavas ēku (2. attēlā apzīmēta ar 7.).

Buku krāna tehniskos datus skatīt CA plāna 3.5. sadaļā.

Kraušanas darbu tehnoloģiskā procesa drošības un kontroles pasākumi:

- kamēr pavaddokumenti nav saņemti, dzelzceļa vagoni un autofurgoni netiek pieņemti izkraušanai;
- bojātie maisi ar produkciju netiek pieņemti (tos hermetizē, sastāda attiecīgo aktu un rīkojas saskaņā ar augstākās vadības lēmumu);
- pirms izkraušanas uzsākšanas PB objekta noliktavas pārzinis organizē buku krāna pārbaudi to gatavības noteikšanai;
- dzelzceļa vagonu nofiksē ar bremžu kurpēm;
- iepakotās produkcijas masa tiek fiksēta kopējā elektroniskajā uzskaites programmā, ņemot vērā masu, kas iekrauta un izkrauta no uzglabāšanas vietas.

Tehnoloģiskie procesi, kas saistīti ar šķidrājiem minerālmēslojumiem

Šķidros minerālmēslojumus PB objektam piegādā pa:

- dzelzceļa pievedceļu Nr.12 (garums 338 m);
- autoceļu "V1004-Iecavas bāze".

Pavasari, vasarā un rudenī PB objektam piegādā šķidros kompleksos mēslojumus KAS-32, KAS-25 un dažādu variāciju Lyderis (ziemas laikā šķidro minerālmēslojumu piegāde PB objektam nenotiek, taču pats šķidrā mēslojums var tikt uzglabāts rezervuāros līdz pavasarim). Dzelzceļa cisternas apstādina pie sūkņu stacijas (2. attēlā apzīmēta ar 9.), savieno ar stacionāri izvietotām sūcvadiem (PB objektā ir 3 sūcvadi, kuriem vienlaicīgi var pievienot 3 cisternas). Ar sūkņu vadības skapi, kas izvietots ārā pie sūkņu stacijas, iedarbina sūkņus, pārsūknē produktu šķidrā mēslojuma rezervuārā (2. attēlā apzīmēti ar 8.) un sūkņus apstādina.

Klienta autocisternas pildīšana: klienta autocisternu novieto pie pildīšanas estakādes (pretim sūkņu stacijai), estakādē esošo šļūteni ievieto cisternā un ar sūkņu vadības skapi, kas izvietots ārā pie sūkņu stacijas, iedarbina sūkņus, pārsūknējot produktu no šķidrā mēslojuma rezervuāra klienta autocisternā. Tad sūkņus apstādina, šļūteni izņem un klienta autocisternu aizver.

PB objekta rīcībā ir arī deviņi stacionāri uz betona blokiem izvietoti rezervuāri-cisternas, ko izmanto klientu atsevišķo iepakojumu (piemēram, IBC 1 m³ konteineru) pildīšanai. Rezervuārus-cisternas piepilda no dzelzceļa cisternām ar specializēta pārvietojama sūkņa palīdzību, kuram abos galos pievienotas savienojošās šļūtenes ar krāniem. Šļūtenes blīvi tiek nostiprinātas abos galos, lai spiediena iedarbībā neveidotos noplūdes uz zemi. Viss pārsūknēšanas process tiek kontrolēts ar operatora klātbūtni. Sūkņa pārsūknēšanas jauda 70 m³/st. Ar to pašu sūkni piepilda arī klientu iepakojumus.

Šķidro minerālmēslojumu pārsūknēšanas tehnoloģiskā procesa drošības un kontroles pasākumi:

- dzelzceļa vagonu nofiksē ar bremžu kurpēm;
- kamēr pavaddokumenti nav saņemti, cisternas netiek pieņemtas pārsūkņēšanai;
- nepieciešamības gadījumā (piemēram, ja ir aizdomas par minerālmēslojuma kvalitāti) tiek izmantoti laboratorijas ārpakalpojumi produkta kvalitātes papildus analīžu veikšanai;
- pirms pārsūkņēšanas uzsākšanas PB objekta noliktavas pārzinis pārlicinās par sūkņu un rezervuāru gatavību darbam;
- sūkņu vadības skapis rāda sūkņu stāvokli (strādā/tukšgaita/avārija), šķidro mēslojumu rezervuāru stāvokli (vai ir pilns), ar to ir iespējams noregulēt pārsūkņēšanas ātrumu, kā arī veikt sūkņu avārijas apstādināšanu;
- piepildot šķidro minerālmēslojumu rezervuāru, vāks paceļas, iztukšojot – nolaidās. Vāks nedod iespēju šķidrumam iztvaikot, kā arī novērš iespēju izdalīties smakai;
- ap šķidrā mēslojuma rezervuāriem uzbūvēts apvaļņojums, kas izklāts ar necaurīdīgu norobežojumu no HDPE plēves (pasargā no šķidro minerālmēslojuma noplūdes augsnē un gruntsūdeņos). Rezervuāra bojājuma gadījumā apvaļņojumā uzkrāsies šķidrās mēslojums, ko iespējams izsūkņēt;
- šķidro minerālmēslojuma transporta pildīšanas darba zonā ir pretinfiltrācijas segums (asfalts), kā arī ir izbūvētas divas (120 L katra) pazemes tvertnes šķidro minerālmēslojuma savākšanai iespējamo pārlējumu gadījumos;
- šķidro minerālmēslojumu masa tiek fiksēta kopējā elektroniskajā uzskaites programmā, ņemot vērā masu, kas iesūkņēta no cisternas un pārsūkņēta klientiem.

Tehnoloģisko procesu vienādi posmi/pasākumi

PB objekta tehnoloģisko procesu vienādi posmi/pasākumi ir sekojošie:

- amonija nitrāta uzglabāšana.
Siltajā gada periodā (no 15. maija līdz 15. septembrim) atļauts līdz 1 mēnesim uzglabāt polipropilēna maisos ar dubulto iepakojumu (no tiem neizdalās smaka, kā arī viela neuzsūc mitrumu) iepakoto amonija nitrātu atklātajās noliktavās:
  - temperatūrā līdz +30°C;
  - aizsargātus no atmosfēras mitruma un nokrišņiem;
  - aizsargātus no tiešās saules staru iedarbības.
- Maisu ar amonija nitrāta minerālmēslojumu izvietojums:
  - vertikālā stāvoklī un uz koka paliktņiem;
  - maisi ne vairāk kā 4 rindās;
  - ap amonija nitrāta minerālmēslojuma kaudzi ir vismaz 1 m atstarpe;
  - PB objekta kopumā uzglabā ne vairāk par 1200 t amonija nitrāta.
- Reizi gadā veic ķīmisko vielu inventarizāciju. Minerālmēslojuma nobirumi, ja tādi gadās, tiek savākti atsevišķos maisos, uzglabāti beramo kravu izkraušanas un fasēšanas ēkā un tiek realizēti zemniekiem par zemākām cenām.
- pārdotā produkta masas noteikšana.

Klientam atbraucot pēc produkcijas ar savu autotransportu, notiek transportlīdzekļa svēršana uz ielas elektroniskajiem svāriem, kas atrodas pie administrācijas ēkas, pie PB objekta noliktavas pārziņa kabineta logiem (svaru monitors atrodas pašā kabinetā). Tad transportlīdzekli piepilda ar produkciju un vēlreiz nosver, pēc masas starpības nosakot precīzu pārdotā produkta masu;

- atkritumu apsaimniekošana.

PB objekta darbības rezultātā pārsvarā veidojas sekojošie nebīstamie atkritumi:

- izlietotais iepakojums (polietilēna plēves, maisi, papīrs un kartons; ~200 t gadā);
- sadzīves atkritumi (~6 t gadā).

PB objekta darbības rezultātā rodas sekojošie bīstamie atkritumi:

- amonija nitrāta fasēšanas laikā veidojošas atliekas (līdz 1 kg vienā reizē) – tiek īslaicīgi uzglabāti dubultos polipropilēna maisos ar attiecīgo marķējumu un utilizēti;
- izdegušās dienasgaismas spuldzes (~10 gab. gadā) – līdz nodošanas brīdim uz utilizāciju tiek savāktas slēgtā telpā PB administrācijas ēkā, noslēgtā tarā ar attiecīgo marķējumu.

Lai nepieļautu vides piesārņošanu ar atkritumiem:

- tiek organizēta to dalīta šķirošana un savākšana PB objekta teritorijā, konteineros uz ūdens necaurīdīga, cietā seguma (PB objekta teritorijā ir uzstādīts arī viens metāla konteiners (0.75 m³) nešķirotiem sadzīves atkritumiem);
- PB objektā ir ieviesta sadzīves un bīstamo atkritumu uzskaites sistēma;
- par katra veida atkritumiem ir noslēgti atbilstoši apsaimniekošanas līgumi ar līgumorganizācijām (atkritumi tālākai apsaimniekošanai tiek nodoti atkritumu apsaimniekotājiem, kuri ir saņēmuši doto atkritumu veidu apsaimniekošanas atļaujas).

Citi atkritumu apsaimniekošanas aspekti PB objektā:

- PB objekts izmanto presēšanas iekārtu, lai samazinātu izlietotā iepakojuma apjomu;
- sadzīves atkritumus izved pēc nepieciešamības, to ilglaicīga uzglabāšana PB objektā nenotiek;
- bīstamie atkritumi netiek sajaukti ar sadzīves atkritumiem;
- netiek dedzināti izlietotie iepakojumi, sadzīves atkritumi un ražošanas atkritumi, kā arī atkritumi, kas satur ķīmiskas vielas un ķīmiskus maisījumus;
- atkritumu apglabāšana PB objekta teritorijā netiek veikta.

- tehnoloģisko procesu obligātas pārtraukšanas iemesli.

Tie ir sekojošie:

- pērkona negaiss;
- stirpa vētra (vēja ātrums virs 25 m/s);
- zemestrīce.

PB objekta tehnoloģiskie procesi beidzas ar produkcijas pārdošanu klientiem, kas var ierasties pēc nopirkta ar savu transportu vai arī pasūtīt piegādi.

3.3. VISPĀRĪGS INŽENIERTEHNISKO SISTĒMU APRĪKOJUMA RAKSTUROJUMS

3.3.1. ūdensapgāde (tai skaitā ugunsdzēsības vajadzībām)

PB objekta administrācijas ēkas vajadzībām ūdens tiek iegūts no PB objekta teritorijā esošā artēziskā urbuma. Ūdeni izmanto tikai sadzīves vajadzībām, tas netiek izmantots tehnoloģiskajos procesos. Ūdens padevi iespējams atslēgt administrācijas ēkas katlu mājā (skatīt CA plāna 3. attēlā un 3. pielikumā).

Dati par PB objekta artēzisko urbumu:

- izveidots 1971. gadā;
- dziļums 160 m;
- numurs LVĢC datu bāzē „Urbumi” – DB13461, P201205;
- vidēji gadā iegūstamā ūdens daudzums sastāda 400 m³ jeb ap 1 m³ dienā;
- iegūtā ūdens kategorija pazemes ūdenim ir “dzeramais”;
- ūdens ieguves režīms – vienmērīgs, nepārtraukts.

Artēziskais urbums atrodas grodā, tā atvere ir hermētiski noslēgta, urbums ir iežogots. Ap artēzisko urbumu un ūdens sagatavošanas staciju ir noteikta stingra režīma aizsargjosla, kas paredzēta ūdens horizonta aizsardzībai. Ūdens izlietojuma uzskaitēi urbumam ir uzstādīts ūdens skaitītājs.

PB objektā ir ierīkota iekšējā ugunsdzēsības ūdensapgādes sistēma, iekšējā ugunsdzēsības ūdensvada krāni. Sistēma nav darba kārtībā. Par sistēmas darbības stāvokli atbild PB objekta īpašnieks.

Ārējā ugunsdzēsības ūdensapgāde PB objektā paredzēta no 2 atklātām mākslīgām ugunsdzēsības ūdensņemšanas vietām, kas atrodas ~50 m attālumā no beramo kravu izkraušanas un fasēšanas ēkas, ziemeļaustrumu virzienā no tās. Tie ir 2 divi savstarpēji savienoti dīķi VUGD vajadzībām, ar tilpumu 300 m³ katrs. Ūdens ūdensņemšanas vietās tiek papildināts no gruntsūdeņiem, nelielā mērā (400 m³ gadā) arī no PB objekta attīrītiem sadzīves notekūdeņiem. Ūdensņemšanas vietas ir:

- apzīmētas ar speciālām ugunsdrošības zīmēm;
- atzīmētas ugunsdzēsības ūdensņemšanas vietu izvietojuma shēmā, kas atrodas pie iebrauktuves (aiz administrācijas ēkas) beramo kravu izkraušanas un fasēšanas ēkas teritorijā (PB objekta 8.98 ha lielajā zemes gabalā ar kadastra apzīmējumu 4064 0080 121; skatīt 1. att.);
- nodrošinātas ar piebrauktuvi VUGD transportam.

Artēziskā urbuma apkopi un ūdensņemšanas vietu tīrīšanu pēc nepieciešamības veic atsevišķas organizācijas.

3.3.2. kanalizācija

PB darbības rezultātā rodas sadzīves notekūdeņi un lietus, sniega un ledus kušanas notekūdeņi.

Sadzīves notekūdeņus (400 m³ gadā) no administrācijas ēkas pa kanalizācijas caurulēm caur septiķu sistēmu novada ugunsdzēsības ūdensņemšanas vietās, kas kalpo par biodīķiem. Attīrīšanas pakāpe konkrētajai sistēmai nav noteikta, taču pamatojoties uz līdzīgu sistēmu ekspluatācijas rādītājiem var pieņemt, ka PB objekta septiķu sistēmas attīrīšanas pakāpe sasniedz 40 – 60 %.

Objektā ierīkota lietus, sniega un ledus kušanas notekūdeņu savākšanas sistēma teritorijā pie buku krāna. Pie beramo kravu izkraušanas un fasēšanas ēkas šie ūdeņi pa betonētiem kanāliem noplūst savākšanas rezervuārā, tad meliorācijas gravjos.

PB objekta septiķu sistēmas attīrīšanas darbus pēc nepieciešamības veic atsevišķas organizācijas.

3.3.3. elektroapgāde

Elektroapgādi PB objektā nodrošina AS „Sadales tīkls”. Autonomas energoapgādes avots netiek paredzēts. Tālruņa numurs elektroapgādes traucējumu gadījumā – 80200404.

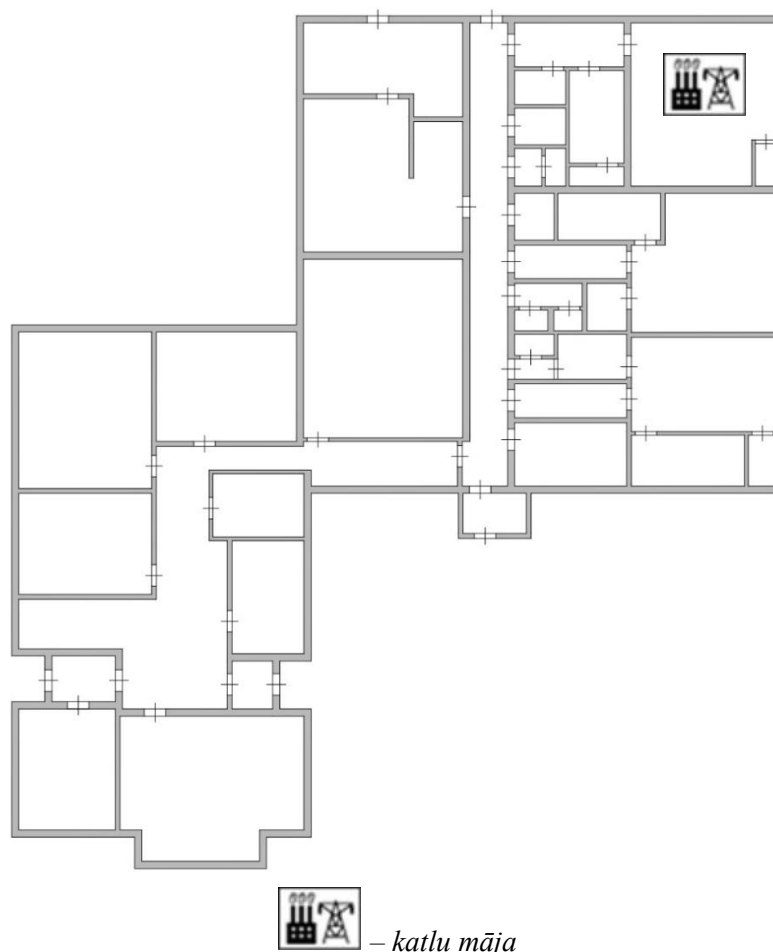
Galvenais elektroenerģijas patērētājs PB objektā ir tehnoloģiskās iekārtas (skatīt CA plāna 3.2. sadaļu). Elektroapgādes padeves pārtraukuma gadījumā tās tiks apstādinātas (kas pats par sevi nerāda avārijas draudus), un pēc padeves atjaunošanas elektroiekārtas jāpalaiž no jauna. Šādi tiek izslēgta nekontrolētas tehnoloģisko iekārtu palaišanas iespēja elektropadeves atjaunošanas gadījumā.

Citi elektroenerģijas patērētāji PB objektā ir tā teritorijā ierīkoti apgaismes ķermeņi un prožektoru, kā arī ēku elektroinstalācija un vājstrāvu sistēmu tīkli. Minerālmēslojumu uzglabāšanas procesam elektroapgāde nav nepieciešama.

PB objekta elektrosadales skapji ir nodrošināti ar kalibrētiem elektrotīklu aizsardzības drošinātājiem. Galvenās elektrosadales skapji atrodas:

- pie atklātas teritorijas ap beramo kravu izkraušanas un fasēšanas ēku (var atslēgt elektrības padevi PB objekta beramo kravu izkraušanas un fasēšanas ēkai, administrācijas ēkai, noliktavas ēkai un šķidro mēslojumu rezervuāriem ar sūkņu staciju (atrāšanas vietu skatīt CA plāna 3. pielikumā);
- zem buku krāna (var atslēgt elektrības padevi buku krānam).

PB objektā ierīkots viens mastveida zibens novadītājs, kas atrodas PB objekta teritorijā starp noliktavas ēku un šķidro minerālmēslojumu rezervuāriem.

3.att. Katlu telpas atrāšanas vieta administrācijas ēkā

3.3.4. siltumapgāde

PB objektā ir realizēta vietējā apkures sistēma administrācijas ēkai. Citās PB objekta ēkās apkure nav paredzēta. Apkures sistēmā tiek izmantots mazjaudīgs apkures katls Intersol FUWU ROR PELLETS ar jaudu 33 kW. Kā kurināmo izmanto granulas. Granulas tiek uzglabātas atsevišķajā telpā pirms katlu mājas. Katlu māja atrodas PB objekta administrācijas ēkā (skatīt 3. attēlā un CA plāna 3. pielikumā).

PB objekta vietējās apkures sistēmas apkopes darbus pēc nepieciešamības veic personas ar atbilstošu izglītību vai kvalifikāciju.

3.3.5. ventilācija

Mehāniskā ventilācijas sistēma ir ierīkota tikai beramo kravu izkraušanas un fasēšanas ēkā. Pārejās PB objekta ēkās ir paredzēta dabīgas vilkmes ventilācijas sistēma. PB objekta administrācijas ēkā augu aizsardzības līdzekļu noliktavā ierīkots dabīgās ventilācijas kanāls.

Mehāniskās ventilācijas sistēmas iekārtas var atslēgt ar vadības ierīci, kas atrodas PB objekta beramo kravu izkraušanas un fasēšanas ēkā pa kreisi no galvenās ieejas, ienākot (atrašanas vietu skatīt CA plāna 3. pielikumā).

3.4. OBJEKTA APSARDZĪBAS SISTĒMA

Apsardzes sistēma

PB objektā nav paredzēta fiziskā apsardze. PB objekta nozīmīgas ēkās (skatīt 2. attēlā esošo objektu atšifrējumu) ir ierīkotas apsardzes signalizācijas sistēmas (atsevišķa sistēma katrā no aizsargājamām ēkām). Paredzēta signāla automātiskā pārraide uz apsardzes līgumorganizācijas centrālo pulti, tās darbinieki ir instruēti par darbību ārkārtas situācijas gadījumos. Apsardzes signalizācijas nostrādā automātiski, kustības sensoriem detektējot kustību, magnētiem – aizsargāto slēgto durvju atvēršanu. Apsardzes signalizāciju var iedarbināt manuāli un/vai pārslēgt tās režīmus (darba laikā un ārpus darba laika) ar pults palīdzību, kā arī PB objekta vadītājam un apsardzes līgumorganizācijai ir pieejamas speciālās viedtālruņa aplikācijas šim nolūkam. Apsardzes signalizācijas pulšu atrašanas vietas:

- administrācijas ēkā – pie galvenās ieejas vėjtvera, no vestibila puses;
- beramo kravu izkraušanas un fasēšanas ēkā – atsevišķi piebūvētajā kompresoru telpā, pie ieejas;
- noliktavas ēka – pa labi no ieejas, ienākot;
- tehniskais angārs – pa kreisi no ieejas, ienākot.

Iežogojums

PB objekta teritorija ir iežogota. Teritorija ap beramo kravu izkraušanas un fasēšanas ēku iežogota ar sieta žogu, teritorija ap noliktavu, šķidrā mēslojuma rezervuāriem un buku krānu – ar sieta un metāla lokšņu žogu. PB objekta vārti ir aprīkoti ar piekļuves kontroles ierīcēm, lai novērstu iespēju nepiederošām personām iekļūt PB objekta teritorijā. Četrus PB objekta teritorijas vārtus (skatīt 4. attēlā) var atvērt tikai PB objekta noliktavas pārzinis (eksistē arī rezerves pultis viņa prombūtnes gadījumam) un apsardzes līgumorganizācijas darbinieki ar speciālo viedtālruņa aplikāciju. Pārējiem vārtiem (skatīt 4. attēlu) ir mehāniskās slēdzenes, ko atver ar atslēgām.

E – vārti, ko atver ar mobilo aplikāciju/pulti; **M** – vārti, ko atver ar atslēgām
 4.att. PB objekta teritorijas vārti
 (izmantoti Valsts zemes dienesta, Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras dati)

Videonovērošana

PB objekta teritorijā ir ierīkotas 50 ārējās videokameras, monitori atrodas PB objekta noliktavas pārziņa kabinetā, kā arī apsardzes līgumorganizācijā. Servvertelpa atrodas PB objekta administrācijas ēkā. PB objekta darba laikā noliktavas pārzinis nodrošina periodisku (kā arī pēc nepieciešamības) teritorijas apskati pa monitoriem. Ārpus PB objekta darba laika apsardzes līgumorganizācija reaģē uz videonovērošanas gaitā detektēto kustību PB objekta teritorijā un uzreiz nosūta apsardzes ekipāžu PB objekta teritorijas apskatei.

Evakuācijas ceļi

PB objektā evakuācijas ceļi ir aprīkoti ar speciālajām evakuācijas zīmēm, administrācijas ēkā un noliktavas ēkā ir ierīkoti arī izgaismotie evakuācijas izeju norādītāji.

AUATSS

PB objektā ir ierīkotas AUATSS (katrā no nozīmīgajām ēkām (skatīt 2. attēlā esošo objektu atšifrējums) ir atsevišķa AUATSS). Paredzēta signāla automātiskā pārraide uz apsardzes līgumorganizācijas centrālo pulti, tās darbinieki ir instruēti par darbību ārkārtas situācijas gadījumos. AUATSS nostrādā automātiski, detektējot tādas ugunsgrēka pazīmes kā dūmus/siltumu, kā arī to var iedarbināt manuāli:

- ar manuālo tālvadības iedarbināšanas ierīci (trauksmes pogu);
- vadības paneļa SmartLine gadījumā – arī nospiežot uz vadības paneļa taustiņu “Evakuācija”.

AUATSS vadības paneļu atrašanās vietas:

- administrācijas ēkā – pie galvenās ieejas vējtvera, no vestibila puses;
- beramo kravu izkraušanas un fasēšanas ēkā – atsevišķi piebūvētajā kompresoru telpā, pretim ieejai;
- noliktavas ēkā – pa labi no ieejas, ienākot;
- tehniskajā angārā – pa kreisi no ieejas, ienākot.

3.5. OBJEKTA IEKŠĒJIE APDRAUDĒJUMI, TAI SKAITĀ BĪSTAMĀS IEKĀRTAS UN MAKSIMĀLIE OBJEKTĀ RAŽOJAMO, LIETOJAMO, APSAIMNIEKOJAMO VAI UZGLABĀJAMO BĪSTAMO VIELU DAUDZUMI

Ņemot vērā PB objekta darbības specifiku un aprīkojumu, PB objekta iekšējie apdraudējumi var būt:

- sprādziens;
- ugunsgrēks;
- bīstamās vielas izbiršana.

Iepriekšminētie apdraudējumi tiek apskatīti CA plāna 4. sadaļā.

Dati par PB objekta bīstamo iekārtu

PB objekta bīstama iekārta ir 1988. gadā Krievijā ražots steķa celtnis (buka krāns), modelis KK-16/12.5-25-9, reģistrācijas Nr.1CK003493. Steķa celtnim ir 2005. gadā izsniegta pase Nr.CK14990, reizi gadā Latvijas Nacionālajā akreditācijas birojā akreditētā organizācija veic steķa celtna tehniskās pārbaudes, par ko izsniedz inspekcijas ziņojumus. Par steķa celtna ekspluatāciju atbild PB objekta noliktavas pārzinis.

Steķa celtna galvenie raksturlielumi:

- galvenā cēliena/palīgcēliena celtspēja – 16.0 t/12.5 t;
- celšanas augstums – 9 m;
- galvenās kāšas/palīgkāšas celšanas ātrums – 11.28 m/min/1.98 m/min;
- kravas celtna pārvietošanas ātrums – 50.7 m/min;
- kravas celtna laidums – 25.0 m;
- kravas celtna svars (pilna masa) – 39.8 t.

Steķa celtna vadības vieta ir tā kabīnē, montējot un pārbaudot – no zemes ar pārnēsājamo pulti. Steķa celtni atļauts lietot, ja:

- aprēķinātais vēja ātrums 10 m augstumā ir līdz 14 m/s;
- gaisa temperatūra ir virs -40°C.

Steķa celtnim ir sekojošas drošības ierīces:

- celtna pārvietošanas, kravas ratiņu, celšanas augstuma gala slēdži;
- celtna un kravas ratiņu gala atduras;
- kabīnes laukuma, kabīnes durvju un elektrosadales skapja bloķēšanas ierīces;
- detektorī apakšā, kas apstādina celtni gadījumā, ja kaut kas atrodas tam uz ceļa;
- skaņas signāls apkārtējo brīdināšanai.

Steķa celtni iespējams apstādināt ar tā elektrosadales skapja palīdzību (atrodas apakšā pie celtna).

Dati par bīstamajām vielām, kas var atrasties PB objektā

Dati par bīstamajām vielām, kas var atrasties PB objektā, apkopotī 1. tabulā.

Nr. p.k.	Ķīmiskā viela vai maisījums	Veids	CAS Nr.	Izmantošana	Maksimālais vienlaicīgais daudzums, t	Fasējums, kg
1.	Amonija salpetris (amonija nitrāts)	beramais (granulētais)	6484-52-2	fasēšana, tirdzniecība	1200	50, 500 (maisi)
2.	Augu aizsardzības līdzekļi un mikroelementu mēslojumi*	šķidr	.*	tirdzniecība	5	0.5 L, 5 L, 10 L un 20 L
3.	Dīzeļdegviela**	šķidr	68334-30-5	transportlīdzekļiem	~0.1	-
4.	Eļļa dīzeļdzinējam**	šķidr	.***	mehānismu ekspluatācija	~0.025	-
5.	Hidrauliskā eļļa**	šķidr	.***	mehānismu ekspluatācija	~0.025	-

* PB objektā tirgo ar plaša klāsta augu aizsardzības līdzekļiem (herbicīdi, fungicīdi, insekticīdi, kodnes, augu augšanas regulatori, limacīdi un glifosāti) oriģinālā plastmasas iepakojumā.

** dīzeļdegvielu un eļļas PB objektā neuzglabā:

- dīzeļdegvielu atved kannās transportlīdzekļu pildīšanai tehniskajā angārā. Tabulā norādīts maksimālais vienlaicīgais daudzums, kas var atrasties papildītas transportlīdzekļu degvielas tvertnēs;
- eļļu nomaiņu veic līgumorganizācija tehniskās apkopes laikā. Tabulā norādīts maksimālais vienlaicīgais daudzums, kas var atrasties papildītas transportlīdzekļu tvertnēs.

*** eļļas ir vielu maisījumi, to sastāvs ir atkarīgs no ražotāja.

1.tab. Bīstamās ķīmiskās vielas un maisījumi, kas izmantoti ražošanā kā izejmateriāli, palīgmateriāli vai veidojas starpproduktos vai gala produktos

Bīstamo vielu daudzumus regulāri reģistrē PB objekta ķīmisko vielu un ķīmisko maisījumu datu bāzē, kā arī saskaņā ar MK Nr.795 prasībām PB objekts līdz katra gada 1. martam iesniedz VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" pārskatu par darbībām ar ķīmiskām vielām un maisījumiem.

Ņemot vērā to, ka augu aizsardzības līdzekļi un mikroelementu mēslojumi pārsvarā neuzliesmo (vai arī uzliesmošanas temperatūra ir virs 100°C) un PB objektā tie tiek uzglabāti:

- izturīgos rūpnieciskajos iepakojumos nelielā daudzumā (kas praktiski izslēdz iepakojuma bojājuma iespējamību produkta transportēšanas, uzglabāšanas un realizācijas procesos);
- slēgtā telpā ar dzelzsbetona/betona pārsegumiem un betonēto grīdu (kas izslēdz augu aizsardzības līdzekļu infiltrāciju augsnē iepakojumu bojājuma gadījumā);

par PB objekta galveno iekšējo apdraudējumu, kas saistīts ar bīstamajām vielām, uzskata amonija nitrāta izbiršanu, jo augu aizsardzības līdzekļi nevar tikt iesaistīti avārijā (attiecīgi, to drošības datu lapas nav iesniegtas CA plāna 4. pielikumā). Pārbaudes nolūkos risku scenārijos un matricā (skatīt CA plāna 4. sadaļu) izskata arī degvielas/eļļu noplūdi amonija nitrāta fasēšanas laikā.

Drošības datu lapas bīstamajām vielām, kas var atrasties PB objektā un var tikt iesaistīti avārijā, skatīt CA plāna 3. pielikumā.

4. KOPSAVILKUMS PAR PAAUGSTINĀTAS BĪSTAMĪBAS OBJEKTA RISKU NOVĒRTĒŠANU

Riska jēdzienu var definēt dažādi:

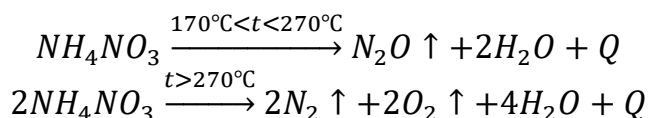
- kā dažādu bīstamo seku (cilvēku bojāeja, materiālie zaudējumi utt.) iestāšanās varbūtību;
- kā noteiktas klases apdraudējumu realizācijas biežumu;
- kā viena notikuma norises biežumu vai varbūtību, izceļoties citam notikumam.

Riska novērtēšanai palīdz risku scenāriju un matricu veidošana.

4.1. RISKU SCENĀRIJI

Sprādziens

Par sprādziena iemeslu PB objektā var būt amonija nitrāta termiskā sadalīšanās (amonija nitrāta drošības datu lapu skatīt CA plāna 4. pielikumā). Amonija nitrāts sadalās termiski sekojošā veidā (sniegti kopējie reakcijas vienādojumi bez starpproduktiem):

Temperatūrā zem 270°C izdalās N₂O gāze, kas pati neuzliesmo, taču uztur degšanu (kvēlošs skals N₂O atmosfērā aizdegās kā tūrā skābeklī) un izdalītais siltums (reakciju vienādojumos apzīmēts ar Q) palielina apkārtējas vides temperatūru (t.i., paaugstina blakus esošo degošo vielu un priekšmetu aizdegšanas iespējamību, termisko bojājumu iespējamību utt.).

Temperatūrā virs 270°C notiek amonija nitrāta detonācija (sprādziens ar ātrumu 2570 m/s). Taču granulētā amonija nitrāta sprādzienbīstamība palielinās līdz ar tā mitruma palielināšanos un temperatūras svārstībām. Jau pie 32°C amonija nitrāta bipiramidālais kristāliskais režģis sāk pakāpeniski (līdz ar siltuma enerģijas pievadi) noārdīties, veidojoties monoklīnajam kristāliskajam režģim (šis process turpinās līdz 84°C, kad viss amonija nitrāts pastāv tikai ar monoklīno kristālisko režģi). Pārkristalizēšanas rezultātā notiek amonija nitrāta granulū noārdīšanās, tas kļūst pulverveida, putekļiem līdzīgs un var uzsprāgst pie zemākām temperatūrām.

Secinājumi:

- amonija nitrāts pastiprina ugunsgrēku;
- temperatūrai granulētā, bez piemaisījumiem esoša amonija nitrāta tuvumā sasniedzot 270°C, tas var uzsprāgst.

Amonija nitrāta ražošanas procesā, kas notiek ārpus PB objekta (PB objekts iepērk jau gatavo vielu), to izgatavo ar augstu detonācijas pretestību: granulē, kā arī pievieno piedevas (parasti tas ir taukskābju dzelzs sāļi, kas pārklāj katru granulū ar monomolekulāro slāni), kas uzlabo amonija nitrāta pretsacietības īpašības un termisko stabilitāti. Šādi, ne berze, ne dzirkstele, ne īslaicīga liesma nevar izraisīt granulētā amonija nitrāta detonāciju. Hermētiski noslēgtais dubultais polipropilēna maiss kūst pie ~160°C, tāpēc nepiedalās sprādzienam nepieciešamas slēgtas telpas rādīšanai. Savukārt, beramo kravu izkraušanas un fasēšanas ēkas (tajā var īslaicīgi uzglabāt nelielus amonija nitrāta nobirus pirms to nodošanas utilizācijā vai pārdošanas zemniekiem pa zemākām cenām) izmēri ļauj reakcijā strauji izdalītajam siltumam izkliedēties. Līdz ar to sprādziens kā tāds (bez tā saucamās apstākļu sakritības) PB objektā praktiski nav iespējams.

Risku matricā izskatāmie amonija nitrāta detonācijas iemesli un scenāriji ar apstākļu sakritību ir sekojošie:

- ja ugunsgrēka gadījumā izkusušā amonija nitrāta peļķei, kas atradīsies vistuvāk ugunīm, strauji pievadīs enerģiju (piemēram, uzkritīs virsū un/vai nosprāgs kāds priekšmets, kas atklātajā teritorijā praktiski nav iespējams), tad šajā peļķē gan varētu rasties vietēja eksplozija. Savukārt, tās trieciena viļņa rezultātā no pārējās uzglabājamās amonija nitrāta grēdas atbrīvosies enerģija, kas līdzvērtīga 42 kg trotila ekvivalenta uz katriem 100 kg amonija nitrāta. Šādi rādītāji aprēķināti pamatojoties uz to, ka amonija nitrāts atbilst 42 % trotila ekvivalenta. Pārspiediena izplatība šajā gadījumā var sasniegt 600 m. Iespējamo avāriju seku nevēlamās ietekmes zonas ārpus PB objekta teritorijas parādītas CA plāna 1. pielikumā;
- degvielas vai eļļu noplūde un saskarsme ar amonija nitrātu to fasēšanas laikā (praktiski nav iespējams, jo transportvienības tiek rūpīgi apskatītas pirms katra fasēšanas procesa uzsākšanas, kā arī tiek novērotas fasēšanas procesa laikā).

Pasaulē notikušo avāriju iemesli, kas saistīti ar amonija nitrāta uzsprāgšanu, PB objekta apstākļos gandrīz pilnībā nav iespējami un risku matricā netiek apskatīti (informācijas iegūšanai tika izmantoti dažādas interneta resursos pieejamas preses relīzes un literatūras avoti). Šīs avārijas, lielākoties, bija saistītas ar amonija nitrāta transportēšanu, kā arī ar nesaderīgo vielu glabāšanu vienā noliktavā. Savukārt, PB objektā:

- neuzglabā un nerealizē vielas, ko nedrīkst glabāt kopā ar amonija nitrātu (skatīt amonija nitrāta drošības datu lapas 10.5. sadaļu "Nesaderīgas vielas" CA plāna 4. pielikumā);
- tiek izmantots atsevišķais dzelzceļa pievedceļš beramam amonija nitrātam (pa šo pievedceļu netiek transportēti šķidrums un uz tā nevar atrasties cisternas ar degošiem šķidrums, kas saduršanas rezultātā ar beramo amonija nitrātu saturošiem hopervagoniem varētu eksplodēt);
- dzelzceļa pievedceļi PB objekta teritorijā nekrustojas ar autoceļiem (šādi, beramo amonija nitrātu saturošie hopervagoni nevar sadurties ar autotransportu, kam ir degvielas tvertnes, kas saduršanas rezultātā varētu aizdegties).

Ugunsgrēks

Par ugunsgrēka iemeslu PB objektā var būt:

- elektroinstalācijas, elektroiekārtu un elektroietaišu bojājumi;
- tehnoloģisko procesu pārkāpumi, t.sk.:
  - neiepakota amonija nitrāta atstāšana uz beramo kravu izkraušanas un fasēšanas ēkas grīdas;
  - amonija nitrāta pakļaušana mitruma un temperatūras svārstību iedarbībai.
- PB objekta darbinieku vai apmeklētāju pieļauti ugunsdrošības un darba drošības noteikumu pārkāpumi, t.sk.:
  - atklātas liesmas izmantošana PB objektā;
  - smēķēšana tam neparedzētās vietās;
  - ugunsbīstamo darbu veikšana ārpus speciāli ierīkotas vietas;
  - ļaunprātīga dedzināšana.
- degvielas vai to tvaiku noplūde vietās, kur ar paaugstināto varbūtību var atrasties aizdegšanas avots, piemēram:

- transportlīdzekļa izplūdes caurules vai uzkaršēto detaļu tuvumā;
  - remontdarbu novadīšanas vietās (piemēram, dzirksteļošana griešanas, dobšanas un tml. darbu rezultātā);
  - ugunsbīstamo darbu novadīšanas vietās.
- degvielas/eļļu noplūde amonija nitrāta fasēšanas laikā;
  - zibens izlaide.

Bīstamās vielas izbiršana

Amonija nitrāta izbiršana ir bīstama tāpēc, ka nenovākta bīstamā viela var pastiprināt ugunsgrēku. Tajā pašā laikā pats amonija nitrāts nav uzliesmojošs un ugunsgrēku var izraisīt vienīgi kā oksidētājs (t.i., saskarē ar viegli uzliesmojošām vielām). Amonija nitrāta izbiršana var notikt, mehāniski sabojājot tā iepakojumu kraušanas darbu vai uzglabāšanas laikā.

PB objekta apstākļos izbirušais amonija nitrāts varētu kļūt par iemeslu sprādzienam (saskaņā ar iepriekš aprakstīto scenāriju attiecīgajā šīs CA plāna sadaļas daļā) tad, ja tas tiks izbirts pietekošā daudzumā (amonija nitrāta granulu slānim būtu jāsasniedz 30÷50 mm un putekļu slānim – 15÷20 mm, lai tajā var noturīgi izplāties detonācija). Savukārt, neiekota produkta paliekas beramo kravu izkraušanas un fasēšanas ēkā praktiski nav bīstamas, jo:

- amonija nitrātu maksimāli iespējami notīra no grīdas uzreiz pēc fasēšanas (skatīt CA plāna 3.2. sadaļā). Uz grīdas paliekošais bīstamās vielas slānis ir niecīgs (līdz 1 mm), amonija nitrāts tajā ir izkliedēts, kā rezultātā siltuma un degšanu uzturoša N₂O daudzums, kas veidojas virs 170°C (t.i., plosoties ugunsgrēkam), arī ir izkliedēts un niecīgs;
- ēkas būvtilpums ir pamatīgi liels (29374 m³), un sprādzienam nepieciešama slēgta telpa neveidojas.

4.2. RISKU MATRICAS

Risku novērtēšanai mēdz izmantot arī dažādas varbūtību un seku kvalitatīvi-kuantitatīvas skalas. Tabula, ko sauc par risku matricu (skatīt 2. tabulu) ir viena no tādām skalām. Šeit riska varbūtību un sekas nosaka pēc piecāzīmju sistēmas (atšifrējumu skatīt 3. un 4. tabulā attiecīgi). Riska novērtējums ir piešķirto atzīmju krustpunkts (piemēram, ja riska varbūtību nosaka kā 3, riska sekas – kā 2, tad riska novērtējums ir 3·2=6; ja riska varbūtību nosaka kā 1, riska sekas – kā 5, tad riska novērtējums ir 1·5=5 utt.).

Riska sekas novērtē pēc trim tā iedarbības veidiem, novērtējumam izvēloties pašu smagāko no veidiem:

- iedarbība uz cilvēku;
- iedarbība uz tehnoloģiju, iekārtām, objektiem;
- iedarbība uz amonija nitrāta minerālmēslojumu drošību.

Risku matrica						
		Sekas				
		1	2	3	4	5
Varbūtība	1	1	2	3	4	5
	2	2	4	6	8	10
	3	3	6	9	12	15
	4	4	8	12	16	20
	5	5	10	15	20	25

2.tab. Risku matricas piemērs

Varbūtība	
1	Nav iespējams
2	Zema iespējamība
3	Vidēja iespējamība
4	Iespējams
5	Gandrīz neizbēgami

3.tab. Varbūtības izklāsts

Sekas	
1	Minimālas
2	Nelielas
3	Vidējas
4	Nopietnas
5	Katastrofālas

4.tab. Seku izklāsts

Riska novērtējumi:

- zema riska gadījumā (riska novērtējums ir līdz 6, skatīt 2. tabulā) nav nepieciešami papildus riska samazināšanas pasākumi;
- vidēja riska gadījumā (riska novērtējums ir robežās no 8 līdz 16, skatīt 2. tabulā) nepieciešams pievērst pastiprinātu uzmanību potenciālajai bīstamībai un attīstības tendencēm, nepieciešamības gadījumā izstrādāt riska samazināšanas pasākumu plānu un to īstenot;
- augsts risks (riska novērtējums no 20, skatīt 2. tabulā) nav pieļaujams, nekavējoties jāveic riska samazināšanas pasākumi.

5. tabulā parādīts PB objekta risku novērtējums ar risku matricas palīdzību. Risku novērtējumam izmantoja arī datus par avārijām, kas saistītas ar amonija nitrātu vai to saturošiem minerālmēslojumiem pasaulē (informācijas iegūšanai izmantoti interneta resursos pieejamas preses relīzes un literatūras avoti).

Nr. p.k.	Risks	Varbūtība	Sekas	Risku novērtējums
1.	amonija nitrāta termiskā sadalīšanās ar sprādzienu	1	5	5
2.	amonija nitrāta piedalīšanas ugunsgrēkā, to pastiprinot	3	4	12
3.	elektroinstalācijas, elektroiekārtu un elektroietaišu bojājumi	2	2	4
4.	neiekota amonija nitrāta atstāšana uz beramo kravu izkraušanas un fasēšanas ēkas grīdas	1	4	4
5.	amonija nitrāta pakļaušana mitrumam un/vai temperatūras svārstībām	2	3	6
6.	PB objekta darbinieku vai apmeklētāju pieļauti ugunsdrošības un darba drošības noteikumu pārkāpumi	1	4	4
7.	degvielas vai to tvaiku noplūde vietās, kur ar paaugstināto varbūtību var atrasties aizdegšanas avots	1	5	5
8.	degvielas/eļļu noplūde amonija nitrāta fasēšanas laikā	1	5	5
9.	zibens izlaide	1	4	4
10.	amonija nitrāta izbiršana	4	1	4

5.tab. PB Objekta risku novērtējums ar risku matricas palīdzību

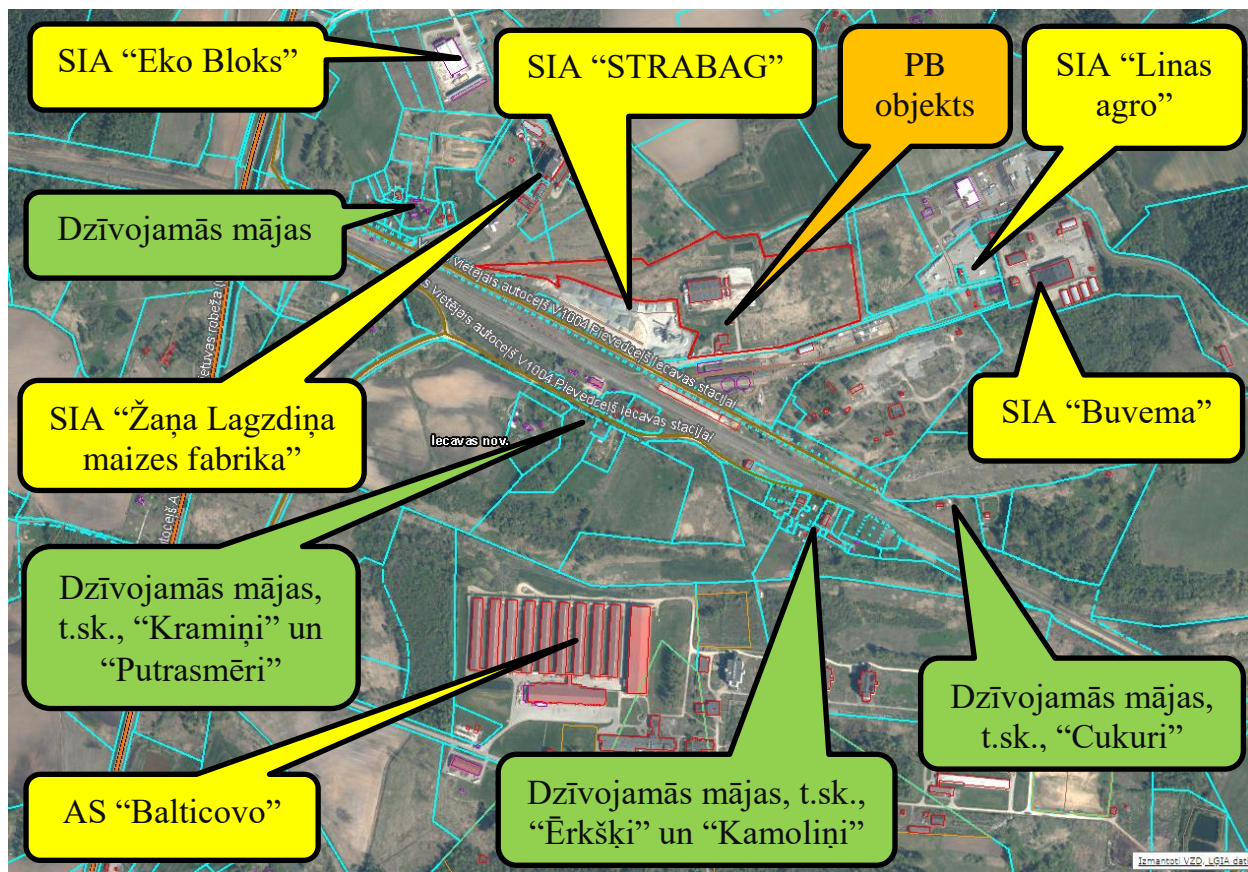
Kā redzams no 5. tabulas, lielākā daļa no PB objekta iespējamiem riskiem ir zema, tikai viens risks ir vidējais (pieļaujams): amonija nitrāta piedalīšanas ugunsgrēkā, to pastiprinot. Augsti riski PB objektā nepastāv. Bīstamākas iespējamās situācijas PB objekta parādītas 6. tabulā, balstoties uz iepriekšminētiem vidējiem riskiem.

Risks	Rezultāts	Kompensējošie pasākumi
amonija nitrāta piedalīšanas ugunsgrēkā, to pastiprinot	ugunsgrēks	1) maisus uzglabā vertikālā stāvoklī un novieto uz koka paliktņiem, nedrīkst kraut vairāk kā 4 rindās un ap amonija nitrāta minerālmēslojuma kaudzi ir vismaz 1 m atstarpe (šādi nodrošina dabīgas vilkmes ventilāciju degšanas uzturošajai (pastiprinošajai) N ₂ O gāzei nolaižoties lejā pēc tās izdalīšanas); 2) beramo kravu izkraušanas un fasēšanas ēka, kurā nobiruma rezultātā savāktie amonija nitrāta atkritumi var tikt īslaicīgi uzglabāti maisos līdz to utilizācijai: A. aprīkota ar AUATSS un ugunsdzēsības aparātiem atbilstoši MK Nr.238 prasībām; B. būvkonstrukcijās ir nedegošās; C. netiek uzglabātas vielas, ko amonija nitrāts spēj oksidēt.

6.tab. PB objekta risku novērtējuma rezultāti

5. ZIŅAS PAR PAAUGSTINĀTAS BĪSTAMĪBAS OBJEKTA APKĀRTNES TERITORIJU, KURU VAR IETEKMĒT AVĀRIJA, TAI SKAITĀ INFORMĀCIJA PAR TO IEDZĪVOTĀJU UN BLAKUS ESOŠO OBJEKTU SKAITU, KURUS VAR IETEKMĒT AVĀRIJA PAAUGSTINĀTAS BĪSTAMĪBAS OBJEKTĀ

PB objekta ēkas stāv atsevišķi no citām blakusesošām ēkām. Tam tuvākā apkārtnē atrodas dažādie komersanta objekti, 1-3 stāvu viensētas un daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas. PB objekta apkārtni skatīt 5. attēlā, ziņas par PB objekta apkārtnes teritoriju apkopoti 7. tabulā.

5.att. PB objekta apkārtnē
(izmantoti Valsts zemes dienesta, Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras dati)

Nr. p.k.	Objekts	Attālums no PB objekta, km	Maksimāli pieļaujamais cilvēku skaits
1.	SIA "STRABAG"	- (blakusteritorija)	~20
2.	Viensēta "Kramiņi"	0.14	~10
3.	Viensēta "Ērkšķi"	0.2	~10
4.	Viensēta "Kamoliņi"	0.2	~10
5.	Viensēta "Putrasmēri"	0.3	~10
6.	SIA "Buvema"	0.4	~30
7.	SIA "Žaņa Lagzdiņa maizes fabrika"	0.4	~20
8.	AS "Balticovo"	0.5	~300
9.	SIA "Eko Bloks"	0.6	~30
10.	SIA "Linās Agro"	0.6	~30

7.tab. Ziņas par PB objekta apkārtnes teritoriju

Piezīme: visi attālumi tiek norādīti gaisa līnijā, mērot no PB objekta administrācijas ēkas ģeometriskā centra līdz blakus esošā objekta teritorijas robežai.

Šajos objektos kopumā (t.i., PB objekta apkārtnē 600 m rādiusā) var atrasties līdz pieciem simtiem cilvēku. PB objektam ir atklāta apkārtnē, līdz ar to sprādziens PB objektā var nopietni ietekmēt tikai SIA "STRABAG" ēkas un būves, pārējām PB objekta apkārtnē esošām ēkām un būvēm nodarot vieglus bojājumus (piemēram, logu izsišana ar sprādzienvilni). Sagaidāms, ka amonija nitrāta sprādziena rezultātā varētu būt līdz 40 bojāgājušiem (PB objektā un SIA "STRABAG" blakusteritorijā, skaitot kopā ar maksimāli iespējamo apmeklētāju skaitu). Pārējie cilvēki, kas varētu atrasties PB objekta apkārtnē, varētu būt ievainoti.

Ugunsgrēka izplatīšanās no PB objekta uz blakus esošām ēkām un būvēm nav iespējama, jo tās ir izklaidētas atklātā teritorijā. Var būt sagaidāms apkārtnes piedūmojums, kas, atkarībā no vēja virziena, var sekmēt atsevišķu apkārtnes komersanta objektu darbības pārtraukumu līdz avārijas likvidācijas brīdim.

Tuvākā upe – Vērgupe – atrodas ~0.3 km attālumā no PB objekta dienvidu robežas un iespējama avārija PB objektā to neietekmēs.

6. INFORMĀCIJA PAR CIVILĀS AIZSARDZĪBAS ORGANIZĀCIJU PAAUGSTINĀTAS BĪSTAMĪBAS OBJEKTĀ UN ZIŅAS PAR ATBILDĪGAJIEM DARBINIEKIEM UN VIŅU PIENĀKUMIEM

6.1. PERSONA (VĀRDS UN UZVĀRDS), KAS PIENĒM LĒMUMU PAR OBJEKTA CIVILĀS AIZSARDZĪBAS PLĀNA ĪSTENOŠANAS SĀKŠANU, RĪCĪBAS KOORDINĒŠANU, AVĀRIJAS BĪSTAMĪBAS UN SEKU SAMAZINĀŠANAS PASĀKUMU VADĪŠANU OBJEKTĀ AVĀRIJAS VAI TĀS TIEŠU DRAUDU GADĪJUMĀ UN KAS IR ATBILDĪGA PAR SEKU LIKVIDĒŠANAS PASĀKUMU VEIKŠANU PĒC AVĀRIJAS

Dmitrijs Ostapčiks (PB objekta noliktavas pārzinis).

6.2. PERSONA (VĀRDS, UZVĀRDS, TĀLRUŅA NUMURS UN ELEKTRONISKĀ PASTA ADRESE), KAS IR ATBILDĪGA PAR SAKARIEM AR VALSTS UGUNSDZĒSĪBAS UN GLĀBŠANAS DIENESTU UN CITĀM INSTITŪCIJĀM IKDIENĀ UN SADARBĪBU AR MINĒTAJĀM INSTITŪCIJĀM AVĀRIJAS VAI TĀS TIEŠU DRAUDU GADĪJUMĀ

Dmitrijs Ostapčiks (PB objekta noliktavas pārzinis), tālrūņa numurs 28398776, elektroniskā pasta adrese dmitrijs.ostapciks@agrochema.lv.

6.3. INFORMĀCIJA PAR DARBINIEKU PIENĀKUMIEM ATTIECĪBĀ UZ CIVILĀS AIZSARDZĪBAS NODROŠINĀŠANU UN AVĀRIJU IEROBEŽOŠANU UN LIKVIDĒŠANU OBJEKTĀ

Sprādziens

Sprādziena gadījumā visiem darbiniekiem ir pienākums rīkoties saskaņā ar CA plāna 8. pielikumu "Rīcības plāns sprādziena gadījumā".

Ugunsgrēks

Ugunsgrēka gadījumā visiem darbiniekiem ir pienākums rīkoties saskaņā ar PB objekta ugunsdrošības instrukcijas 7. sadaļu "Rīcība ugunsgrēka gadījumā". Jāatceras, ka amonija nitrātu nedrīkst dzēst ar ugunsdzēsības aparātiem, to dzēš tikai ar ūdeni.

Bīstamās vielas izbiršana

Bīstamās vielas izbiršanas gadījumā jebkuram darbiniekam, kas pamanīja izbiršanu nelielā daudzumā, ir pienākums nekavējoties paziņot PB objekta noliktavas pārzinim klātienē vai pa tālruni un savākt izbirušo bīstamo vielu, ievērojot sekojošos nosacījumus:

- jāizvairās no putekļu kontakta ar ādu un acīm;
  - jālieto individuālie aizsardzības līdzekļi;
  - bīstamā viela jāsavāc atsevišķos maisos ar attiecīgo marķējumu (tie tālāk tiks uzglabāti noliktavā un realizēti zemniekiem par zemākām cenām);
  - gadījumā, ja bīstamā viela atrodas uz zemes, piesārņotais gabals jāizrok un jāuzglabā maisos ar attiecīgo marķējumu tālākai utilizācijai;
  - grīda vai asfalts, kur notika izbiršana, jānomazgā un noskalojumi jāsavāc atsevišķai utilizācijai, neizlejot kanalizācijā vai uz zemes;
- Aizliegts:
- smēķēt, izmantot atklātu liesmu un aizdegšanas avotus;
  - pieļaut bīstamās vielas kontaktu ar jebkurām organiskām vielām, ieskaitot degvielu, šķīdinātājus, zāģskaidas, papīru vai apģērbu u.c. nesavietojamiem materiāliem, jo tie var veicināt aizdegšanos;
  - likt kopā tīro un piesārņoto bīstamo vielu.

Ja bīstamā viela ir izbirusi nozīmīgā daudzumā (cilvēku evakuācijas un avārijas likvidācijas nepieciešamību uzsver un rīkojumu par darbu uzsākšanu mutiski izdod PB objekta noliktavas pārzinis):

- darbiniekiem jānodas prom un jāuzturas pretvēja virzienā;
- nedrīkst pieļaut bīstamās vielas kontaktu ar ūdeni;
- zemes/notekūdeņu piesārņošanas gadījumā jāziņo VVD Zemgales reģionālajai vides pārvaldei telefoniski 63023228, 67084211; jelgava@jelgava.vvd.gov.lv (darba laikā), 29467330 (ārpus darba laika).

Gadījumā, ja PB objekta noliktavas pārzinis pieņēma lēmumu nesavākt izbirušo bīstamo vielu (savākšana apdraud darbinieku veselību un/vai dzīvību), PB objektā esošām personām jāevakuējas ārpus 600 m rādiusa no PB objekta (skatīt CA plāna 1. pielikumu).

6.4. INFORMĀCIJA PAR OBJEKTĀ IZVEIDOTAJĀM REAGĒŠANAS UN SEKU LIKVIDĒŠANAS PASĀKUMU VEIKŠANAS VIENĪBĀM VAI UGUNSDROŠĪBAS, UGUNSDZĒSĪBAS UN GLĀBŠANAS DIENESTU

Reagēšanas un seku likvidēšanas pasākumu veikšanas vienības, ugunsdrošības, ugunsdzēsības un glābšanas dienests PB objektā nav izveidoti.

7. INFORMĀCIJA PAR DARBINIEKU APMĀCĪBU RĪCĪBAI AVĀRIJAS GADĪJUMĀ, CIVILĀS AIZSARDZĪBAS JAUTĀJUMOS UN PIRMĀS PALĪDZĪBAS SNIEGŠANĀ

Saskaņā ar likuma "Par piesārņojumu" 6. panta 2. daļu darbiniekiem, kuri veic piesārņojošu darbību, tiek sniegta nepieciešamās zināšanas par kārtību, kādā šī darbība veicama un tās iespējamo ietekmi uz cilvēka veselību un vidi, par piesardzības pasākumiem šīs ietekmes samazināšanai, kā arī par rīcību avārijas situācijā.

PB objekta darbinieku apmācība rīcībai avārijas gadījumā notiek gan civilās aizsardzības apmācības ietvaros, gan ugunsdrošības instruktāžas laikā (sadaļa “Rīcība ugunsgrēka gadījumā”). PB objekta vadītājs nodrošina darbiniekiem ugunsdrošības instruktāžu ne retāk kā reizi gadā.

Civilās aizsardzības jautājumos (t.sk., pirmās palīdzības sniegšanā) PB objekta vadītājs nodrošina darbiniekiem:

- saskaņā ar MK Nr.716 prasībām – civilās aizsardzības teorētisko apmācību ne retāk kā reizi gadā;
- saskaņā ar MK Nr.563 prasībām – teorētiskās civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas mācības ne retāk kā reizi trijos gados.

Saskaņā ar MK Nr.716 prasībām civilās aizsardzības apmācības saturs nodrošina, ka apmācības procesā darbinieks apgūst šādas tēmas:

- zināšanas par PB objekta civilās aizsardzības plānu;
- zināšanas par valstī iespējamām katastrofām un to sekām;
- zināšanas par valsts agrinās brīdināšanas sistēmu;
- zināšanas par iestādēm, kas nodrošina katastrofu pārvaldīšanu;
- zināšanas par civilās aizsardzības sistēmu;
- pirmās palīdzības sniegšanas prasmes dzīvībai kritiskās situācijās (piemēram, bīstamas asiņošanas apturēšana, atdzīvināšanas pasākumi), kā arī palīdzības izsaukšanu.

Saskaņā ar MK Nr.563 prasībām civilās aizsardzības apmācības saturs nodrošina gan teorētiskās, gan praktiskās zināšanas ar mācību scenāriju, plānu, izvērtējumu. Mācības tiek izspēlēti kāds no iespējamajiem avārijas notikumiem.

Apmācības tēmām paredzēts veltīt tik daudz stundu katrai, cik nepieciešams katrā konkrētā gadījumā, lai noskaidrotu katram PB objekta darbiniekam tēmu saturu un jēgu. PB objekta vadītājs nodrošina pēdējo veikto civilās aizsardzības mācību dokumentācijas (mācību programma, mācību sagatavošanas un norises plāns, pārskats un izvērtējums par mācībām) pievienošanu PB objekta CA plānam.

8. APRAKSTS PAR PASĀKUMIEM, KAS SAMAZINA RISKU DARBINIEKIEM DARBA VIETĀ UN CITĀM PERSONĀM, KAS ATRODAS PAAUGSTINĀTAS BĪSTAMĪBAS OBJEKTA TERITORIJĀ

8.1. DARBINIEKU BRĪDINĀŠANA PAR DRAUDIEM, INFORMĒŠANA PAR RĪCĪBU AVĀRIJAS VAI KATASTROFAS GADĪJUMĀ UN VEICAMAJIEM AIZSARDZĪBAS PASĀKUMIEM, KĀ ARĪ TURPMĀKĀ INFORMĒŠANA

Ugunsgrēka gadījumā AUATSS nostrādā automātiski, detektējot tādas ugunsgrēka pazīmes kā dūmus/siltumu, kā arī to var iedarbināt manuāli ar manuālo tāl vadības iedarbināšanas ierīci (trauksmes pogu). AUATSS vadības paneļa SmartLine gadījumā AUATSS var iedarbināt manuāli, arī nospiežot uz vadības paneļa taustiņu “Evakuācija”. Iedarbinātas ugunsgrēka trauksmes izziņošanas ierīces (sirēnas) brīdina darbiniekus par nepieciešamību sākt evakuāciju.

Darbinieku informēšanu par rīcību avārijas vai katastrofas gadījumā un veicamajiem aizsardzības pasākumiem plānots veikt mutiski, sasaucot darbiniekus vienkopus vai ar mobilajiem sakariem tiem darbiniekiem, kas atrodas ārpus objekta, kā arī veicot turpmāko informēšanu.

8.2. ĪSS APRAKSTS PAR DARBINIEKU NEPIECIEŠAMO DARBĪBU PĒC BRĪDINĀJUMA SAŅEMŠANAS

PB objekta noliktavas pārzinis novērtē amonija nitrāta daudzumu, kas var būt iesaistīts avārijā. Atkarībā no novērtējuma rezultāta viņš dod mutisko rīkojumu veikt avārijas likvidēšanas darbus vai sākt cilvēku evakuāciju.

Gadījumā, ja nolemts veikt avārijas likvidēšanas darbus, mutiski nozīmētie darbinieki izpilda PB objekta noliktavas pārziņa vai tā mutiski nozīmētas personas rīkojumus pie nosacījuma, ka izpildāmie darbi neapdraud darbinieka veselību un drošību un viņa rīcībā ir visi nepieciešamie individuālie aizsarglīdzekļi. Pretējā gadījumā nekavējoties jāuzsāk evakuācija, parējām objekta personām par to paziņojot ar AUATSS manuālās tālruna iedarbināšanas ierīces (trauksmes pogas) nospiešanu un mutiski/telefoniski. Avārijas likvidēšanas darbiem jānotiek, ievērojot darba drošības, ugunsdrošības noteikumus un drošības datu lapās norādītas prasības.

Jāatceras, ka amonija nitrātu nedrīkst dzēst ar ugunsdzēsības aparātiem, to dzēst tikai ar ūdeni.

Gadījumā, ja nolemts sākt cilvēku evakuāciju, to veic saskaņā ar PB objekta ugunsdrošības instrukcijas prasībām.

Ugunsgrēka vietā ierodoties VUGD darbiniekiem, visām PB objektā un teritorijā esošām personām turpmāk ir jārīkojas saskaņā ar GDV norādījumiem.

8.3. DROŠĪBAS PASĀKUMI DARBINIEKIEM UN CITĀM PERSONĀM, KAS ATRODAS OBJEKTA TERITORIJĀ

PB objekta ēkās ir izvietotas speciālās evakuācijas ceļu zīmes saskaņā ar MK Nr.238 prasībām, t.sk. evakuācijas izeju izgaismotie norādītāji administrācijas ēkā un noliktavas ēkā. Administrācijas ēkā koplietošanas telpās izvietoti evakuācijas plāni. Objekta teritoriju ir iespējams pārraudzīt no 50 videokamerām un noteikt personas, kurai nepieciešama palīdzība, atrašanās vietu.

9. AVĀRIJAS DRAUDU REĢISTRĒŠANAS UN ĀRĒJĀS BRĪDINĀŠANAS PASĀKUMU SISTĒMAS RAKSTUROJUMS

9.1. KĀRTĪBA, KĀDĀ REĢISTRĒ AVĀRIJAS UN AVĀRIJAS DRAUDUS

Par visiem AUATSS iedarbošanās un bojājuma gadījumiem tiek veikti attiecīgie ieraksti uguns aizsardzības sistēmas iedarbošanās un bojājumu gadījumu uzskaites žurnālā.

Rūpniecisko avāriju un avārijas draudu reģistrēšanas un izmeklēšana notiek saskaņā ar likumu "Par bīstamo iekārtu tehnisko uzraudzību", "Darba aizsardzības likuma", MK Nr.131 un/vai MK Nr.950 prasībām.

9.2. KĀRTĪBA UN VEIDS, KĀDĀ ATBILDĪGĀ PERSONA PAR AVĀRIJAS DRAUDIEM VAI AVĀRIJU ZIŅO VALSTS UGUNSDZĒSĪBAS UN GLĀBŠANAS DIENESTAM, ATTIECĪGAJAI PAŠVALDĪBAI UN CITĀM INSTITŪCIJĀM

Par avārijas draudiem vai avāriju PB objekta noliktavas pārzinis pēc avārijas novērsšanai paredzēto neatliekamo pasākumu uzsākšanas nekavējoties ziņo Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam, zvanot pa vienoto ārkārtējo situāciju tālruni **112**. Atbildes uz jautājumiem, kurus uzdod VUGD dispečers, ir jāsniedz līdz brīdim, kamēr dispečers pabeidz sarunu un pirmais noliek tālruņa klausuli. Nepieciešamības gadījumā

VUGD piesaistīs visas nepieciešamas institūcijas, ieskaitot NMPD, pašvaldību, VVD Zemgales reģionālo vides pārvaldi u.c.

Par avārijas draudiem vai avāriju PB objekta noliktavas pārzinis pēc avārijas novēršanai paredzēto neatliekamo pasākumu uzsākšanas un VUGD informēšanas ziņo arī:

- Iecavas novada domei pa tālruni 63941301 (administrācijas sekretāre), 63941721, 26598086 (domes priekšsēdētājs) vai 63942443, 29425784 (domes izpilddirektors);
- VVD Zemgales reģionālajai vides pārvaldei telefoniski 63023228, 67084211; jelgava@jelgava.vvd.gov.lv (darba laikā), 29467330 (ārpus darba laika), sniedzot ziņas par avārijas vai atļaujas nosacījumu pārkāpšanas vietu un laiku, iespējamo vides piesārņojuma raksturu un apjomu, kā arī par veiktajiem pasākumiem avārijas vai atļaujas nosacījumu pārkāpšanas seku likvidācijai.

Nepieciešamības gadījumā izsauc NMPD (ātro palīdzību) pa vienoto ārkārtējo situāciju tālruni **112**.

Ja avārijas rezultātā PB objekta noticis nelaimes gadījums, PB objekta noliktavas pārzinis:

- par veselības traucējumiem, kas nav smagi, informē Zemgales reģionālo Valsts darba inspekciju pa tālruni 63090420, 25484782 vai 25484748;
- par smagiem veselības traucējumiem vai cietušā nāvi 24 stundu laikā informē Zemgales reģionālo Valsts darba inspekciju pa tālruni 63090420, 25484782 vai 25484748 un teritoriālo policijas nodaļu pa vienoto ārkārtējo situāciju tālruni **112** vai **110**.

Par avārijas draudiem vai avāriju PB objekta noliktavas pārzinis 24 stundu laikā paziņo Patērētāju tiesību aizsardzības centram pa tālruni 65452554, ievērojot iestādes mājaslapā norādītos tālruņa darba laikus.

Ja notikusi bīstamās vielas izbiršana, 14 dienu laikā par izbiršanu, tās seku likvidēšanas pasākumu izpildi un turpmāko plānoto vides atjaunošanas rīcību PB objekta vadība rakstiski informē VVD Zemgales reģionālo vides pārvaldi (Kazarmes iela 17a, Jelgava, LV-3007; jelgava@jelgava.vvd.gov.lv), kā arī telefoniski – Iecavas novada domē pa tālruni 63941301 (administrācijas sekretāre), 63941721, 26598086 (domes priekšsēdētājs) vai 63942443, 29425784 (domes izpilddirektors).

9.3. INFORMĀCIJA, KO IEKĻAUJ SĀKOTNĒJĀ BRĪDINĀJUMĀ, UN KĀRTĪBA, KĀDĀ SNIEDZ TURPMĀKO INFORMĀCIJU, KĀ ARĪ DETALIZĒTĀKU INFORMĀCIJU, TIKLĪDZ TĀ KĻŪST PIEEJAMA

Sazinoties ar VUGD dispečeru pa vienoto ārkārtējo situāciju tālruni **112**, jāatbild uz tā uzdotajiem jautājumiem. Piemēram:

- ugunsgrēka izcelšanās adrese (vieta):
“Agrocentrs”, Iecavas novads
(uzņēmums “Agrochema”)
- ziņotāja vārds, uzvārds.

Atbildes uz jautājumiem, kurus uzdod VUGD dispečers, ir jāsniedz līdz brīdim, kamēr dispečers pabeidz sarunu un pirmais noliek tālruņa klausuli.

Turpmāko informāciju, kā arī detalizētāku informāciju, tiklīdz tā kļūst pieejama, nekavējoties paziņo VUGD dispečeram pa vienoto ārkārtējo situāciju tālruni **112** (VUGD dispečers nodos informāciju tālāk VUGD darbiniekiem, kas izbrauca uz konkrēto

izsaukumu un/vai nepieciešamajai institūcijai), ierodoties VUGD darbiniekiem – paziņo GDV.

9.4. KĀRTĪBA UN VEIDS, KĀDĀ BRĪDINA OBJEKTĀ NODARBINĀTOS, OBJEKTA APAKŠUZŅĒMĒJUS, APAKŠNOMNIEKUS UN APMEKLĒTĀJUS, KĀ ARĪ IEDZĪVOTĀJUS

Kārtība un veids, kādā brīdina objektā nodarbinātos, aprakstīta CA plāna 8.1. sadaļā. Tas pats attiecas arī uz citām PB objektā esošām personām. Papildus CA plāna 8.1. sadaļā aprakstītajai brīdināšanas kārtībai paredzēta jebkura PB objekta nodarbinātā, apmeklētāja u.c. PB objekta esošās personas atsevišķa mutiskā brīdināšana par nepieciešamību evakuēties.

Iedzīvotāju informēšanu nodrošina VUGD, izmantojot agrīnas brīdināšanas sistēmas līdzekļus un operatīvo dienestu resursus. Papildus, nepieciešamības gadījumā saskaņā ar VUGD GDV rīkojumiem, operatīvie dienesti var bloķēt nepiederošo personu piekļuvi avārijas vietai un avārijas bīstamo faktoru apdraudētajām teritorijām.

10. INFORMĀCIJA PAR PASĀKUMIEM

10.1. PASĀKUMI, KAS NODROŠINA AVĀRIJAS DRAUDU IEROBEŽOŠANU UN LIKVIDĒŠANU, LAI TIE NEPĀRAUGTU AVĀRIJĀ, BET AVĀRIJAS GADĪJUMĀ – TĀS IEROBEŽOŠANU, KONTROLI UN LIKVIDĒŠANU PAAUGSTINĀTĀS BĪSTAMĪBAS OBJEKTA TERITORIJĀ, KĀ ARĪ SAMAZINA AVĀRIJAS DRAUDU VAI AVĀRIJAS IEDARBĪBU UN NODARĪTO KAITĒJUMU

Sprādziens un to draudi

Sprādziena un to draudu gadījumā visiem darbiniekiem ir pienākums rīkoties saskaņā ar CA plāna 8. pielikumu “Rīcības plāns sprādziena gadījumā”.

Ugunsgrēks un to draudi

Ugunsgrēka un to draudu gadījumā visiem darbiniekiem ir pienākums rīkoties saskaņā ar PB objekta ugunsdrošības instrukcijas 7. sadaļu “Rīcība ugunsgrēka gadījumā”.

Jāatceras, ka amonija nitrātu nedrīkst dzēst ar ugunsdzēsības aparātiem, to dzēš tikai ar ūdeni.

Bīstamās vielas izbiršana

Bīstamās vielas izbiršanas gadījumā jebkuram darbiniekam, kas pamanīja izbiršanu, ir pienākums nekavējoties savākt izbirušo bīstamo vielu (skatīt sīkāk CA plāna 6.3. sadaļā), ja tas neapdraud viņa veselību un dzīvību.

Citi gadījumi

Avārijas draudu gadījumā, kas var novest gan pie ugunsgrēka, gan pie sprādziena vai arī nodarīt kaitējumu cilvēku veselībai un dzīvībai:

- jebkuram darbiniekam, kas pamanīja dīzeļdegvielas/eļļas noteci PB objekta transporta vienībai, pienākums nepieļaut tās saskarsmi ar birstošo amonija nitrātu, bet tieši:
  - ja notece pamanīta tehniskajā angārā, nekavējoties par to paziņot PB objekta noliktavas pārzinim, izejot ārā. Ēkā esošo personu apgērbs un apavi ir jānomaina, nav atļauts ienākt tajos beramo kravu izkraušanas un fasēšanas ēkā;

- ja notece pamanīta PB objekta teritorijā, transportvienību nekavējoties apstādināt uz cieta (asfalta, betona) seguma (ja tas ir iespējams) un par noteci paziņot PB objekta noliktavas pārzinim. Apģērbs un apavi ir jānomaina, nav atļauts ienākt tajos beramo kravu izkraušanas un fasēšanas ēkā;
- ja notece pamanīta beramo kravu izkraušanas un fasēšanas ēkā, rīkoties saskaņā ar CA plāna 8. pielikumu “Rīcības plāns sprādziena gadījumā”.
- jebkuram darbiniekam, kas pamanīja avārijas draudus fasēšanas, pārkraušanas vai pārsūkņēšanas tehnoloģiskajā procesā, pienākums nekavējoties apstādināt šo procesu (avārijas apstādināšanas iespējas aprakstītas CA plāna 3.2. sadaļā), mutiski brīdinot tajā iesaistītas personas (t.sk. ir arī PB objekta noliktavas pārzinis) par avārijas apstādināšanu.

Pasākumus avārijas ierobežošanai, kontrolei un likvidēšanai PB objekta teritorijā, kā arī avārijas draudu vai avārijas iedarbības un nodarītā kaitējuma samazināšanai sākotnēji nodrošina PB objekta noliktavas pārzinis pēc ziņojuma saņemšanas, izvērtējot radusies situāciju un pieņemot attiecīgus lēmumus par:

- ziņošanas nepieciešamību VUGD (piemēram, ja ir dīzeļdegvielas notece nenozīmīgos daudzumos uz asfalta seguma un ugunsgrēka/sprādziena izcelšanās praktiski nav iespējama, PB objekta darbiniekiem pašiem ar PB objektā esošiem resursiem jāsavāc un jāatdod utilizācijai noplūdusi bīstamā viela);
- kaitējuma samazināšanas pasākumu īstenošanu, piemēram:
  - noplūdušās vielas savākšanu ar adsorbentu un nodošanu utilizācijai (ja notece nevar pa taisno izraisīt avāriju, un VUGD darbinieki netiek iesaistīti izplūdušās vielas savākšanā);
  - izbirušā amonija nitrāta savākšanu maisos ar attiecīgo marķējumu tālākai utilizācijai;
  - citus pasākumus pēc nepieciešamības;
- atbildīgo institūciju informēšanu (skatīt CA plāna 9. sadaļā);
- transporta vienības/tehnoloģiskās iekārtas remonta veikšanu.

PB objektā ierodoties VUGD darbiniekiem, visām PB objektā un teritorijā esošām personām turpmāk ir jārīkojas saskaņā ar GDV norādījumiem, kurš nodrošina iepriekšminēto pasākumu īstenošanu.

10.2. PASĀKUMI, KAS SAISTĪTI AR CILVĒKU UN VIDES AIZSARDZĪBU PAAUGSTINĀTAS BĪSTAMĪBAS OBJEKTA TERITORIJĀ AVĀRIJAS GADĪJUMĀ

Cilvēku aizsardzība PB objekta teritorijā avārijas gadījumā

Evakuācijas gadījumā visi PB objekta darbinieki rīkojas saskaņā ar PB objekta ugunsdrošības instrukcijas prasībām, vadoties pēc iekštelpās izvietotajām speciālajām evakuācijas ceļu zīmēm (t.sk. evakuācijas izeju izgaismotajiem norādītājiem administrācijas ēkā un noliktavas ēkā), administrācijas ēkā – arī evakuācijas plānus, kas izvietoti koplietošanas telpās. Lai noteiktu personas, kurai nepieciešama palīdzība, atrašanās vietu PB objekta teritorijā, iespējams izmantot tajā ierīkotas 50 videokameras (monitori atrodas pie PB objekta noliktavas pārziņa, kā arī pie apsardzes līgumorganizācijas). Lēmumu par cilvēku evakuāciju pieņem PB objekta noliktavas

pārzinis (izņemot ugunsgrēka un sprādziena gadījumu, kad cilvēku evakuācija ir obligāta).

Vides aizsardzība PB objekta teritorijā avārijas gadījumā

Avārijas gadījumā, ja amonija nitrāts PB objekta teritorijā atrodas neiepakotā veidā (t.i., avārijas iemesls ir izbirusi bīstama viela vai arī tā nejauši izbirst avārijas likvidēšanas darbu gaitā – piemēram, evakuējot amonija nitrāta maisus no ugunsgrēka skārtām platībām), saskaņā ar amonija nitrāta drošības datu lapas prasībām:

- ja pūš vējš, veikt pasākumus, kas neļauj veidoties amonija nitrāta putekļiem (piemēram, izbiruma vietu var nosegt ar polipropilēna maisu un izbirušo bīstamo vielu atsegt un vākt pa nelielām daļām);
- izvairīties no amonija nitrāta nokļūšanas acīs, uz ādas, uz drēbēm;
- izmantot piemērotus aizsardzības līdzekļus (respirators, aizsargcimdi, aizsargbrilles vai sejas maska u.c. pēc nepieciešamības);
- amonija nitrātu glabāt tālāk no aizdegšanas avotiem;
- neļaut amonija nitrātam nokļūt virsūdeņos un gruntsūdeņos, vai kanalizācijas sistēmā (piemēram, ja bīstamā viela izbirusi ārā uz zemes, izrakt izbiruma vietu ar biezo zemes slāni, nepieciešamības gadījumā nosedzot izbiruma vietu no atmosfēras nokrišņiem);
- nedrīkst amonija nitrātu ielaist tieši ūdens avotos;
- ja amonija nitrāts negadījuma rezultātā vai pēc mazgāšanas nokļūst kanalizācijas sistēmā vai ūdens tilpnēs, jāsazinās ar valsts institūciju (skatīt CA plāna 9. sadaļā);
- amonija nitrātu sasūkt un saslaucīt piemērotos ar etiķetēm marķētos utilizēšanos vai atkritumu konteineros (t.i., dubultos polipropilēna maisos);
- ar lielu ūdens daudzumu noskalot vietu, kur amonija nitrāts bija izbiris (iet runa par izbirumu iekštelpās vai uz asfalta/betona seguma; izbiruma vietu uz zemes mazgāt nedrīkst);
- nedrīkst savākt izbirušo amonija nitrātu ar zāģskaidām vai citu degošo materiālu palīdzību;
- jāizvairās no amonija nitrāta putekļu mākoņa veidošanās.

10.3. PASĀKUMI, KAS NEPIEĻAUJ VAI AIZKAVĒ AVĀRIJAS SEKU IZPLATĪŠANOS ĀRPUS PAAUGSTINĀTAS BĪSTAMĪBAS OBJEKTA TERITORIJAS

Sprādziens

Sprādziena gadījumā pasākumi, kas nepieļauj vai aizkavē avārijas seku izplatīšanos ārpus PB objekta teritorijas, ir tie paši kā ugunsgrēka gadījumā, jo, kā secināts CA plāna 4. sadaļā, sprādziena realizācijai PB objektā nepieciešams, lai:

- amonija nitrāta peļķe atrastos ugunsgrēka perēklī;
- transportlīdzekļu dīzeldegvielas/eļļu notekas nonāktu saskarsmē ar neiepakoto amonija nitrātu.

Ugunsgrēks

Ugunsgrēka izplatīšanās no PB objekta uz blakus esošām ēkām un būvēm nav iespējama, jo tās ir izkliedētas atklātā teritorijā. Ugunsgrēka gadījumā var būt sagaidāms apkārtnes piedūmojums. Ugunsgrēka perēklī nonākot amonija nitrātam, dūmi var saturēt amonjaka tvaikus nelielā daudzumā (amonjakam sadegot, tas pārvēršas par slāpekļa

oksīdiem un ūdeni) un slāpekļa oksīdus, taču dūmiem nonākot ārā, šīs vielas tiks izkliedētas un neapdraudēs apkārtējo veselību un dzīvību.

Lai mazinātu apkārtnes piedūmējumu, jācenšas mazināt ugunsgrēka intensitāti/nodzēst ugunsgrēku (ja tas neapdraud cilvēku veselību un dzīvību), bet tieši:

- jāevakuē amonija nitrāts (t.sk., jānovāc tā nobirumi, ja tādi ir) no ugunsgrēka skārtas PB objekta daļas un tās apkārtnes;
- jāveic sākotnējie ugunsgrēka dzēšanas darbi pirms VUGD darbinieku ierāšanas. Jāatceras, ka amonija nitrātu nedrīkst dzēst ar ugunsdzēsības aparātiem, to dzēš tikai ar ūdeni.

Bīstamās vielas izbiršana

Bīstamās vielas izbiršanas gadījumā tā neizplātīsies ārpus PB objekta teritorijas, jo ir cietā agregātstāvoklī un smagākā par gaisu. Šajā gadījumā ierobežo bīstamas vielas izpūšanu ar vēju, samaisīšanu ar zemi un nokļūšanu notekūdeņos (skatīt sīkāk CA plāna 10.2. sadaļā).

10.4. PASĀKUMI, KAS NODROŠINA IEDZĪVOTĀJU BRĪDINĀŠANU UN TURPMĀKU SAVLAICĪGU INFORMĀCIJAS SNIEGŠANU IEDZĪVOTĀJIEM APDRAUDĒTAJĀ TERITORIJĀ, KUR TAS NEPIECIEŠAMS

Iedzīvotāju informēšanu un informēšanas nepieciešamības izvērtēšanu avārijas gadījumā nodrošina VUGD, izmantojot agrīnas brīdināšanas sistēmas līdzekļus un operatīvo dienestu resursus.

10.5. PASĀKUMI, KAS NODROŠINA PIESĀRŅOTĀS VIETAS IZPĒTI, SANĀCIJU UN VIDES ATJAUNOŠANU, LAI LIKVIDĒTU AVĀRIJAS IEDARBĪBU UZ CILVĒKIEM VAI VIDI

Reglamentē MK Nr.281.

11. DETALIZĒTS ŠĀDU BŪTISKĀKO AVĀRIJAS GADĪJUMĀ NODROŠINĀMO PASĀKUMU APRAKSTS

11.1. EVAKUĀCIJAS PASĀKUMI

Ikvienas personas pienākums ir, atrodoties ēkā, nekavējoties evakuēties, atskanot ugunsgrēka trauksmes signālam vai pamanot ugunsgrēku vai ugunsgrēka bīstamos faktorus.

Evakuācijas laikā:

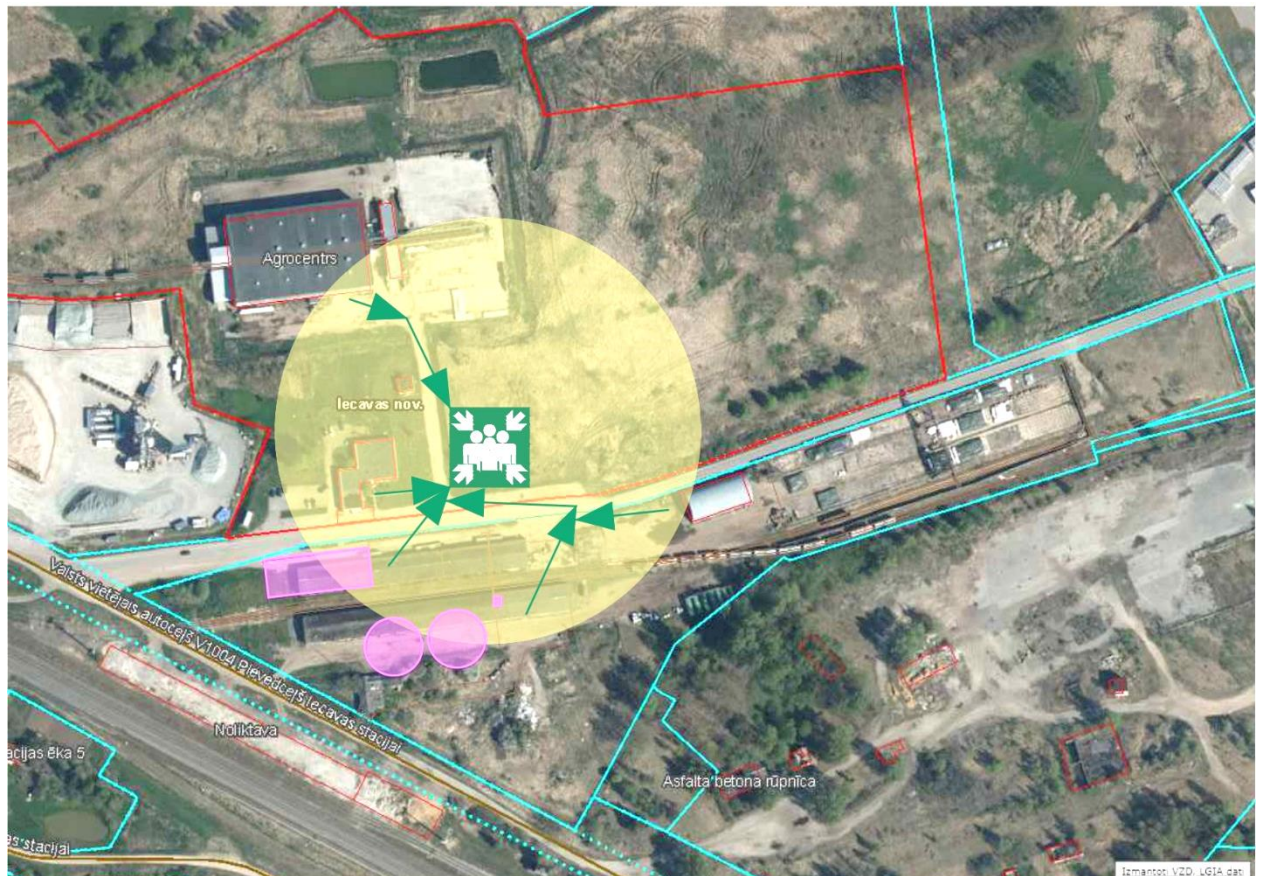
- saglabājot mieru, pēc iespējas ātrāk jāiziet no ēkas;
- ja tas neapdraud veselībai un dzīvībai, izmantot tuvākas durvis un īsāku evakuācijas ceļu;
- ja nav apdraudējuma dzīvībai un veselībai, darbinieki iziešanas laikā no savas darbavietas var paņemt savas personīgās mantas (tālruni, naudas maku, somu);
- evakuējoties no telpām, durvis ir jāaizver, bet nekādā gadījumā nevajag tās aizslēgt;

Izejot no ēkas jāpulcējas drošā pulcēšanās vietā, kas atrodas pie iebrauktuves PB objekta 8.98 ha lielajā zemes gabalā ar kadastra apzīmējumu 4064 0080 121 (skatīt 1. att.), aiz administrācijas ēkas (skatīt 6. attēlā).

Personām, kas PB objektā atrodas ārpus telpām, jānododas uz drošās pulcēšanas vietu, izpildoties vismaz vienam nosacījumam:

- sadzirdot nostrādājusi ārējo trauksmes signālu izziņošanas ierīci (t.i., trauksmes sirēnu uz jebkuras PB objekta ēkas fasādes),
- saņemot mutisko norādījumu no PB objekta darbiniekiem par evakuācijas nepieciešamību;
- saņemot zvanu par evakuācijas nepieciešamību.

Evakuācijas virzieni PB objekta teritorijā parādīti CA plāna 3. pielikumā. Gadījumā, ja PB objekta noliktavas pārzinis pieņēma un mutiski paziņoja attiecīgo lēmumu, PB objektā esošām personām jāevakuējas ārpus 600 m rādiusa no PB objekta (skatīt CA plāna 1. pielikumu).

– drošā pulcēšanas vieta;

6.att. Drošās pulcēšanas vietas izvietojums

(izmantoti Valsts zemes dienesta, Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras dati)

Pēc evakuācijas par evakuācijas veikšanu objekta atbildīgajai personai ir jāveic:

- evakuēto personu pārskaitīšana. Gadījumā, ja kāda persona bija objektā, bet neiznāca ārā, viņa jāsa zvana (ja ir zināms tālruna numurs) un jānoskaidro viņa atrašanās vieta. Ja kāda persona nav iznākusi un nav sa zvana, par to uzreiz jāpaziņo GDV (vai jebkuram citam VUGD darbiniekam). Ja VUGD darbinieki vēl nav atbraukuši, tad jāpaziņo VUGD dispečeram

pa vienoto ārkārtas palīdzības izsaukumu numuru **112**

(VUGD dispečers nodos informāciju VUGD darbiniekiem, kas izbrauca uz objektu);

- apskate, vai evakuācijas laikā nav gūtas traumas (nepieciešamības gadījumā jāizsauc NMPD).

Ierodoties notikuma vietā VUGD darbiniekiem, par evakuācijas veikšanu objekta atbildīgajai personai jāsniedz GDV informācija par evakuācijas gaitu.

Atgriezties ēkā drīkst tikai ar GDV atļauju.

Gadījumā ja nav iespējams evakuēties ar paša spēkiem:

- jāizvērtē telpā vai objektā drošākā vieta, kuru neskarš ugunsgrēka bīstamie faktori, un jādodas tajā;
- telpā, kur Jūs atrodaties, nekādā gadījuma nevērt vaļā durvis, lai ugunsgrēks neizplatītos uz šī telpu;
- jāmēģina paziņot (ja tālrunis ir līdzi) par atrašanās vietu VUGD dispečeram, zvanot pa
pa vienoto ārkārtas palīdzības izsaukumu numuru **112**
- ja atrašanās vietā ir logs(-i) – izkārt pa logu materiālu (ieteicams – baltā krāsā), kas piesaista apkārtējo cilvēku un VUGD darbinieku uzmanību (piemēram, apģērbu);
- ja atrašanās vietā nav loga – jāmēģina radīt uzmanību piesaistošu troksni vai saukt pēc palīdzības;
- ja atrašanās vietā rodas sadūmojums – jāmēģina noblīvēt spraugas vai aizvērt ar materiālu, kas aizkavēs dūmu izplatīšanos telpā, kur Jūs atrodaties;
- ja atrašanās vietā ir stiprs sadūmojums – jāveic iepriekšēja darbība, kā arī jāmēģina izmantot auduma gabalu (ieteicams samitrinātu), pieliekot to pie mutes un deguna un pasargājot elpošanas ceļus no degšanas produktu iedarbības;
- ja atrašanās vietā ja nav iespējas pielietot auduma gabalu elpošanas ceļu aizsardzībai, jāmēģina pārvietoties tuvāk grīdai pie loga, kur, nedaudz atverot logu, var nodrošināt svaiga gaisa pieplūdi.

Lēmumu par cilvēku evakuāciju pieņem PB objekta noliktavas pārzinis (izņemot ugunsgrēka un sprādziena gadījumu, kad evakuācija ir obligāta).

11.2. PIRMĀS PALĪDZĪBAS UN NEATLIEKAMĀS MEDICĪNISKĀS PALĪDZĪBAS PASĀKUMI CIETUŠAJIEM

Pirmo palīdzību cietušiem avārijas gadījumā (kā arī jebkurā citā nepieciešamības gadījumā) sniedz jebkurš darbinieks savas kompetences ietvaros (šajā CA plāna sadaļā tālāk uzskatītas pirmās palīdzības rīcības atsevišķu visbiežāk sastopamo negadījumu/traumu gadījumā). Palīdzības sniedzējiem obligāti jā rūpējas par savu veselību un dzīvību, t.i.:

- jānovērtē situācija un jāveic pasākumi, lai pašam nesaņemtu traumu (izslēdz elektrības padevi telpai vai uzmanīgi izvelc cietušo no krītošo priekšmetu zonas utt.);
- jānosedz rokas ar aizsargcimdkiem (ja tādi nav – ar jebkādu maisu, plēvi un tml.);
- elpināšana jāveic, tikai izmantojot pirmās palīdzības aptieciņas elpināšanas masku.

Nepieciešamības gadījumā (ja pastāv apdraudējumi cietušā veselībai un/vai dzīvībai) pirmajai palīdzībai seko neatliekamā medicīniskā palīdzība, to sniedz NMPD darbinieki, ko cietušajam izsauc jebkura PB objekta esošā persona (vai arī pats cietušais) pa tālruni **113**, vai arī zvanot pa vienoto ārkārtējo situāciju tālruni **112**.

NMPD izsauc jebkurā gadījumā, ja cietušais ir bezsamaņā un:

- elpo. Šajā gadījumā viņu novieto stabilajā sānu pozā, ja tik nav aizdomu par mugurkaula traumām, kas rodas sekojošos gadījumos:
  - ja cietušais nokrita no augstuma;
  - ja cietušajam uzkrīta liels smagums;
  - ja noticis ceļu satiksmes negadījums;
  - ja noticis sprādziens.
- neelpo. Pēc mediķu izsaukšanas veic sirds masāžu līdz NMPD darbinieku ierašanās un kārtējā sirds masāžas cikla pabeigšanai.

Ja cietušais elpo (atrodies samaņā vai bezsamaņā), tam neļauj atdzīst līdz NMPD darbinieku ierašanās (nosēd ar folijas segu (var izmantot arī autotransporta pirmās palīdzības aptiecinā esošo folijas segu), ja tāda nav pieejama – ar jebkādu sausu audumu).

Ja izsaukts NMPD un cietušais ir samaņā, to aprūpē, nomierina, uzklausa un uzruna, informē par notiekošo (taču nedrīkst biedēt un stāstīt reālo situāciju gadījumā, ja iestājusies dzīvībai bīstama situācija, jo šis ziņas var pastiprināt šoku), uztur vieglu kontaktu ar cietušā ķermeni (piemēram, viegli pieturot cietušo aiz pirkstiem), pasargā viņu no ziņkārīgajiem.

Pirmā palīdzība ķīmisko apdegumu gadījumā

Bīstamajai vielai nokļūstot acīs:

- aci tur atvērtu (ja nepieciešams – pietur plakstiņu ar pirkstu);
- izņem kontaktlēcas, ja tādas ir un ja to viegli var izdarīt;
- skalo ar lielu 15°C – 25°C tekoša ūdens daudzumu vismaz 20 minūtes tā, lai ūdens neskartu veselo aci (ūdenim jātek virzienā no deguna uz auss pusi);
- ļauj cietušajam atpūsties, ja tas ir nepieciešams; tad turpina skalot;
- izsauc NMPD;
- pārsien ar sausu krustveida pārsēju abas acis (lai vesela acs nemirkšķinātu, kas izraisa cietušas acs mirkšķināšanu).

Bīstamajai vielai nokļūstot uz ādas:

- sauso vielu nopurina;
- piesārņoto apģērbu novelk vai nogriež;
- skalo cietušo vietu ar lielu 15°C – 25°C tekošā ūdens daudzumu vismaz 20 minūtes tā, lai ūdens nenokļūtu uz veselās ādas;
- pārsien ar tīru pārsēju;
- meklē mediķu palīdzību, ja ķīmiskais apdegums ir lielāks par plauksta 1 daļu (t.i., aizņem vairāk par 1 % no ķermeņa virsmas) – obligāti izsauc NMPD.

Bīstamo vielu norijot:

- izsauc NMPD;
- izmazgā muti ar lielu ūdens daudzumu;
- neizsauc vemšanu;
- nedod neko citu (nedz pārtiku, nedz medikamentus) kā vēsu ūdeni – ne vairāk kā 200 mL (pie lielākiem ūdens tilpumiem var sākties vemšana);
- nekad un neko nedod mutē personai, kas ir bezsamaņā.

Bīstamo vielu ieelpojot:

- lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus (respiratorus) pārvieto cietušo uz citu telpu vai ārā līdz pāriet negatīva iedarbība (piemēram, galvas reibšana, miegainība);
- nodrošina svaigu gaisu;

- atgērbj cietušo (lai elpošana netiktu traucēta), noņem ķēdītes u.c. rotājumus, kas var apgrūtināt elpošanu;
- izsauc NMPD.

Pirmā palīdzība šoka gadījumā

Nepietiekama skābekļa apgāde rada neatgriezeniskus bojājumus dzīvībai svarīgos orgānos – galvas smadzenēs.

Šoks var iestāties pēc katra nelaiemes gadījuma. To var radīt asins zudums vai arī stipras sāpes. Jebkurš šoks var izraisīt cietušā nāvi.

Šoka gadījumā:

- neļauj attīstīties šokam, palīdz;
- novērs šoka cēloni (aptur asiņošanu, nerada papildu sāpes);
- novieto cietušo guļus, paceļ kājas augstāk par ķermeni, ja tās nav lauztas;
- izsauc NMPD.

Pirmā palīdzība pie dzīvībai bīstamas asiņošanas

Dzīvībai bīstamas asiņošanas pazīmes:

- asinis tek ar straumi vai strūklu;
- redzama asiņu peļķe;
- asinīs samircis apgērbis.

Ja brūce ir ekstremitātē:

- aizspied brūci ar pirkstu, plaukstu, dūri;
- paceļ roku, kāju uz augšu;
- novieto cietušo guļus;
- aizspied artēriju;
- uzliec spiedošu pārsēju, tad atbrīvo nospiesto artēriju;
- pārlicinās, vai asiņošana neturpinās;
- ja tā turpinās, papildina spiedošā pārsēja konstrukciju ar vēl vienu spiedošu priekšmetu;
- izsauc NMPD.

Ja brūce ir ķermenī, kaklā vai galvā:

- novieto cietušo guļus;
- aizspied brūci ar pirkstu, plaukstu, dūri un tur, līdz atbrauc palīdzība;
- ja iespējams, brūces nospiešanai izmanto marli vai tīru audumu;
- izsauc NMPD.

Žņaugis ir galējs līdzeklis, kuru izmanto, ja dzīvībai bīstamu asiņošanu nav izdevies apturēt ar citām metodēm. To drīkst uzlikt tikai uz rokām pie padusēm un uz kājām pie cirkšņa (neatkarībā no brūces atrašanās vietas uz ekstremitātes). Šajā gadījumā obligāti piefiksē žņauga uzlikšanas laiku un par to ziņo NMPD. Aizliegts izmantot žņaugu uz ķermeņa, kakla un galvas.

Pirmā palīdzība apdegumu gadījumā

- nodzēs degošo apgērbu;
- apdegušo vietu vismaz 10 minūtes atdzesē ar 15°C – 25°C tekošo ūdeni (ja apdeguma vietu nevar atgērbt, ūdeni lej starp apgērbu un ādu);
- cietušā apgērbu uzmanīgi novelc, taču neplēs nost no ķermeņa piedegušos apgērba gabalus, ja iespējams, novelc apavus, gredzenus;
- neatver pūšļus, kā arī neko nesmērē uz apdegumiem;

- bojātos ādas rajonus tikai pārklāj ar tīru materiālu, vēlams ar folija segu, lai pārsienamais materiāls nepieliptu brūcei;
- meklē mediķu palīdzību, ja ķīmiskais apdegums ir lielāks par plauksta 1 daļu (t.i., aizņem vairāk par 1 % no ķermeņa virsmas) – obligāti izsauc NMPD.

Pirmā palīdzība pārtikas/medikamentu saindēšanās gadījumā

- dod dzert siltu ūdeni 0.5 – 1.0 L, izraisa vemšanu, visu atkārtojot 10 reizes pēc kārtas;
- savāc apkārt atrodamos medikamentus, citus pierādījumus, kas palīdzētu noteikt indi;
- izsauc NMPD.

Pirmā palīdzība elektrotraumu gadījumā

- atslēdz strāvu;
- novieto cietušo guļus uz taisnas virsmas;
- nosedz cietušo ar segu/augumu/drēbēm (īpaši svarīgi neļaut viņam pārdzīst);
- apdegumus nosedz ar sterilo marli (ja ir pieejama);
- ja cietušais ir šoka stāvoklī, rīkojas saskaņā ar šīs CA plāna sadaļas apakšpunktu “Pirmā palīdzība šoka gadījumā”.

Pirmā palīdzība traumu gadījumā

- necenšas atšķirt dažādos traumu veidus;
- vienmēr pieņem, ka trauma var būt lūzums;
- lai samazinātu šoku, novieto cietušo drošā vietā guļus, saglabājot traumas radīto deformāciju;
- izņēmuma gadījums, kad cietušo cenšas neaiztikt (ja tik nepastāv viņa dzīvībai rādītas briesmas), ir aizdomas par mugurkaula traumām, kas rodas sekojošos gadījumos:
  - ja cietušais nokrita no augstuma;
  - ja cietušajam uzkrīta liels smagums;
  - ja noticis ceļu satiksmes negadījums;
  - ja noticis sprādziens.
- padara nekustīgu vienu locītavu virs un vienu locītavu zem traumētās vietas;
- izsauc NMPD.

PB objekta pieejamie pirmās palīdzības resursi

- tekošs ūdens;
- pirmās palīdzības aptieciņa.

11.3. SABIEDRISKĀS KĀRTĪBAS UZTURĒŠANA PAAUGSTINĀTAS BĪSTAMĪBAS OBJEKTĀ UN ĪPAŠUMA APSARDZE

Sabiedrisko kārtību PB objektā un īpašuma apsardzi nodrošina PB objekta darbinieki un apsardzes līgumorganizācijas darbinieki (pēc izsaukuma).

Nepieciešamības gadījumā tiek piesaistīta pašvaldības policija un/vai Valsts policija, kuru iespējams izsaukt pa tālruni **110**, vai pa vienoto ārkārtējo situāciju tālruni **112**.

11.4. ALTERNATĪVĀ ENERĢIJAS AVOTA NODROŠINĀŠANA

Alternatīvs energoapgādes avots netiek paredzēts, jo elektroapgādes padeves pārtraukuma gadījumā PB objekta tehnoloģiskās iekārtas tiks apstādinātas (kas pats par sevi nerāda avārijas draudus), un pēc padeves atjaunošanas elektroiekārtas jāpalaiž no jauna manuāli. Šādi tiek izslēgta nekontrolētas tehnoloģisko iekārtu palaišanas iespēja elektropadeves atjaunošanas gadījumā.

11.5. PAAUGSTINĀTAS BĪSTAMĪBAS OBJEKTA DARBĪBAS NODROŠINĀŠANAS VAI TĀS DROŠAS PĀRTRAUKŠANAS PASĀKUMI

PB objekta darbība avārijas gadījumā tiek nodrošināta tad, ja amonija nitrāts ir izbiris nelielā daudzumā vai notika bīstamas vielas noplūde nenozīmīgā daudzumā (piemēram, ja notika dīzeļdegvielas notece nenozīmīgos daudzumos uz asfalta seguma un ugunsgrēka/sprādziena izcelšanās praktiski nav iespējama). Visos pārējos gadījumos PB objekts pārtrauc darbību līdz pilnīgai avārijas seku likvidēšanai un VUGD u.c. atbildīgo institūciju darbības turpināšanas atļaujas saņemšanai.

11.6. PREVENTĪVIE, GATAVĪBAS, REAĢĒŠANAS UN SEKU LIKVIDĒŠANAS PASĀKUMI

Bīstamas vielas izbiršana

Nr. p.k.	Pasākuma nosaukums	Izpildes termiņš	Lēmuma pieņēmējs	Par izpildi atbildīgā institūcija	Izpildītāji	Pasākuma apzīmējums (trigrāfs)* saskaņā ar NATO krīžu reaģēšanas sistēmas rokasgrāmatu
1	2	3	4	5	6	7
1. Preventīvie un gatavības pasākumi						
1.1.	Bīstamas vielas pārvietošanas procesa kontrole	pastāvīgi	noliktavas pārzinis	PB objekts	noliktavas pārzinis	neattiecas
1.2.	Bīstamas vielas uzglabāšanas procesa kontrole	pastāvīgi	noliktavas pārzinis	PB objekts	noliktavas pārzinis	neattiecas
1.3.	Bīstamas vielas fasēšanas procesa kontrole	pastāvīgi	noliktavas pārzinis	PB objekts	noliktavas pārzinis, darbinieki	neattiecas
2. Reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi						
2.1.	Bīstamas vielas savākšana*	nekavējo- ties	jebkurš darbinieks (neliels daudzums)/ noliktavas pārzinis (nozīmīgs daudzums)	PB objekts	jebkurš darbinieks	neattiecas
2.2.	VUGD izsaukšana	nekavējo- ties	noliktavas pārzinis (ja izbira nozīmīgs daudzums)	PB objekts	noliktavas pārzinis	neattiecas

8.tab. Preventīvo, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumu saraksts bīstamas vielas izbiršanas gadījumos, tabulas turpinājums nākamajā lappusē

1	2	3	4	5	6	7
2.3.	Darbinieku apziņošana	nekavējo- ties	noliktavas pārzinis (ja izbira nozīmīgs daudzums)	PB objekts	noliktavas pārzinis	neattiecas
2.4.	Darbinieku un apmeklētāju evakuācija	nekavējo- ties	noliktavas pārzinis (ja izbira nozīmīgs daudzums)	PB objekts	visi darbinieki	neattiecas
2.5.	VUGD sagaidīšana	-	noliktavas pārzinis	PB objekts	jebkurš darbinieks	neattiecas
2.6.	informācijas apkopošana par rādītiem zaudējumiem	1 nedēļas laikā pēc notikuma	noliktavas pārzinis un grāmatvedī-bas uzskaitvede	PB objekts	noliktavas pārzinis un grāmatve- dības uzskaitvede	neattiecas
2.7.	situācijas analīze un priekšlikumu izstrāde par drošības pasākumu pilnveidošanu	2 nedēļu laikā pēc notikuma	noliktavas pārzinis un grāmatvedī-bas uzskaitvede	PB objekts	noliktavas pārzinis un grāmatve- dības uzskaitvede	neattiecas
2.8.	pilnveidoto drošības pasākumu ieviešana	1 mēneša laikā pēc notikuma	noliktavas pārzinis	PB objekts	noliktavas pārzinis	neattiecas

* noliktavas pārzinis var pieņemt lēmumu nesavākt izbirušo vielu, ja tas apdraud darbinieku veselību un dzīvību. Šim lēmumam seko obligāta PB objektā esošo peronu evakuācija ārpus 600 m rādiusa (skatīt CA plāna 1. pielikumu)

8.tab. Preventīvo, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumu saraksts bīstamas vielas izbiršanas gadījumos, tabulas turpinājums no iepriekšējās lappuses

Ugunsgrēks un sprādziens PB objekta telpās

Nr. p.k.	Pasākuma nosaukums	Izpildes termiņš	Lēmuma pieņēmējs	Par izpildi atbildīgā institūcija	Izpildītāji	Pasākuma apzīmējums (trigrāfs)* saskaņā ar NATO križu reaģēšanas sistēmas rokasgrāmatu
1	2	3	4	5	6	7
1. Preventīvie un gatavības pasākumi						
1.1.	2016. gada 19. aprīļa MK noteikumu Nr.238 "Ugunsdrošības noteikumi" prasību ieviešana PB objektā	pastāvīgi	atbildīgais par ugunsdro- šību	PB objekts	visi darbinieki	neattiecas
1.2.	Atbildīgā darbinieka par ugunsdrošību nozīmēšana PB objektā	pēc nepiecie- šamības	PB objekta vadītājs	PB objekts	PB objekta vadītājs	neattiecas

9.tab. Preventīvo, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumu saraksts ugunsgrēka un sprādziena gadījumos, tabulas turpinājums nākamajā lappusē

1	2	3	4	5	6	7
1.3.	PB objekta ugunsdrošības un darba aizsardzības instrukciju izstrādāšana	pēc nepieciešamības	atbildīgais par ugunsdrošību un darba aizsardzību	līgumorganizācijas	atbildīgais par ugunsdrošību, darba aizsardzību	neattiecas
1.4.	PB objekta ugunsdrošības un darba aizsardzības instrukciju prasību ievērošana	pēc nepieciešamības	atbildīgais par ugunsdrošību un darba aizsardzību	līgumorganizācijas	visi darbinieki	neattiecas
1.5.	Ugunsdrošības un darba drošības instruktāžu veikšana	ne retāk kā reizi gadā; darbā iestājoties; stājoties spēkā grozījumiem	atbildīgais par ugunsdrošību un darba aizsardzību	līgumorganizācijas	atbildīgais par ugunsdrošību, darba aizsardzību un visi darbinieki	neattiecas
1.6.	PB objekta telpu nodrošināšana ar ugunsdzēsības aparātiem un inventāru saskaņā ar 2016. gada 19. aprīļa MK noteikumu Nr.238 "Ugunsdrošības noteikumi" prasībām	pēc nepieciešamības	atbildīgais par ugunsdrošību	līgumorganizācija	atbildīgais par ugunsdrošību	neattiecas
1.7.	PB objekta telpu nodrošināšana ar drošības zīmēm un uzrakstiem saskaņā ar 2016. gada 19. aprīļa MK noteikumu Nr.238 "Ugunsdrošības noteikumi" prasībām	pēc nepieciešamības	atbildīgais par ugunsdrošību	līgumorganizācija	atbildīgais par ugunsdrošību	neattiecas
1.8.	Nepiederošo personu kontrole	pastāvīgi	jebkurš darbinieks, apsardzes līgumorganizācija	PB objekts	jebkurš darbinieks, apsardzes līgumorganizācija	neattiecas
1.9.	Elektroinstalācijas (t.sk., zemējuma un zibensaizsardzības ierīces) pārbaude	reizi 10 gados	PB objekta vadītājs	līgumorganizācija	līgumorganizācija	neattiecas
1.10.	Elektrības atslēgšana objektam	pārtraucot darbu	noliktavas pārzinis	PB objekts	jebkurš darbinieks	neattiecas
1.11.	AUATSS tehniskā apkope	pēc grafika	atbildīgais par ugunsdrošību	līgumorganizācija	līgumorganizācija	neattiecas

9.tab. Preventīvo, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumu saraksts ugunsgrēka un sprādziena gadījumos, tabulas turpinājums no iepriekšējās lappuses, tabulas turpinājums nākamajā lappusē

1	2	3	4	5	6	7
2. Reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi						
2.1.	AUATSS iedarbināšana	nekavējo- ties	darbinieks, kas ieraudzījis aizdeģšanos	PB objekts	darbinieks, kas ieraudzījis aizdeģša- nos	neattiecas
2.2.	VUGD izsaukšana	nekavējo- ties	darbinieks, kas ieraudzījis aizdeģša- nos/nolik- tavas pārzinis	PB objekts	darbinieks, kas ieraudzījis aizdeģša- nos	neattiecas
2.3.	Ugunsgrēka dzēšanas pasākums	nekavējo- ties	darbinieks, kas ieraudzījis aizdeģšanos	PB objekts	darbinieks, kas ieraudzījis aizdeģša- nos	neattiecas
2.4.	Darbinieku apziņošana par ugunsgrēku	nekavējo- ties	darbinieks, kas ieraudzījis aizdeģšanos	PB objekts	darbinieks, kas ieraudzījis aizdeģša- nos	neattiecas
2.5.	Darbinieku un apmeklētāju evakuācija	nekavējo- ties	noliktavas pārzinis	PB objekts	visi darbinieki	neattiecas
2.6.	Elektropadeves atslēgšana ēkā	nekavējo- ties	jebkurš darbinieks	PB objekts	jebkurš darbinieks	neattiecas
2.7.	NMPD izsaukšana; pirmās palīdzības sniegšana cietušajiem	nekavējo- ties	jebkurš darbinieks	PB objekts	jebkurš darbinieks	neattiecas
2.8.	VUGD sagaidīšana	-	noliktavas pārzinis	PB objekts	jebkurš darbinieks	neattiecas
2.9.	informācijas apkopošana par rādītājiem zaudējumiem	1 nedēļas laikā pēc notikuma	noliktavas pārzinis un grāmatvedī- bas uzskaitvede	PB objekts	noliktavas pārzinis un grāmatve- dības uzskaitvede	neattiecas
2.10.	situācijas analīze un priekšlikumu izstrāde par drošības pasākumu pilnveidošanu	2 nedēļu laikā pēc notikuma	noliktavas pārzinis un grāmatvedī- bas uzskaitvede	PB objekts	noliktavas pārzinis un grāmatve- dības uzskaitvede	neattiecas
2.11.	pilnveidoto drošības pasākumu ieviešana	1 mēneša laikā pēc notikuma	noliktavas pārzinis	PB objekts	noliktavas pārzinis	neattiecas

* ja neapdraud veselību un dzīvību

9.tab. Preventīvo, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumu saraksts ugunsgrēka un sprādziena gadījumos, tabulas turpinājums no iepriekšējās lappuses

11.7. PASĀKUMI PĒC AVĀRIJAS, KAS NEPIECIEŠAMI, LAI NOVĒRSTU, LIKVIDĒTU VAI BŪTISKI SAMAZINĀTU AVĀRIJAS IETEKMI UZ CILVĒKIEM VAI VIDI

Nosaka Valsts vides dienests. Bīstamas vielas atkritumu savākšanu no PB objekta veic bīstamo atkritumu apsaimniekotājs.

12. APRAKSTS PAR RĪCĪBU AVĀRIJAS DRAUDU VAI AVĀRIJAS NEVĒLAMO SEKU APJOMA VAI SMAGUMA SAMAZINĀŠANAI VAI IEROBEŽOŠANAI UN STĀVOKĻA KONTROLEI, NORĀDOT IEKĀRTAS, KAS JĀSARGĀ VAI JĀGLĀBJ NO AVĀRIJAS IETEKMES, KĀ ARĪ AVĀRIJAS IZEJAS, PULCĒŠANĀS VIETAS UN EVAKUĀCIJAS CEĻUS UN KĀRTĪBU, KĀDĀ APSTĀDINĀMI TEHNOĻOGISKIE PROCESI, IEKĀRTAS VAI OBJEKTI

Ugunsgrēka gadījumā, ja tas neapdraud cilvēku veselību un dzīvību, no apdraudētas vietas jāevakuē amonija nitrāts. Ja tas ir iespējams, amonija nitrātu novieto laukumā ar cieto segumu (piemēram, uz asfalta vai betona), nevis uz apzaļumojuma, lai nepiesārņotu augsni un notekūdeņus. Ja izbirusi viela atrodas uz zemes, piesārņoto gabalu izrok un uzglabā maisos ar attiecīgo marķējumu tālākai utilizācijai.

Jāatceras, ka amonija nitrātu nedrīkst dzēst ar ugunsdzēsības aparātiem, to dzēš tikai ar ūdeni.

Nav nepieciešams sargāt vai glābt iekārtas no avārijas ietekmes, jo tas nevar palielināt avārijas nevēlamo seku apjomu vai smagumu, un arī nav pārvietojamas/nosedzamas.

Avārijas izejas un evakuācijas ceļi norādīti CA plāna 3. pielikumā, droša pulcēšanas vieta – CA plāna 11.1. sadaļā.

Avārijas gadījumā jebkurš tuvumā esošais darbinieks atslēdz elektroapgādes padevi, ja tas neapdraud viņa veselību un dzīvību. PB objekta tehnoloģiskās iekārtas tiks apstādinātas (kas pats par sevi nerāda avārijas draudus).

13. RESURSU (ARĪ MATERIĀLO REZERVJU, SIGNALIZĀCIJAS UN CITU DROŠĪBAS IEKĀRTU, ATBILSTOŠI APMĀCĪTU DARBINIEKU UN CITU PIEEJAMO RESURSU) RAKSTUROJUMS

13.1. RESURSI, KAS PIEEJAMI PAAUGSTINĀTAS BĪSTAMĪBAS OBJEKTĀ

13.1.1. agrīnās brīdināšanas sistēma, sakaru nodrošinājums

PB objektā nav ierīkota trauksmes ierīce, kas nodrošinātu 600 m rādiusā izvietotajos objektos esošo personu brīdināšanu par avāriju vai avārijas draudiem PB objektā.

PB objektā ir ierīkota AUATSS, ko izmanto par iekšējo agrīnas brīdināšanas sistēmu. AUATSS nostrādā automātiski, detektējot tādas ugunsgrēka pazīmes kā dūmus/siltumu, kā arī to var iedarbināt manuāli ar manuālo tālvadības iedarbināšanas ierīci (trauksmes pogu). AUATSS vadības paneļa SmartLine gadījumā AUATSS var iedarbināt manuāli, arī nospiežot uz vadības paneļa taustiņu “Evakuācija”. Šādi tiks iedarbinātas AUATSS sirēnas un pārējās PB (t.sk., PB objekta teritorijā) esošās personas, sadzirdot ugunsgrēka trauksmes signālu, varētu uzsākt evakuāciju uz drošo pulcēšanas vietu.

PB objektā nodarbināto personu, apmeklētāju, atbildīgo personu un dienestu informēšanai par avāriju vai katastrofu izmanto PB objektā esošos personīgus un darba tālruņus (grāmatvedības uzskaitvedei un noliktavas pārzinim). Var tikt izmantots arī administrācijas ēkā esošais stacionārais tālrunis.

13.1.2. ugunsdrošības un ugunsdzēsības inženiertehniskās sistēmas un aprīkojums

PB objektā ir ierīkota AUATSS, kas padod trauksmes signālu:

- automātiski, ja dūmu vai siltuma detektori (skatīt 7. attēlā) piefiksē ugunsgrēka pazīmes;
- manuāli ar manuālo tālvadības iedarbināšanas ierīci (trauksmes pogu; skatīt 8. attēlā), iedarbinot trauksmes sirēnas, ja PB objekta darbinieki vai apmeklētāji konstatē ugunsgrēka pazīmes.

7. un 8. att. Dūmu vai siltuma detektors (pa kreisi) un manuālā tālvadības iedarbināšanas ierīce (pa labi)

AUATSS vadības paneļu atrašanas vietas:

- administrācijas ēkā – pie galvenās ieejas vējtvera, no vestibila puses;
- beramo kravu izkraušanas un fasēšanas ēkā – atsevišķi piebūvētajā kompresoru telpā, pretim ieejai;
- noliktavas ēka – pa labi no ieejas, ienākot;
- tehniskais angārs – pa kreisi no ieejas, ienākot.

Paredzēta ugunsgrēka trauksmes signāla automātiskā pārraide uz apsardzes līgumorganizācijas centrālo pulti.

PB objektā (administrācijas ēkā un ugunsdzēsības stendā pie tās, beramo kravu izkraušanas un fasēšanas ēkā, noliktavas ēkā un tehniskajā angārā) atrodas 21 ugunsdzēsības aparāts: 16 gab. pulvera 6 kg ugunsdzēsības aparāti PA-6 (piemēru skatīt 9. attēlā), 3 gab. pulvera 50 kg ugunsdzēsības aparāti PA-50 un 2 gab. ogļskābes gāzes 2 kg ugunsdzēsības aparāti OU-2 (piemēru skatīt 10. attēlā). Aparātu izvietojanas vietas apzīmētas atbilstoši standarta LVS 446:2004 prasībām (skatīt 11. attēlā).

9., 10. un 11. att. Pulvera ugunsdzēsības aparāts (pa kreisi), ogļskābes gāzes ugunsdzēsības aparāts (pa vidu) un ugunsdrošības zīme „Ugunsdzēsības aparāts” (pa labi)

Jāatceras, ka amonija nitrātu nedrīkst dzēst ar ugunsdzēsības aparātiem, to dzēš tikai ar ūdeni.

13.1.3. paaugstinātas bīstamības objekta reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumu veikšanas vienības vai ugunsdrošības, ugunsdzēsības un glābšanas dienesta materiāltehniskais nodrošinājums

Nav izveidotas.

13.1.4. individuālie vai kolektīvie aizsardzības līdzekļi un to izmantošanas kārtība

PB objektā tehniskajiem darbiniekiem un noliktavas pārzinim ir paredzēta individuālo aizsardzības līdzekļu izmantošana. Tie ir:

- respirators;
- aizsargcimdi (karstumizturīgie);
- aizsargbrilles;

- darba apģērbs, t.sk. darba apavi ar neslīdošo zoli un triecienizturīgu purngali;
- dzirdes aizsardzības līdzekļi (austiņas).

13.1.5. pirmās palīdzības sniegšanai nepieciešamo materiālu saraksts un to izvietojums objektā

Aptieciņu ar pirmās palīdzības līdzekļiem atrašanās vietas ir apzīmētas ar zīmēm „Pirmās palīdzības punkts” (skatīt 12. attēlā).

12.att. Pirmās palīdzības zīme „Pirmās palīdzības punkts”, saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 400

Pirmās palīdzības aptieciņas saturs un medicīnisko materiālu minimums (skatīt 10. tabulā):

Nr. p.k.	Medikamenti	Mērv.	Daudz.
1	2	3	4
1.	Vienreiz lietojami cimdi iepakojumā	kompl.	2
2.	Spraužamادات	gab.	4
3.	Šķēres (10 – 14 cm) ar noapaļotiem galiem	gab.	1
4.	Mākslīgās elpināšanas maska ar vienvirziena gaisa vārstuli	gab.	1
5.	Trīsstūrveida pārsējs (96 x 96 x 136 cm) iepakojumā	gab.	2
6.	Leikoplasts (2 – 3 cm) spolē	gab.	1
7.	Brūču plāksteri (dažādu izmēru) sterilā iepakojumā	gab.	15
8.	Tīklveida pārsējs Nr3 (40 cm)	gab.	3
9.	Marles saites (4 x 0,1 m) sterilā iepakojumā	gab.	4
10.	Marles saites (4 x 0,05 m) sterilā iepakojumā	gab.	2
11.	Pārsienamās paketes sterilā iepakojumā	gab.	2
12.	Marles komplekts (600 x 800 mm) sterilā iepakojumā	gab.	1
13.	Marles komprese (400 x 600 mm) sterilā iepakojumā	gab.	1
14.	Marles komprese (100 x 100 mm) sterilā iepakojumā	gab.	5
15.	Folijas sega (viena puse metalizēta, otra – spilgtā krāsā) iepakojumā	gab.	1
16.	Medicīnisko materiālu saraksts valsts valodā	gab.	1

10.tab. Pirmās palīdzības aptieciņas saturs un medicīnisko materiālu minimums, saskaņā ar MK Nr. 713

Par aptieciņas satura atbilstības un derīguma termiņu periodisku pārbaudi un trūkstošo līdzekļu papildināšanu ir atbildīga par darba aizsardzību atbildīga persona.

13.1.6. inženiertehnika, transports, darbarīki, speciālais apģērbs, materiālās rezerves vai uzkrājumi

PB objekta rīcībā ir:

- buku krāns;
- dīzeļa iekrāvējs Liebherr L 506 Compact;
- dīzeļa dakšveres autokrāvējs Liebherr JCB 535-95;
- dīzeļa dakšveres autokrāvējs Toyota 62-7FD30;
- elektrosūkņi;
- dažādi roku instrumenti (zāģi, cirvji u.c.);
- darba apģērbs, ko uzglabā ģērbtuvē;
- tukšie iepakojumi uz 500 kg;
- ugunsdzēsības aparāti (16 gab. PA-6 (skatīt 9. attēlā), 3 gab. PA-50 un 2 gab. OU-2).

Ugunsdzēsības stends pie administrācijas ēkas nokomplektēts ar:

- lāpstu;
- lauzni;
- cirvi;
- spaini;
- pulvera ugunsdzēsības aparātu PA-6.

13.1.7. avārijas izplatību ierobežojošās iekārtas, avārijas noplūžu savākšanas iekārtas un rezervuāri, aizsargvalņi, avārijas piesārņojuma noteikšanas ierīces un citas cilvēka drošībai vai vides aizsardzībai paredzētas iekārtas un aprīkojums

PB objektā ir izveidota tukšu maisu rezerve izbirušas vielas savākšanai un glabāšanai līdz realizācijas zemniekiem vai utilizācijai.

Šķidrāis mēslojums nav pieskaitāms pie bīstamajām vielām, tomēr šķidrā mēslojuma rezervuāriem ir uzbūvēts aizsargvalnis, kas izklāts ar necaurlaidīgu norobežojumu no HDPE plēves (pasargā no šķidro minerālmēsļu noplūdes augsnē un gruntsūdeņos). Bojājuma gadījumā apvaļņojumā uzkrāsies šķidrāis mēslojums, ko iespējams izsūknēt uz citām minerālmēslojumu tilpnēm. Šķidro minerālmēsļu transporta vienību pildīšanas darba zonā ir pretinfiltrācijas segums (asfalts), kā arī ir izbūvētas divas (120 L katra) pazemes tvertnes šķidro minerālmēsļu savākšanai iespējamo pārlējumu gadījumos. Šķidrā mēslojuma rezervuāriem ir peldošais vāks, kas ļauj novērtēt šķidruma daudzumu tajos un neļauj šķidrumam iztvaikot, kā arī novērš iespēju izdalīties smakai. Abiem rezervuāriem ir arēja caurspīdīga caurule tvertņu uzpildīšanas līmeņa kontrolei.

13.2. RESURSI, KURUS PAREDZĒTS PIEGĀDĀT NO CITIEM KOMERSANTIEM SASKAŅĀ AR SAVSTARPĒJĀS PALĪDZĪBAS UN SADARBĪBAS VIENOŠANOS, KĀ ARĪ LAIKS, KĀDĀ IESPĒJAMS SAŅEMT ATTIECĪGOS RESURSUS

Nav nepieciešams.

14. INFORMĀCIJA PAR LAIKU, KĀDĀ PĒC ATTIECĪGĀS INFORMĀCIJAS SAŅEMŠANAS VALSTS UGUNSDZĒSĪBAS UN GLĀBŠANAS DIENESTS UN CITI AVĀRIJAS DIENESTI VAR IERASTIES AVĀRIJAS VIETĀ

Atbilstoši saistošo Latvijas Republikas normatīvo aktu prasībām:

- Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta pirmās apakšvienības ierašanas laiks avārijas vietā ir 23 minūtes;
- NMPD, Valsts un pašvaldības policiju ierašanas laiks avārijas vietā ir 25 minūtes.

Avāriju dienestu (elektrotīkli u.c.) ierašanas laiks avārijas vietā nav noteikts, izsaukuma nepieciešamību uzsver VUGD.

15. KĀRTĪBA, KĀDĀ SNIEDZAMA PALĪDZĪBA VALSTS UGUNSDZĒSĪBAS UN GLĀBŠANAS DIENESTAM UN VEICAMAS DARBĪBAS ĀRPUS OBJEKTA TERITORIJAS AVĀRIJAS BĪSTAMĪBAS VAI SEKU SAMAZINĀŠANAI

PB objektā ierodoties VUGD darbiniekiem, visām PB objektā un teritorijā esošām personām turpmāk ir jārikojas saskaņā ar GDV norādījumiem.

Pēc VUGD GDV pieprasījuma PB objekts var sniegt VUGD darbiniekiem palīdzību, piesaistot dažādus materiālus resursus, piemēram:

- PB objekta transportu (dīzeļa iekrāvējs Liebherr L 506 Compact un dīzeļa dakštveres autokrāvējs Liebherr JCB 535-95);
- PB objekta buku krānu;
- PB objekta esošo vielu drošības datu lapas.

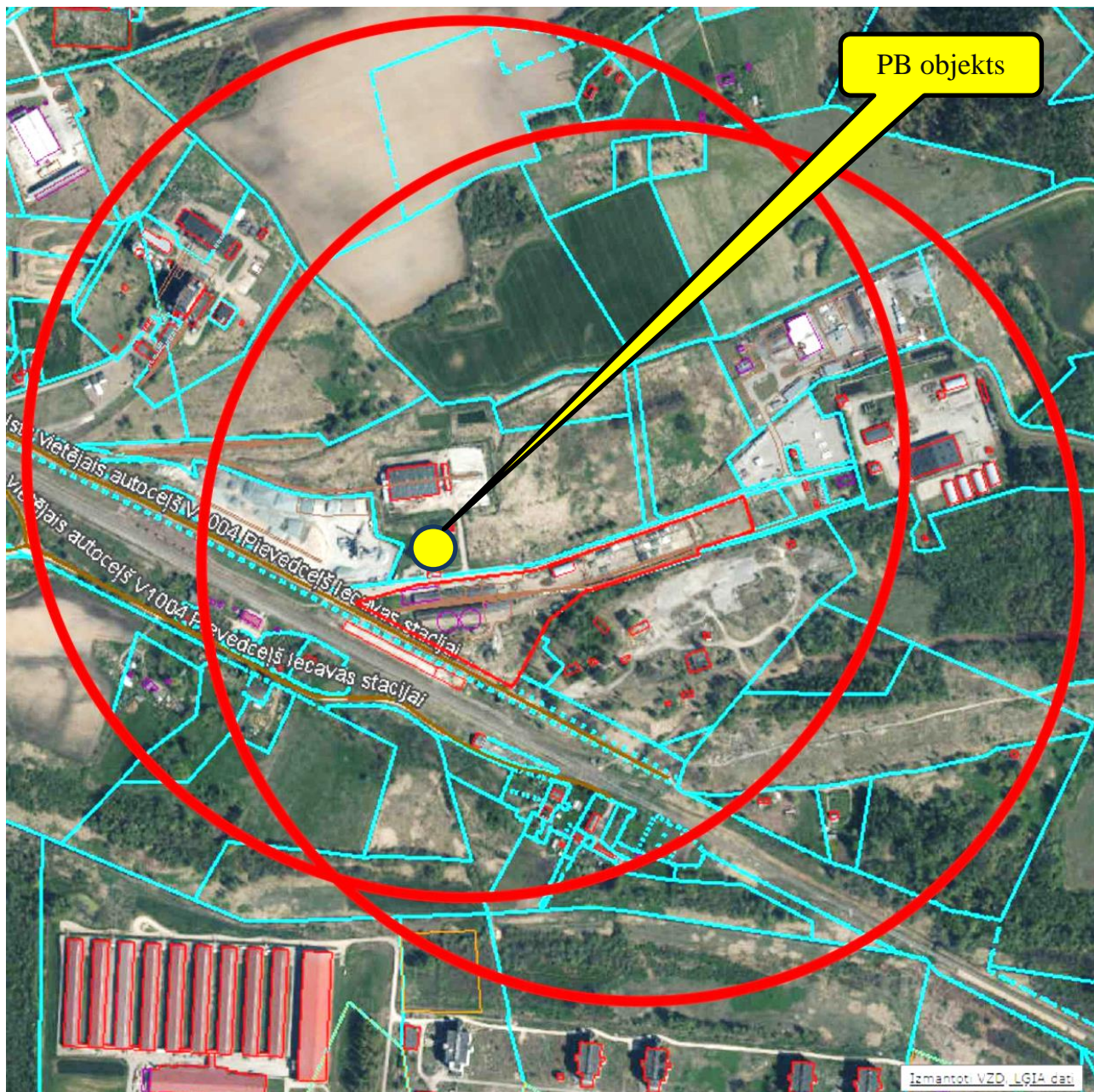
Palīdzības sniegšanas procesu VUGD darbiniekiem no PB objekta puses vada PB objekta noliktavas pārzinis, uzturot kontaktu ar VUGD GDV un izpildot tā rīkojumus savas kompetences ietvaros.

PIELIKUMI SIA „AGROCHEMA LATVIA” CIVILĀS AIZSARDZĪBAS PLĀNAM

1. pielikums	
Karte mērogā 1:10 000, kurā ar apzīmējumiem norādīta paaugstinātas bīstamības objekta atrašanās vieta un objektā iespējamo avāriju seku nevēlamās ietekmes zonas ārpus objekta teritorijas	55
2. pielikums	
Riska samazināšanas pasākumu plāns, kurā norādīti arī pasākumi tehnoloģisko iekārtu un ierīču, uguns aizsardzībai nozīmīgo inženiertehnisko sistēmu nomaiņai ar atbilstošām, modernākām un drošākām iekārtām un ierīcēm	56
3. pielikums	
Paaugstinātas bīstamības objekta plāns, kurā norādītas būves, galvenās inženiertehniskās komunikācijas, avārijas izejas un evakuācijas ceļi, ugunsgrēka dzēšanas iekārtas, agrīnās brīdināšanas ierīces, ugunsdzēsības ūdensapgādes avoti, bīstamo vielu uzglabāšanas vietas	59
4. pielikums	
Bīstamo ķīmisko vielu un maisījumu drošības datu lapas, ja minētās ķīmiskās vielas un maisījumi var atrasties paaugstinātas bīstamības objektā un var tikt iesaistīti avārijā	60
5. pielikums	
Apziņošanas shēma, kurā norādīta kārtība, kādā apziņo darbiniekus, atbildīgās iestādes, sadarbības institūcijas, iedzīvotājus, kurus var apdraudēt avārija paaugstinātas bīstamības objektā	80
6. pielikums	
Rīcības plāns bīstamo vielu noplūžu gadījumiem un to savākšanai	81
7. pielikums	
Rīcības plāns ugunsgrēka gadījumā	82
8. pielikums	
Rīcības plāns sprādziena gadījumā	88
9. pielikums	
Paaugstinātas bīstamības objekta bīstamo ķīmisko vielu un maisījumu glabātavas shēma (karte)	90

1. PIELIKUMS

Karte mērogā 1:10 000, kurā ar apzīmējumiem norādīta paaugstinātas bīstamības objekta atrašanās vieta un objektā iespējamo avāriju seku nevēlamās ietekmes zonas ārpus objekta teritorijas

13.att. Karte mērogā 1:10 000, kurā ar apzīmējumiem norādīta PB objekta atrašanās vieta un objektā iespējamo avāriju seku nevēlamās ietekmes zonas ārpus objekta teritorijas (izmantoti Valsts zemes dienesta, Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras dati)

Kartē parādītas nevēlamās ietekmes zonas 600 m rādiusā ārpus PB objekta amonija nitrāta uzglabāšanas vietām (teritorija ap beramo kravu izkraušanas un fasēšanas ēku un atklāta teritorija beramo minerālmēslojumu uzglabāšanai). Zonas ir apvilktas ar dzelteniem aplīem.

2. PIELIKUMS

Riska samazināšanas pasākumu plāns, kurā norādīti arī pasākumi tehnoloģisko iekārtu un ierīču, uguns aizsardzībai nozīmīgo inženiertehnisko sistēmu nomaiņai ar atbilstošām, modernākām un drošākām iekārtām un ierīcēm

4. pielikums
Ministru kabineta
2017. gada 7. novembra
noteikumiem Nr. 658

Riska samazināšanas pasākumu plāns

Nr. p.k.	Pasākums	Atbildīgā persona (amats, vārds, uzvārds)	Plānotais izpildes termiņš	Atzīme par pasākuma izpildi
1	2	3	4	5
1. Tehnoloģisko iekārtu un procesu drošības tehniskie risinājumi				
1.1.	Tehnoloģisko iekārtu un transportlīdzekļu periodiskās tehniskās apkopes veikšana	noliktavas pārzinis Dmitrijs Ostapčiks	ne retāk kā 1 reizi gadā	
1.2.	Bīstamās iekārtas pārbaude	noliktavas pārzinis Dmitrijs Ostapčiks	ne retāk kā 1 reizi gadā	
1.3.	Tehnoloģisko iekārtu un transportlīdzekļu apskate gatavības darbam noteikšanai	noliktavas pārzinis Dmitrijs Ostapčiks	katru reizi pirms fasēšanas vai kraušanas darbu sākuma	
1.4.	Tehnoloģisko iekārtu un ierīču nomaiņa ar atbilstošām, modernākām un drošākām iekārtām un ierīcēm	noliktavas pārzinis Dmitrijs Ostapčiks	pēc nepieciešamības	
1.5.	Tehnoloģisko iekārtu un ierīču plānveida remonts un/vai remonts pēc nepieciešamības	noliktavas pārzinis Dmitrijs Ostapčiks	pēc grafika vai pēc nepieciešamības	
1.6.	Līgumorganizāciju darbinieku apkopes un remonta darbību uzraudzība PB objektā un teritorijā	noliktavas pārzinis Dmitrijs Ostapčiks	regulāri	
2. Darbinieku apmācība				
2.1.	Darbinieku periodiskā (atkārtotā) instruēšana (darba aizsardzība, ugunsdrošība, pirmās palīdzības instruktāža u.c.)	līgumorganizācija darba aizsardzībā un līgumorganizācija ugunsdrošībā	ne retāk kā 1 reizi gadā	
2.2.	Nodarbināto teorētiskā apmācība civilās aizsardzības jautājumos (tai skaitā, iepazīstināšana ar CA plāna saturu)	līgumorganizācija	ne retāk kā 1 reizi gadā (apmācība); ne retāk kā 1 reizi 3 gados (mācības)	
3. Avārijgatavības spējas				
3.1.	Vielas izbiršanas gadījumu uzskaitē un cēloņu analīze	noliktavas pārzinis Dmitrijs Ostapčiks	pēc nepieciešamības	
3.2.	Objektā esošo uguns aizsardzības sistēmu un aprīkojuma tehniskās pārbaudes	līgumorganizācija ugunsdrošībā	pēc grafika	

11.tab. Riska samazināšanas pasākumu plāns, tabulas turpinājums nākamajā lappusē

1	2	3	4	5
3.3.	Līgumu uzturēšana ar ārpakalpojumu sniedzējiem, kas nodrošina tehnoloģisko iekārtu apkopes, bīstamo vielu utilizēšanu	grāmatvedības uzskaitvede Sandra Vasiļjeva	regulāri	
3.4.	Uz vietas esošo lokālu avārijas seku novēršanas līdzekļu uzturēšana	noliktavas pārzinis Dmitrijs Ostapčiks	regulāri	
4. Darba aizsardzība				
4.1.	Darbinieku obligātās veselības pārbaudes organizēšana	līgumorganizācija darba aizsardzībā	regulāri, pēc nepieciešamības	
4.2.	Individuālo aizsardzības līdzekļu derīguma pārbaude	līgumorganizācija darba aizsardzībā	regulāri	
4.3.	Darba aizsardzības preventīvo pasākumu plāna sastādīšana	līgumorganizācija darba aizsardzībā	regulāri	
4.4.	Darba vides risku novērtēšana un darbinieku iepazīstināšana	līgumorganizācija darba aizsardzībā	regulāri	
4.5.	Darba vides iekšējā uzraudzības plāna sastādīšana	līgumorganizācija darba aizsardzībā	regulāri	
4.6.	Darba aizsardzības līdzekļu iegāde	līgumorganizācija darba aizsardzībā	regulāri, pēc nepieciešamības	
5. Elektrodrošība				
5.1.	Elektroinstalācijas (tai skaitā zemējuma un zibensaizsardzības ierīces) pārbaudes veikšana	līgumorganizācija	reizi 10 gados	
5.2.	Evakuācijas izeju izgaismoto norādītāju pārbaude	līgumorganizācija ugunsdrošībā	pēc grafika	
5.3.	Elektroierīču, elektrības vadu un sadales skapju attīrīšana no putekļiem	noliktavas pārzinis Dmitrijs Ostapčiks	regulāri	
6. Uguns aizsardzībai nozīmīgas inženiertehniskās sistēmas				
6.1.	AUATSS tehniskā apkope	līgumorganizācija ugunsdrošībā	pēc grafika	
6.2.	AUATSS iekārtu un ierīču nomaiņa ar atbilstošām, modernākām un drošākām iekārtām un ierīcēm	līgumorganizācija ugunsdrošībā	pēc nepieciešamības	
6.3.	Ūdensņēšanas vietu pārbaude	līgumorganizācija ugunsdrošībā	ne retāk kā 2 reizes gadā (ziemas un vasaras periodā)	
6.4.	Būvprojektā paredzētā ūdens daudzuma nodrošināšana mākslīgi izveidotajā ugunsdzēsības ūdens krātuvē	noliktavas pārzinis Dmitrijs Ostapčiks	regulāri	
7. Sprādziendrošība				
7.1.	AUATSS tehniskā apkope	līgumorganizācija ugunsdrošībā	pēc grafika	
7.2.	Elektroierīču, elektrības vadu un sadales skapju attīrīšana no putekļiem	noliktavas pārzinis Dmitrijs Ostapčiks	regulāri	
8. Ugunsdzēsības aprīkojums				
8.1.	Ugunsdzēsības aparātu tehniskā stāvokļa vizuālā apskate	līgumorganizācija ugunsdrošībā	ne retāk kā reizi gadā	
8.2.	Ugunsdzēsības aparātu tehniskā apkope	līgumorganizācija ugunsdrošībā	pēc grafika	

*11.tab. Riska samazināšanas pasākumu plāns,
tabulas turpinājums no iepriekšējās lappuses, tabulas turpinājums nākamajā lappusē*

1	2	3	4	5
9. Vides aizsardzība				
9.1.	Bīstamo atkritumu šķirošana, glabāšana, uzskaitē, nodošana licencētām līgumorganizācijām	noliktavas pārzinis Dmitrijs Ostapčiks	regulāri	
10. Drošības sistēmas atbilstības un avāriju riska samazināšanas pasākumu efektivitātes novērtējums				
10.1.	Drošības sistēmas darbības efektivitātes un riska samazināšanas pasākumu atbilstības pašnovērtējums	līgumorganizācija darba aizsardzībā	regulāri	
10.2.	Civilās aizsardzības plāna aktualizācija	valdes loceklis Dovydas Zaveckas	regulāri	
10.3.	Darbinieku apmācību plāna sastādīšana un apstiprināšana, tā īstenošana	līgumorganizācija darba aizsardzībā	regulāri	

11.tab. Riska samazināšanas pasākumu plāns, tabulas turpinājums no iepriekšējās lappuses

4. PIELIKUMS

Bīstamo ķīmisko vielu un maisījumu drošības datu lapas, ja minētās ķīmiskās vielas un maisījumi var atrasties paaugstinātas bīstamības objektā un var tikt iesaistīti avārijā

A/S „Achema”

Drošības datu lapa

saskaņā ar Reglamenta (EK) Nr. 1907/2006 (REACH) pielikumu Nr. II.

Amonija nitrāts

Caurskatīta: 18.03.2011.

Versija Nr. 2

Caurskatīšanas Nr. 2

1. VIELAS UN SABIEDRĪBAS/UZŅĒMUMA IDENTIFIKĀCIJA	
1.1. Produkta identifikators	
Vielas tirdzniecības nosaukums	Amonija salpetris
Vielas ķīmiskais nosaukums	Amonija nitrāts
Identifikācijas numurs	Nav piemērots
EC Nr.	229-347-8
CAS Nr.	6484-52-2
REACH reģistrācijas numurs	01-2119490981-27-xxxx
1.2. Vietas vai maisījuma noteiktie izmantošanas veidi un neieteiktie izmantošanas veidi	
1.2.1. Noteiktie izmantošanas veidi:	<p><u>Rūpnieciskai lietošanai</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vietas ražošana, ieskaitot sagatavošanu, uzglabāšanu un kvalitātes kontroli. 2. Paraugu paņemšana, iekraušana, piepildīšana, pārkraušana, izkraušana, iepakojšana (iekraušanas / izkraušanas) šim mērķim pielāgotās un nepielāgotās iekārtās.??? 3. Uzglabāšana noliktavās. 4. Vietas pārvasēšana mazākos iepakojumos (šim mērķim paredzētās fasēšanas līnijās, ieskaitot svēršanu). 5. Kvalitātes kontrole. 6. Amonija nitrāta izmantošana līmes, hermētiķu, sprāgstvielu, mēslojumu un ūdens attīrīšanas ķīmikāliju ražošanā. 7. Sēklas apstrāde un pārklāšana ar mēslojumu, kura sastāvā ir amonija salpetris. 8. Amonija nitrāta izmantošana citu vielu sintēzei. <p><u>Profesionālai lietošanai:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 9. Smidzināšana 10. Amonija nitrāta mēslojuma profesionālā lietošana – šķidrā mēslojuma ne-rūpnieciskā smidzināšana atklātās vietās. 11. Amonija nitrāta mēslojuma profesionālā lietošana – šķidrā mēslojuma iestrādāšana augsnē. 12. Amonija nitrāta mēslojuma profesionālā lietošana – iestrādāšana atklātās vietās. 13. Amonija nitrāta mēslojuma profesionālā lietošana – maisīšana laukā. 14. Amonija nitrāta mēslojuma profesionālā lietošana – maisīšana slēgtās telpās. 15. Amonija nitrāta mēslojuma profesionālā lietošana – šķidrā mēslojuma iestrādāšana siltumnīcās augsnē. 16. Amonija nitrāta mēslojuma profesionālā lietošana – šķidrā mēslojuma izmantošana siltumnīcās (ne-rūpnieciskā smidzināšana). <p><u>Gala patērētājam:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 17. Gala patērētāju lietošana: Lauku mēslošana. 18. Gala patērētāju lietošana: Mēslojuma lietošana telpās. 19. Gala patērētāju lietošana: Sērkociņu un uguņošanas ražošana.

1 no 20

15.att. Amonija nitrāta drošības datu lapa, 1. lpp (turpinājums nākamajā lappusē)

A/S „Achema”

Drošības datu lapa

saskaņā ar Reglamenta (EK) Nr. 1907/2006 (REACH) pielikumu Nr. II.

Amonija nitrāts

1.2.2. Neieteicamie izmantošanas veidi:	Nav.	
1.3. Izmeļoša informācija par datu drošības lapas piegādātāju:		
Ražotājs/piegādātājs:	A/S „Achema” Adrese: Jonalaukio c., Ruklos sen., LT55550 Valsts: Lietuva Tālr. nr.: +370 349 56465, +370 349 52074. Interneta mājas lapa: www.achema.com E-pasts: salietra@achema.com	
Atbildīgā persona par Drošības datu lapu	Vids Bersens (<i>Vidas Bersenas</i>) E-pasts: vidadber@achema.com	
1.4. Palīdzības telefona numurs		
Saīdēšanās kontroles un informācijas birojs visu diennakti tālr. Nr.	+370 (5) 2362052	
Kopējais palīdzības tālrunis:	112	
2. IESPĒJAMIE RISKI		
2.1. Vietas klasificēšana		
2.1.1. Klasificēšana saskaņā ar Reglamentu (EK) Nr., 1272/2008 [CLP/GHS]: Oksidējošas cietas vielas Kat. 3., acu kairināšana Kat. 2		
Bīstamības frāzes	H272 H319	Var pastiprināt degšanu, oksidētājs. Izraisa nopietnu acu kairinājumu.
2.1.2. Klasificēšana saskaņā ar Direktīvu 67/548/EEB (DSD): Oksidējošs, kairinošs.		
Riska frāzes	R8 R36	Saskaroties ar degošu materiālu, var izraisīt ugunsgrēku. Kairina acis.
2.2. Marķēšanas elementi		
Marķēšana saskaņā ar Reglamentu (EK) Nr. 1272/2008 [CLP/GHS]:		
Riska pictogrammas		
Brīdinājuma vārds	Uzmanīgi!	
Bīstamības frāzes	H272 H319	Var pastiprināt degšanu, oksidētājs. Izraisa nopietnu acu kairinājumu.
Drošības frāzes	P210 P220 P221	Nelietot vietās, kur ir sastopams karstums/ dzirksteles/ atklāta uguns/ karstas virsmas. Nesmēķēt. Glabāt tālāk no karstuma. Turēt/ uzglabāt vietās, kur nav piekļuves drēbēm/ reduktoriem/ skābēm/ sārmim/ sēram/ hloram/ hlorīdiem/ nitrātiem/ permanganātam/ metāla pulverim un citām vielām, kuru sastāvā ir metāli: varš, niķelis, kobalts un to sakausējumi/ uzliesmojošie materiālie. Izmantot visus līdzekļus, lai netiktu samaisīts ar uzliesmojošiem materiāliem, reduktoriem, skābēm,

2 no 20

16.att. Amonija nitrāta drošības datu lapa, 2. lpp
(turpinājums no iepriekšējās lappuses; turpinājums nākamajā lappusē)

Amonija nitrāts

		sārmjiem, sēru, hlorātiem, hlorīdiem, nitrātiem, permanganātiem, metāla pulveri vai materiāliem, kuru sastāva ir metāls: varš, niķelis, kobalts, cinks un to sakausējumi.
	P370+P378	Ugunsgrēka gadījumā: Dzēšanai lietot ūdens izsmidzināšanu.
	P264	Pēc izmantošanas rokas kārtīgi nomazgāt
	P280	Izmantot aizsargcimdus/ aizsargdrēbes/ acu aizsargus/sejas aizsardzības līdzekļus.
	P305+P351+P338	SASKARĒ AR ACĪM: uzmanīgi izskalot ar ūdeni vairākas minūtes. Izņemt kontaktlēcas, ja tās ir ievietotas un ja to ir viegli izdarīt. Turpināt skalot acis.

2.3. Citi riski

Saskaņā ar IJNB kritērijiem:	Saskaņā ar REACH Reglamenta (EK) Nr. 1907/2006 XIII. Pielikumu atbilstība NBT un IJNB kritērijiem netika vērtēta, jo amonija nitrāts ir neorganiska viela.
Citi riski:	Nav zināmi.

3. SASTĀVS VAI INFORMĀCIJA PAR SASTĀVDAĻĀM

3.1. Vielas

Saskaņā ar REACH reglamentu produkts viena viela

Ķīmiskais nosaukums	CAS Nr.	EC Nr.	IUPAC nosaukums	Tīrība
Amonija nitrāts	6484-52-2	229-347-8	Amonija nitrāts	99,3 %

4. PIRMĀS PALĪDZĪBAS LĪDZEKĻI

Nokļūstot acīs	Nekavējoties izskalojiet acis ar lielu tekoša ūdens daudzumu vismaz 15 minūtes. Izņemiet kontaktlēcas, ja tās ir, un, ja to viegli var izdarīt. Vērsieties pie ārsta, ja kairinājums nepāriet.
Nokļūstot uz ādas:	Nomazgājiet ādas vietu, ar ko saskārās viela, ar lielu ūdens daudzumu un ziepēm vismaz 15 minūtes. Noņemiet piesārņotās drēbes un kurpes. Vērsieties pie ārsta, ja kairinājums nepāriet.
Norijot:	Vērsieties pie ārsta, ja cietušais jūtas slikti. Izmazgājiet muti ar lielu ūdens daudzumu un dodiet dzert daudz ūdens. Nedrīkst izraisīt vemšanu. Nekad un neko nedodiet mutē personai, kura ir bezsamaņā. Vērsieties pie ārsta, ja simptomi nepāriet.
Ieelpojot:	Ja ir ieelpoti tvaiki, cietušo izvediet tīrā gaisā, kamēr pariet negatīvā iedarbība (piem., galvas reibšana, miegainība). Ja persona neelpo, veiciet mākslīgo elpināšanu, vai arī, ja ir grūti elpot, iedodiet skābekli vai vērsieties pie ārsta. Neizmantojiet no mutes mutē mākslīgo elpināšanu. Vērsieties pie ārsta uzreiz, ja tvaiki intensīvi tika ieelpoti.

4.2. Svarīgākie simptomi un iedarbība (akūta un aizkavēta)

Akūta iedarbība:	Acu kairinājums.
------------------	------------------

Amonija nitrāts

Aizkavēta iedarbība:	Nav zināma.
4.3. Norādījums par jebkādas neatliekamas medicīniskās palīdzības un speciālās ārstēšanas nepieciešamību	
Piezīme ārstam (terapeitam): metemoglobinēmija.	
5. UGUNSDROŠĪBAS LĪDZEKĻI	
5.1. Ugunsgrēka dzēšanas līdzekļi	
Piemērotie:	Ūdens.
Nepiemēroti:	Ķīmiskie ugunsdzēšanas aparāti, putas.
5.2. Īpašie vielas izraisītie riski	
Var būt sprādzienbīstama ar potenciāli degošām vielām vai saskarē ar organiskajām vielām slēgtā telpā. Ugunsgrēka laikā var rasties bīstami sadalīšanās produkti, piemēram, slāpekļa oksīdi (NO, NO ₂ u.c.), amonjaks (NH ₃), amīni.	
5.3. Ieteikumi ugunsdzēsējiem	
Speciāli līdzekļi nav nepieciešami. Ņemot vērā ugunsgrēka gadījumu, jāizmanto autonomi elpošanas aparāti un ķīmiskās aizsardzības apģērbs.	
6. AVĀRIJU LIKVIDĒŠANAS LĪDZEKĻI	
6.1. Personīgās drošības līdzekļi, aizsardzības līdzekļi un ātrās palīdzības procedūras, darbiniekiem, kuri nesniedz palīdzību	
Ja pūš vējš, neļaut veidoties putekļiem. Izvairīties no nokļūšanas acīs, uz ādas, uz drēbēm. Izmantot piemērotus aizsardzības līdzekļus. Glabāt tālāk no aizdegšanās avotiem.	
6.2. Ekoloģiskie drošības līdzekļi	
Neļaut nokļūt virsūdeņos vai gruntsūdeņos, vai kanalizācijas sistēmā. Nedrīkst ielaist tieši ūdens avotos. Ja izplūst negadījuma rezultātā vai pēc mazgāšanas nokļūst kanalizācijas sistēmā vai ūdens tilpnēs, jāsaazinās ar valsts institūciju.	
6.3. Izolēšanas un tīrīšanas procedūras un līdzekļi.	
Sasūkt un saslaucīt piemērotos ar etiķetēm marķētos utilizēšanas vai atkritumu konteineros. Ar lielu ūdens daudzumu noskalot vietu, kur viela bija izbirusi, Nedrīkst savākt izbirušo materiālu ar zāģskaidām vai citu degošu materiālu palīdzību. Jāizvairās no putekļu mākoņa veidošanās.	
6.4. Norāde uz citām nodaļām	
Par personīgiem aizsardzības līdzekļiem lasiet 8. nodaļā, par atkritumu kārtošanu – 13. nodaļā.	
7. LIETOŠANA UN UZGLABĀŠANA	
7.1. Ar drošu apstrādi saistītie piesardzības līdzekļi	
Tehniskie līdzekļi / piesardzības līdzekļi:	Izmantojiet piemērotu ventilāciju. Jābūt vietējā vilkmes ventilācijas sistēma. Izvairīties no vielas nokļūšanas acīs, uz ādas un darba drēbēm. Ja pūš vējš, neļaujiet veidoties putekļiem un tiem izplatīties. Turēt tālāk no aizdegšanās avotiem. Izvairīties no piesārņojuma no jebkāda avota, tajā skaitā metāla putekļiem un organiskām vielām. Uzglabājiet tālāk no mitruma.
Vispārīgie profesionālās higiēnas līdzekļi:	Neēdiet, nedzeriet un nesmēķējiet darba vietā. Pēc darba mazgājiet rokas. Pirms ēdiena vai pēc darba nomazgājiet piesārņoto apģērbu, novelciet individuālos aizsarglīdzekļus.
7.2. Droši uzglabāšanas apstākļi, tajā skaitā visi nesaderīgie.	
Tehniskie līdzekļi / uzglabāšanas līdzekļi:	Glabāt oriģinālajā iepakojumā. Iepakojumu uzglabāt blīvi noslēgtu vēsā, sausā, labi vēdināmā vietā. Glabāt produktu tālāk no

Amonija nitrāts

	<p>karstuma, dzirkstelēm, liesmas un citiem aizdegšanās avotiem, sargāt no tiešiem saules stariem, uzglabāt tālāk no viegli uzliesmojošām, reducējošām un citām nesaderīgām vielām. Izvairīties no kontakta ar karbamīda mēslojumu. Noliktavā vienlaicīgi atļauts uzglabāt ne vairāk par 1200 t amonija salpetra. Uzglabājot fasētu produktu atklātās noliktavās vai nojumēs, kaudzē tas nedrīkst būt vairāk par 700 t un kaudzes platība nedrīkst būt lielāka par 300 m². Iepakojuma materiāli: Nerūsējošs tērauds, piem.: (304). Sintētiskie materiāli. Nav piemērots: cinks, varš.</p>															
Nesaderīgas vielas (produkti):	<p>Degošas vielas, reduktori, skābes, sārmis, sērs, hlorāti, hlorīdi, nitrāti, permanganāti, metāla pulveri un vielas, kas savā sastāvā satur tādus metālus, kā varš, niķelis, kobalts, cinks un to sakausējumus.</p>															
<p>7.3. Konkrētais (-ie) beigu lietošanas veids (-i). Skatīt. 1.2. nodaļā.</p>																
<p>8. IEDARBĪBAS PROFILAKSE / PERSONĪGĀ AIZSARDZĪBA</p>																
<p>8.1. Kontroles parametri</p>																
Reglamentētie profesionālās iedarbības robežlielumi:	Nav.															
Rekomendētie profesionālie un lietotāju robežlielumi (veiktie CSA):	<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Iedarbības modelis</th> <th colspan="2">Iegūtais Negatīvā efekta līmenis (DNEL)</th> </tr> <tr> <th>Darbiniekiem</th> <th>Civiliedzīvotājiem</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Caur muti¹</td> <td>Nav piemērojams</td> <td>12,8 mg/kg uz dzīv./d.</td> </tr> <tr> <td>Caur ādu¹</td> <td>21,3 mg/kg uz dzīv./d.</td> <td>12,8 mg/kg uz dzīv./d.</td> </tr> <tr> <td>Ieelpojot¹</td> <td>37,6 mg/m³</td> <td>11,1 mg/m³</td> </tr> </tbody> </table> <p>¹sakarā ar to, ka akūts toksiskums netika konstatēts, ilglaicīgā DNEL vērtība tiek uzskatīta par pietiekamu, cenšoties nodrošināt to, lai akūta iedarbība nerastos (saskaņā ar ECHA Rekomendācijām par informācijas prasību un ķīmiskās drošības novērtējumu: nodaļa R.8: raksturīgā deva [koncentrācija], kas izraisa reakciju cilvēka veselībai, 2008. gada maijā B. Daļa: Riska novērtēšana, jaunas nodaļas B.8 projekts: Neaizsargāšanās iespējamības novērtējums 2010. gada marts).</p>		Iedarbības modelis	Iegūtais Negatīvā efekta līmenis (DNEL)		Darbiniekiem	Civiliedzīvotājiem	Caur muti ¹	Nav piemērojams	12,8 mg/kg uz dzīv./d.	Caur ādu ¹	21,3 mg/kg uz dzīv./d.	12,8 mg/kg uz dzīv./d.	Ieelpojot ¹	37,6 mg/m ³	11,1 mg/m ³
Iedarbības modelis	Iegūtais Negatīvā efekta līmenis (DNEL)															
	Darbiniekiem	Civiliedzīvotājiem														
Caur muti ¹	Nav piemērojams	12,8 mg/kg uz dzīv./d.														
Caur ādu ¹	21,3 mg/kg uz dzīv./d.	12,8 mg/kg uz dzīv./d.														
Ieelpojot ¹	37,6 mg/m ³	11,1 mg/m ³														
<p>8.2. Iedarbības kontrole</p>																
Pienācīga inženiertehniska kontrole:	Nav nepieciešama. Izmantojiet piemērotu ventilāciju, ierīkojiet dušu.															
Iedarbības uz apkārtējo vidi kontroles līdzekļi:	Noskalojumi jālikvidē saskaņā ar vietējiem un nacionālajiem noteikumiem.															
<p>Individuālās aizsardzības līdzekļi, personīgie aizsardzības līdzekļi</p>																
Elpošanas ceļu aizsardzība:	Respiratori.															
Roku aizsardzība:	Aizsargcimdi (karstumizturīgi).															
Acu aizsardzība:	Aizsargbrilles vai sejas maska.															

Amonija nitrāts

Ādas un ķermeņa aizsardzība:	Darba drēbes.
Higiēnas līdzekļi:	Mazgājiet rokas, apakšdelmus un seju pirms ēšanas, smēķēšanas, pirms tualetes lietošanas, pēc darba. Mazgājiet netīras drēbes pirms atkārtotas lietošanas.
9. FIZIKĀLĀS UN ĶĪMISKĀS ĪPAŠĪBAS	
9.1. Informācija par galvenajām fizikālajām un ķīmiskajām īpašībām	
Izskats:	Baltas vai brūnganas un dzeltenas nokrāsas granulas.
Smarža:	Bez smaržas.
Ūdeņraža jonu koncentrācijas vērtība, pH:	Ne mazāka par 5,0
Kušanas / sasalšanas temperatūra	169,6 – 169,7°C (saskaņā ar recenzēto rokasgrāmatu).
Viršanas temperatūra	Nav viršanas punkta, sadalās >210°C.
Uzliesmošanās temperatūra:	Nav piemērojama, jo viela ir neorganiska, cieta.
Degspēja:	Nav degošs (balstoties uz molekulāro struktūru).
Eksplozīvās īpašības:	Amonija nitrāta mēslojumam, kuram saskaņā ar ADR tiek attiecināts JT Nr. 2067, nav eksplozīvu īpašību.
Oksidēšanās īpašības	Transportējot, amonija nitrāts (JT Nr. 2067) tiek uzskatīts, kā oksidējoša viela. JT 2067 transporta klasifikācija: 5.1. bīstamības klase, III. iepakojuma grupa
Tvaika spiediens:	Tiek uzskatīts par nenozīmīgu (balstoties uz kušanas un viršanas punktiem).
Tvaika blīvums:	Cietām neorganiskām vielām netiek noteikts.
Iztvaikošanās ātrums:	Cietām neorganiskām vielām netiek noteikts.
Relatīvais blīvums (pie 20°C):	1,72 (saskaņā ar recenzētu rokasgrāmatu).
Šķīdība ūdenī:	>100 g/l pie 20°C (saskaņā ar recenzētu rokasgrāmatu).
Sadalīšanās koeficients n-oktānols/ūdens:	Netiek piemērots, jo ir augsta vielas šķīdība ūdenī, turklāt viela ir neorganiska.
Viskozitāte:	Netiek piemērota cietām vielām.
Specifiskā vadītspēja:	Nav dati.
Pašuzliesmošanās temperatūra:	Nav (balstoties uz struktūru un kušanas temperatūru, kā arī uz to, ka degošas vielas < 0,2%).
Virsmas spriegums:	Nav aktīvā virsma (balstoties uz molekulāro struktūru).
9.2. Cita informācija. Nav.	
10. STABILITĀTE UN REAĢĒTSPĒJA	
10.1. Reaģētspēja	
Stabila, ja tiek ievēroti rekomendējamie uzglabāšanas un lietošanas nosacījumi (skatīt. 7. nodaļu, lietošana un uzglabāšana).	
10.2. Ķīmiskā stabilitāte	
Stabila, ja tiek ievēroti rekomendējamie uzglabāšanas un lietošanas nosacījumi (skatīt. 7. nodaļu, lietošana un uzglabāšana).	

Amonija nitrāts

10.3. Bīstamu reakciju iespējamība Karsējot produkts sadalās	
10.4. Nosacījumi, no kuriem jāizvairās Karsējot virs 170°C, sadalās. Slēgtā traukā karsēšana var pāriet sprādzienā. Sadalīšanās produkti: saskaroties ar sārmainām vielām (piem., kaļķi), izdala amonjaku. Stipri karsējot amonija nitrātu, izdalās slāpekļa oksīdi un skābeklis.	
10.5. Nesaderīgās vielas Deģošas vielas, reduktori, skābes, sārmis, sērs, hlorāti, hlorīdi, nitrāti, permanganāti, metāla pulveri un vielas, kuru sastāva ir tādi metāli, kā varš, niķelis, kobalts, cinks un to sakausējumi.	
10.6. Bīstamas sadalīšanās vielas Pie normāliem uzglabāšanas un lietošanas nosacījumiem bīstamas sadalīšanās vielas nav. Ugunsgrēka gadījumā: slāpekļa oksīdi (NO, NO ₂).	
11. TOKSIKOLOĢISKĀ INFORMĀCIJA	
11.1. Informācija par toksisko (vielas) iedarbību	
AKŪTA TOKSICITĀTE	
Akūta toksicitāte caur muti:	LD ₅₀ : 2950 mg/kg ķermeņa svars (OECD 401)
Akūta toksicitāte caur ādu:	LD ₅₀ : > 5000 mg/kg ķermeņa svars (OECD 402)
Akūta toksicitāte ieelpojot:	LC ₅₀ : > 88.8 mg/l
LOKĀLĀ IEDARBĪBA	
Ādas kairinājums:	Nekairina (OECD 404).
Acu kairinājums:	Kairina (OECD 405).
Ādas sensibilizācija:	Nesensibilizē (OECD 429, ar magnija nitrātu, kalcija amonija sāli, nātrija nitrātu)
CITA	
Ne-akūta toksicitāte:	Norijot, 28 dienu laikā NOAEL ≥ 1500 mg / kg ķermeņa svars diennaktī (EBPO 422, ar kālija nitrātu) Norijot, 52 nedēļu laikā NOAEL = 256 mg / kg ķermeņa svars diennaktī (EBPO 453, ar amonija sulfātu) Ieelpojot, 2 nedēļu laikā NOAEL ≥ 185 mg/m ³ , (EBPO 412)
Mutagenitāte:	Negatīva (OECD 471, 473, ar amonija kalcija sāli) Negatīva (OECD 476, ar kālija nitrātu)
Toksicitāte reprodukcijai:	Norijot, 28 dienu laikā NOAEL ≥ 1500 mg / kg ķermeņa svars diennaktī (EBPO 422, ar kālija nitrātu)
Kancerogenitāte:	Nav kancerogēns (OECD 453, ar amonija sulfātu)
12. EKOLOĢISKĀ INFORMĀCIJA	
12.1. Toksicitāte	
Zivis (īslaicīga):	48 stundu iedarbībā LC50: 447 mg / l
Zivis (ilglaicīga):	Nav dati.
Daphnia magna (īslaicīga):	48 stundu iedarbībā LC50: 490 mg / l (veikta ar kālija nitrātu).
Daphnia magna (ilglaicīga):	Nav dati
Dūņas:	10 dienu iedarbībā EC50:> 1700 mg / l (jūras ūdens, veikta ar kālija

7 no 20

21.att. Amonija nitrāta drošības datu lapa, 7. lpp
(turpinājums no iepriekšējās lappuses; turpinājums nākamajā lappusē)

A/S „Achema”

Drošības datu lapa

saskaņā ar Reglamenta (EK) Nr. 1907/2006 (REACH) pielikumu Nr. II.

Amonija nitrāts

	nitrātu).
Mikrobu darbības slāpēšana:	3 stundu iedarbība EC50:> 1000 mg / l, pārbaudes NOEC: 180 mg / l (OECD 209, veikta ar kālija nitrātu).
12.2. Noturība un spēja noārdīties	
Bioloģiskā spēja noārdīties	Standarta pārbaude netiek piemērota, jo viela nav organiska. Turklāt, amonijns noārdās anaerobā veidā: viena baktēriju grupa oksidē amoniju nitrītos, bet cita grupa nitrītus oksidē nitrātos. Vidējais notekūdeņu augu bioloģiskais radītājs pie 20°C ir 52 g N / kg izšķīduša sāls / diennaktī. Nitrātu noārdīšanās ir ātrākā anaerobos apstākļos. Nitrāts anaerobi transformējoties N ₂ , N ₂ O ir NH ₃ , bioloģiskais notekūdeņu augu radītājs pie 20°C ir 70 g N / kg izšķīduša sāls / diennaktī.
Hidrolīze:	Tā kā amonija nitrātam nav hidrolizējošas grupas, tas pilnība disociē jonos.
12.3. Bioakumulācijas potenciāls	
Oktanola / ūdens sadalījuma koeficients (Kow):	Netiek piemērots, jo viela nav organiska, taču tiek uzskatīts kā augsts (balstieties uz augstu šķīdību ūdenī).
Biokoncentrācijas koeficients (angl. BCF):	Bioakumulācijas potenciāls zems (balstoties uz vielas īpašībām).
12.5. Mobilitāte augsnē:	
Adsorbcijas koeficients:	Zems adsorbcijas potenciāls (balstieties uz vielas īpašībām).
12.5. NBT un [N]B vērtēšanas rezultāti	
Saskaņā ar Reglamenta (EK) Nr. 1907/2006 XIII pielikumu NBT un [N]B vērtēšana netika veikta, jo amonija nitrāts ir neorganiska viela.	
13. ATKRITUMU KĀRTOŠANA	
Atkritumi no atlikumiem:	Amonija salpētra atkritumi tiek izmantoti kā mēslojums vai tos utilizē saskaņā ar Atkritumu apstrādes likumu.
Iepakojumi:	Iepakojumu atkritumi jāutilizē vadoties pēc Iepakojumu un iepakojumu atkritumu apstrādes likuma.
14. INFORMĀCIJA PAR PĀRVADĀŠANU	
JT numurs:	2067
Vedamās kravas nosaukums	Amonija salpētris
Bīstamības klase	5.1.
Iepakojuma grupa:	III
15. INFORMĀCIJA PAR REGLAMENTĒŠANU	
15.1. Drošības, veselības un vides aizsardzības regulēšana / likumi:	Eiropas Parlamenta un Padomes reglaments (EK) Nr. 1272/2008 par ķīmisko vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakojšanu, kas daļēji maina un atceļ direktīvu 67/548/EEB un daļēji maina Reglamentu (EK) Nr. 1907/2006; - Eiropas Parlamenta un Padomes reglaments (EK) Nr. 1907/2006 par ķīmisko vielu reģistrāciju, novērtēšanu, autorizāciju un ierobežošanu (REACH); - KOMISIJAS REGLAMENTS (EK) Nr. 453/2010 daļēji maina

8 no 20

22.att. Amonija nitrāta drošības datu lapa, 8. lpp
(turpinājums no iepriekšējās lappuses; turpinājums nākamajā lappusē)

Amonija nitrāts

Eiropas Parlamenta un Padomes reglamentu (EK) Nr. 1907/2006 par ķīmisko vielu reģistrāciju, novērtēšanu, autorizāciju un ierobežošanu (REACH);

- Saskaņā ar spēkā esošo “Drošības datu lapu prasību un to iesniegšanu profesionālai lietošanai kārtību”;
- Saskaņā ar HN 23 “Ķīmisko vielu profesionālās iedarbības robežvērtības. Mērīšanas un iedarbības vērtēšanas kopīgās prasības”;
- Saskaņā ar HN 36 “Aizliegtās un ierobežotās vielas”;
- Saskaņā ar spēkā esošām “Darbinieku aizsardzības pret ķīmiskiem faktoriem darbā nostādņēm” un “Darbinieku aizsardzības pret kancerogēnu un mutagēnu iedarbību darbā nostādņēm”;
- Saskaņā ar spēkā esošiem “Vispārīgiem bīstamo ķīmisko vielu un preparātu uzglabāšanas noteikumiem”;
- Saskaņā ar spēkā esošo “Lietuvas Republika atkritumu apstrādes likumu”;
- Saskaņā ar spēkā esošo “Lietuvas Republikas iepakojumu un iepakojumu atkritumu apstrādes likumu”;
- Saskaņā ar spēkā esošiem “Atkritumu apstrādes noteikumiem”;
- Saskaņā ar spēkā esošiem “Lietuvas Republikas pārdodamo lietu (precu) marķēšanas un cenu norādīšanas noteikumiem”;
- Saskaņā ar 67/548/EEB direktīvu (septīto reizi labota 92/32/EEB direktīva) – prasību par informācijas nodošanu par bīstamām ķīmiskām vielām drošības datu lapu formā;
- Saskaņā ar Eiropas līgumu par bīstamo kravu starptautisko pārvadāšanu pa ceļiem (ADR)” (Žin., 2003, Nr. 46-1);
- Saskaņā ar Bīstamo kravu starptautisko pārvadājumu pa dzelzceļu noteikumiem (RID);
- Saskaņā ar Starptautisko pa jūru pārvadājamo bīstamo kravu kodeksu (IMDG).

Iepakojums tiek marķēts saskaņā ar (EK) Nr. 1272/2008. Uz etiķetes jābūt:

- uzņēmuma ražotāja nosaukums, preču zīme, adrese un tālruna numurs;
- saskaņotās klasifikācijas ķīmiskās vielas nosaukums (amonija nitrāts), - produkta preču nosaukums (amonija salpetris), produkta lietošanas mērķis;
- ķīmiskās vielas CAS Nr. [6484-52-2].
- ķīmiskās vielas identifikācijas numurs (EK Nr. 229-347-8);
- produkta vārda masa un pieļaujamā atkāpe;
- summārais slāpekļis, nitrāta un amonjaka slāpekļis;
- lietošanas instrukcija;
- uzņēmuma standarta, saskaņā ar kuru tiek ražots produkts, marķējums;
- izgatavošanas datums;
- parijas numurs;
- bīstamības piktogramma: GHS03; GHS 07

- vizuālais marķējums “Sargāt no saules” Nr. 4, saskaņā ar LST EN ISO 780;

Amonija nitrāts

	<p>- vizuālais marķējums “Sargāt no lietus” Nr. 6, saskaņā ar LST EN ISO 780;</p> <p>- brīdinājuma vārds “Uzmanīgi!”;</p> <p>- bīstamības frāze: “Var pastiprināt degšanu, oksidētājs” (H272); “Izraisa nopietnu acu kairinājumu” (H319);</p> <p>- drošības frāzes:</p> <p>“Nelietot vietās, kur ir sastopams karstums/dzirksteles/atklāta uguns/karstas virsmas. Nepīpēt. Glabāt tālāk no karstuma” (P210); “Turēt/ uzglabāt vietās, kur nav piekļuves drēbēm/ reduktoriem/ skābēm/ sārmiem/ sēram/ hloram/ hlorīdiem/ nitrātiem/ permanganātam/ metāla pulverim un citām vielām, kuru sastāvā ir metāli: varš, niķelis, kobalts un to sakausējumi/ uzliesmojošie materiāli” (P220);</p> <p>“Izmantot visus līdzekļus, lai netiktu samaisīts ar uzliesmojošiem materiāliem, reduktoriem, skābēm, sārmiem, sēru, hlorātiem, hlorīdiem, nitrātiem, permanganātiem, metāla pulveri vai materiāliem, kuru sastāvā ir metāls: varš, niķelis, kobalts, cinks un to sakausējumi” (P210);</p> <p>“Pēc izmantošanas rokas kārtīgi nomazgāt” (P264);</p> <p>“SASKARĒ AR ACĪM: uzmanīgi izskalot ar ūdeni vairākas minūtes. Izņemt kontaktlēcas, ja tās ir ievietotas un ja to ir viegli izdarīt. Turpināt skalot acis” (P305+P351+P338);</p> <p>“Izmantot aizsargcimdus/ aizsargdrēbes/ acu aizsargus/ acu (sejas) aizsardzības līdzekļus” (P280);</p> <p>“Ugunsgrēka gadījumā: Dzēšanai lietot ūdens izsmidzināšanu” (P370+P378);</p> <p>- Uzraksts “Vislabāk izlietot līdz .... beigām”, tiek norādīts mēnesis un gads (iepakojuma no 20 kg);</p> <p>- Uzraksts “Uzglabājot mēslojumu sausā un pasargātā no tiešajiem saules stariem vietā, izmantošanas laiks nav ierobežots. Ja ir fizikālas izmaiņas, mēslojuma barības vielu īpašības nemainās” (iepakojumam līdz 20 kg).</p> <p>EK etiķete;</p> <p>EK MĒSLOJUMS.</p>
15.2. Ķīmiskās drošības vērtēšana:	Saskaņā ar REACH 14. pantu, ķīmiskās drošības vērtēšana šai vielai tika veikta.
16. CITA INFORMĀCIJA	
Informācija, kas norādīta drošības datu lapā, ir pareiza un pilnīgākā tās publicēšanas dienā. Norādītā informācija paredzēta drošai apstrādei, lietošanai, pārstrādei, uzglabāšanai, transportēšanai, likvidācijai un to nedrīkst uzskatīt kā garantiju vai par kvalitātes specifikāciju. Informācija ir saistīta tikai ar konkrētu vielu un to nedrīkst piemērot izmantojot kopā ar cietu vielu, kas nav norādīta tekstā.	
Klasificēšana saskaņā ar Reglamentu 1272/2008, kā norādīts VI. pielikumā: nav. Klasificēšana saskaņā ar Reglamentu 1272/2008 saskaņā ar CSA: Var pastiprināt degšanu, oksidētājs (H272) Izraisa nopietnu acu kairinājumu (H319)	
Versija:	2
Izveidošanas datums:	07.12.2011.
Pārbaudes datums:	18.03.2011.
Drukāšanas datums:	18.03.2011.

A/S „Achema”

Drošības datu lapa

saskaņā ar Reglamenta (EK) Nr. 1907/2006 (REACH) pielikumu Nr. II.

Amonija nitrāts

Publicēšanas informācija:

Šī versija nomaina visus iepriekšējos dokumentus.

11 no 20

*25.att. Amonija nitrāta drošības datu lapa, 11. lpp
(turpinājums no iepriekšējās lappuses; turpinājums nākamajā lappusē)*

Amonija nitrāts

PIELIKUMS

1. Iedarbības scenārijs (1)	
Vielas ražošana, ieskaitot apstrādi, uzglabāšanu un kvalitātes kontroli	
Izmantošanas deskriptori, kas nosaka vielas izmantošanas cikla etapu	SU8/9 PROC1/2/3/8a/8b/9/14/15 ERC1
Iedarbības uz vidi scenārijs un atbilstība ERC	1. Vielu ražošana (ERC1)
Iedarbības scenārijā iekļautie darbi un tiem atbilstošie PROC	1. Lietošana slēgtos procesos, kuros nav iedarbība uz cilvēkiem (PROC1); 2. Ražošana nepārtrauktos slēgtos procesos ar retu nepastāvīgu iedarbību uz cilvēkiem (PROC2); 3. Lietošana slēgtos samaisīšanas procesos (sintēze vai formēšana) (PROC3); 4. Vielas vai maisījuma nodošana (iekraušana/izkraušana) no kuģiem/kuģos lielā tarā ar tam nepielāgotām iekārtām (PROC8a); 5. Vielas vai maisījuma nodošana (iekraušana/izkraušana) no kuģiem/kuģos lielā tarā ar tam pielāgotām iekārtām (PROC8b); 6. Vielas vai sajaukuma pārkraušana mazā tarā (tam paredzētās fasēšanas līnijās, ieskaitot svēršanu) (PROC9); 7. Sagataves vai produkta ražošana tabletēs, granulās, mikrogranulās (PROC14); 8. Lietošana kā reaģenta laboratorijā (PROC15).
2.1. Papildus scenārijs (1), lai pārvaldīt iedarbību uz apkārtējo vidi	
Izdalīšanās vidē ražošanas procesa laikā ERC1 Iedarbības uz apkārtējo vidi novērtēšana netika veikta, jo ķīmiskā viela neatbilst kritērijiem, kas ir klasificējami kā bīstami apkārtējai videi.	
2.2. Papildus scenārijs (2) vielas ražošanas iedarbības uz darbinieku pārvaldīšanai, ieskaitot apstrādi, uzglabāšanu un kvalitātes kontroli	
Sakarā ar to, ka darba apstākļi (OC) un riska vadības līdzekļi (RMM) ir identiski, šis papildus scenārijs tiek attiecināts uz visām procesa kategorijām. PROC1/2/3/8a/8b/9/14/15	
Izstrādājuma īpašības	
Izstrādājumu aprakstošie parametri, piem., vielas koncentrācija maisījumā, fizikālais stāvoklis šajā maisījumā (ciets, šķidrums; ja ciets: putekļainības līmenis), iepakojuma dizains, kuram ir ietekme uz iedarbību.	Ciets, nedaudz putekļains
Lietošanas daudzumi	
Lietojamie daudzumi darba vietā (darba uzdevumam vai maiņas laikā); piezīme: dažreiz šī informācija nav vajadzīga, izvērtējot iedarbību uz darbinieku.	Nav piemērojama.
Lietošanas/iedarbības biežums un ilgums	

Amonija nitrāts

Uzdevuma/darbības ilgums (piem., stundas maiņā) un iedarbības biežums (piem., atsevišķi gadījumi vai vairāki).	Vairāk nekā 4 stundas dienā.
Ar riska vadību neietekmējami cilvēciskie faktori	
Noteikti apstākļi, piem., ķermeņa daļas var būt nepasargātas saistībā ar noteiktas darbības veidu.	Nav piemērots
Citi darba apstākļi, kuriem ir ietekme uz darbinieku	
Citi darba apstākļi: piem., tehnoloģija vai procesa metodes, kas nosaka sākotnējo vielas no procesa pārceļšanu uz darbinieku vidi; telpas tilpums, vai darbs tiek veikts atklātā / slēgtā telpā, procesa apstākļi saistīti ar temperatūru un spiedienu.	Slēgtas telpas.
Tehniskie apstākļi un darbības līmeņa līdzekļi (avoti) profilaksei	
Process projektēts tiecoties uz to, lai izvairītos no izdalīšanās un iedarbības uz darbiniekiem; tas vispirms aptver noteiktus apstākļus, ar kuriem tiek nodrošināta stingra ierobežošana; ierobežojumu izpildei jābūt precīzi noteiktai (piem., kvantitatīvi nosakot paliekošos zaudējumus un iedarbību)	Netiek piemērots
Tehniskie apstākļi un līdzekļi, kas paredzēti izplatīšanās kontrolei no avota līdz darbiniekam	
Inženiertehniskā regulēšana, piemēram, vilkmes ventilācija, kopīgā ventilācija; jānorāda līdzekļa efektivitāte.	1. Noteikti ierobežojumi. 2. Laba līmeņa kopīgā ventilācija.
Organizatoriskie līdzekļi, lai izvairītos/ierobežotu izmešus, dispersiju un iedarbību	
Specifiskie organizatoriskie līdzekļi, vai palīg līdzekļi, kas nepieciešami konkrētu tehnisko līdzekļu darbībai (piem., apmācības un apkope). Šie līdzekļi jāpaziņo, uzsverot, lai apstākļi tiek stingri pārvaldīti.	Netiek piemērots
Apstākļi un līdzekļi saistībā ar personīgās aizsardzības, higiēnas un veselības novērtēšanu	
Personīgā aizsardzība, piem., cimdu valkāšana, sejas aizsardzība, visa ķermeņa ādas aizsardzība, aizsargbrilles, respirators. Jānorāda līdzekļa efektivitāte, jānorāda piemērots materiāls PPE (kur ir svarīgi) un jāiesaka, cik ilgi aizsarginventārs var tikt lietots līdz maiņai (ja svarīgi).	1. Aizsargbrilles.
3. Informācija par iedarbību un norāde uz tās avotu	
Scenārija (1) informācija papildinājumam	
Apkārtējās vides novērtējums netika veikts, jo ķīmiskā viela neatbilst kritērijiem, lai tā tiktu klasificēta, kā bīstama apkārtējai videi.	
Scenārija (2) informācija papildinājumam	
Ķīmiskās vielas drošas lietošanas noteikšana tika veikta kvalitatīvā veidā. Galvenais šīs vielas toksiskais efekts ir acu kairinājums, kuram DNEL nevar noteikt, jo nav zināms kritiskās devas daudzums. Sakarā ar to, ka minimālā zināmā sistemātiskā iedarbība tika noteikta, izmantojot tik lielu vielas daudzumu, ar kādu	

Amonija nitrāts

uz cilvēku nekad neiedarbojas (skat. DNEL), tāpēc kvantitatīvās iedarbības novērtējums nav nepieciešams.

4. Rekomendācijas DU novērtēšanai, darbojoties ES robežās.

Nekādi papildus riska pārvaldīšanas līdzekļi, bez tiem, kuri jau ir minēti augstāk, lai nodrošinātu drošu lietošanu darbiniekiem, nav nepieciešami.

5. Papildus labas prakses ieteikumi pēc REACH CSA

Papildus labas prakses līdzekļi, kurus var realizēt, izpildot REACH riska vērtēšanu, var būt:

- Noteikti ierobežojumi;
- Neaizsargāta personāla skaita mazināšana;
- Izmešu procesa izolēšana;
- Efektīva piesārņojumu izvadīšana, likvidēšana;
- Laba līmeņa kopīgā ventilācija;
- Roku darba mazināšana;
- Izvairīšanās no kontakta ar piesārņotiem instrumentiem un objektiem;
- Vadības / uzraudzības pārbaude, vai pienācīgi un pareizi tiek izmantots RMM un ievērots OC;
- Personāla labas prakses apmācības;
- Laba personīgā higiēna.

1. Iedarbības scenārijs (2)

Profesionāla lietošana, veidojot maisījumus, lietojot kā starpproduktu vai beigu rūpnieciskā lietošana.

Izmantošanas deskriptori, kas nosaka izmantošanas cikla etapu	SU3/10 PC1/11/12/19/37 PROC1/2/3/5/8a/8b/9/13/15 ERC2/6a
Iedarbības uz apkārtējo vidi scenārijs un atbilstoši ERC	1. Maisījuma veidošana (ERC2) 2. Rūpnieciskā izmantošana, ražojot citas vielas (starp-izmantošanas veids) (ERC6a)
Iedarbības scenārijā iekļautie darbi un tiem atbilstošie PROC	1. Lietošana slēgtos procesos, kuros nav iedarbība uz cilvēkiem (PROC1); 2. Ražošana nepārtrauktos slēgtos procesos ar gadījuma kontrolētu iedarbību uz cilvēkiem (PROC2); 3. Lietošana slēgtos samaisīšanas procesos (sintēze vai formēšana) (PROC3); 4. Samaisīšana un preparātu formēšana (liela skaita etapu un/vai nozīmīgs kontakts (PROC5); 5. Vielas vai maisījuma nodošana (iekraušana/izkraušana) no kuģiem/kuģos lielā tarā ar tam nepielāgotām iekārtām (PROC8a); 6. Vielas vai maisījuma nodošana (iekraušana/izkraušana) no kuģiem/kuģos lielā tarā ar tam pielāgotām iekārtām (PROC8b); 7. Vielas vai sajaukuma pārkraušana mazā tarā (tam paredzētās fasēšanas līnijās, ieskaitot svēršanu) (PROC9); 7. Vielas apstrāde mērcējot vai uzlejot (PROC13); 8. Lietošanā kā reaģentu laboratorijā (PROC15).
2.1. Papildus scenārijs (1), lai pārvaldīt iedarbību uz apkārtējo vidi	

14 no 20

28.att. Amonija nitrāta drošības datu lapa, 14. lpp
(turpinājums no iepriekšējās lappuses; turpinājums nākamajā lappusē)

<p>Maisījuma formēšana (ERC2) un rūpnieciskā lietošana, ražojot citas vielas (starp-izmantošanas veids) (ERC6a) Iedarbības uz apkārtējo vidi novērtēšana netika veikta, jo ķīmiskā viela neatbilst kritērijiem, kas ir klasificējami kā bīstami apkārtējai videi.</p>			
<p>2.2. Papildus scenārijs (2), lai pārvaldīt iedarbību uz darbinieku, rūpnieciski formējot maisījumu/izstrādājumu, starp-izmantošanai un beigu lietošanai rūpnieciskajā vidē.</p> <p>Sakarā ar to, ka darba apstākļi (OC) un riska vadības līdzekļi (RMM) ir identiski, šis papildus scenārijs tiek attiecināts uz visām procesa kategorijām. PROC1/2/3/8a/8b/9/13/15</p>			
<p>Izstrādājuma īpašības</p> <table border="1"> <tr> <td>Izstrādājumu aprakstošie parametri, piem., vielas koncentrācija maisījumā, fizikālais stāvoklis šajā maisījumā (ciets, šķidrums; ja ciets: putekļainības līmenis), iepakojuma dizains, kuram ir ietekme uz iedarbību.</td> <td>Ciets, nedaudz putekļains. Šķidrums</td> </tr> </table>		Izstrādājumu aprakstošie parametri, piem., vielas koncentrācija maisījumā, fizikālais stāvoklis šajā maisījumā (ciets, šķidrums; ja ciets: putekļainības līmenis), iepakojuma dizains, kuram ir ietekme uz iedarbību.	Ciets, nedaudz putekļains. Šķidrums
Izstrādājumu aprakstošie parametri, piem., vielas koncentrācija maisījumā, fizikālais stāvoklis šajā maisījumā (ciets, šķidrums; ja ciets: putekļainības līmenis), iepakojuma dizains, kuram ir ietekme uz iedarbību.	Ciets, nedaudz putekļains. Šķidrums		
<p>Lietošanas daudzumi</p> <table border="1"> <tr> <td>Lietojamie daudzumi darba vietā (darba uzdevumam vai maiņas laikā); piezīme: dažreiz šī informācija nav vajadzīga, izvērtējot iedarbību uz darbinieku.</td> <td>Nav piemērots.</td> </tr> </table>		Lietojamie daudzumi darba vietā (darba uzdevumam vai maiņas laikā); piezīme: dažreiz šī informācija nav vajadzīga, izvērtējot iedarbību uz darbinieku.	Nav piemērots.
Lietojamie daudzumi darba vietā (darba uzdevumam vai maiņas laikā); piezīme: dažreiz šī informācija nav vajadzīga, izvērtējot iedarbību uz darbinieku.	Nav piemērots.		
<p>Lietošanas/iedarbības biežums un ilgums</p> <table border="1"> <tr> <td>Uzdevuma/darbības ilgums (piem., stundas maiņā) un iedarbības biežums (piem., atsevišķi gadījumi vai vairāki).</td> <td>Vairāk nekā 4 stundas dienā.</td> </tr> </table>		Uzdevuma/darbības ilgums (piem., stundas maiņā) un iedarbības biežums (piem., atsevišķi gadījumi vai vairāki).	Vairāk nekā 4 stundas dienā.
Uzdevuma/darbības ilgums (piem., stundas maiņā) un iedarbības biežums (piem., atsevišķi gadījumi vai vairāki).	Vairāk nekā 4 stundas dienā.		
<p>Ar riska vadību neietekmējami cilvēciskie faktori</p> <table border="1"> <tr> <td>Noteikti apstākļi, piem., ķermeņa daļās var būt nepasargātas saistībā ar noteiktas darbības veidu.</td> <td>Netiek piemērots</td> </tr> </table>		Noteikti apstākļi, piem., ķermeņa daļās var būt nepasargātas saistībā ar noteiktas darbības veidu.	Netiek piemērots
Noteikti apstākļi, piem., ķermeņa daļās var būt nepasargātas saistībā ar noteiktas darbības veidu.	Netiek piemērots		
<p>Citi darba apstākļi, kuriem ir ietekme uz darbinieku</p> <table border="1"> <tr> <td>Citi darba apstākļi: piem., tehnoloģija vai procesa metodes, kas nosaka sākotnējo vielas no procesa pārceļšanu uz darbinieku vidi; telpas tilpums, vai darbs tiek veikts atklātā / slēgtā telpā, procesa apstākļi saistīti ar temperatūru un spiedienu.</td> <td>Slēgtas telpas.</td> </tr> </table>		Citi darba apstākļi: piem., tehnoloģija vai procesa metodes, kas nosaka sākotnējo vielas no procesa pārceļšanu uz darbinieku vidi; telpas tilpums, vai darbs tiek veikts atklātā / slēgtā telpā, procesa apstākļi saistīti ar temperatūru un spiedienu.	Slēgtas telpas.
Citi darba apstākļi: piem., tehnoloģija vai procesa metodes, kas nosaka sākotnējo vielas no procesa pārceļšanu uz darbinieku vidi; telpas tilpums, vai darbs tiek veikts atklātā / slēgtā telpā, procesa apstākļi saistīti ar temperatūru un spiedienu.	Slēgtas telpas.		
<p>Tehniskie apstākļi un darbības līmeņa līdzekļi (avoti) profilaksei</p> <table border="1"> <tr> <td>Process projektēts tiecoties, lai izvairīties no izdalīšanās un iedarbības uz darbiniekiem; tas vispirms aptver noteiktus apstākļus, ar kuriem tiek nodrošināta stingra ierobežošana; ierobežojumu izpildei jābūt precīzi noteiktai (piem., kvantitatīvi nosakot paliekošos zaudējumus un iedarbību)</td> <td>Nav piemērots</td> </tr> </table>		Process projektēts tiecoties, lai izvairīties no izdalīšanās un iedarbības uz darbiniekiem; tas vispirms aptver noteiktus apstākļus, ar kuriem tiek nodrošināta stingra ierobežošana; ierobežojumu izpildei jābūt precīzi noteiktai (piem., kvantitatīvi nosakot paliekošos zaudējumus un iedarbību)	Nav piemērots
Process projektēts tiecoties, lai izvairīties no izdalīšanās un iedarbības uz darbiniekiem; tas vispirms aptver noteiktus apstākļus, ar kuriem tiek nodrošināta stingra ierobežošana; ierobežojumu izpildei jābūt precīzi noteiktai (piem., kvantitatīvi nosakot paliekošos zaudējumus un iedarbību)	Nav piemērots		
<p>Tehniskie apstākļi un līdzekļi, kas paredzēti izplatīšanās kontrolei no avota līdz darbiniekam</p> <table border="1"> <tr> <td>Inženiertehniskā regulēšana, piemēram, vilkmes ventilācija, kopīgā ventilācija; jānorāda līdzekļa efektivitāte.</td> <td>1. Noteikti ierobežojumi. 2. Laba līmeņa kopīgā ventilācija.</td> </tr> </table>		Inženiertehniskā regulēšana, piemēram, vilkmes ventilācija, kopīgā ventilācija; jānorāda līdzekļa efektivitāte.	1. Noteikti ierobežojumi. 2. Laba līmeņa kopīgā ventilācija.
Inženiertehniskā regulēšana, piemēram, vilkmes ventilācija, kopīgā ventilācija; jānorāda līdzekļa efektivitāte.	1. Noteikti ierobežojumi. 2. Laba līmeņa kopīgā ventilācija.		
<p>Organizatoriskie līdzekļi, lai izvairītos/ierobežotu izmešus, dispersiju un iedarbību</p>			

Amonija nitrāts

Specifiskie organizatoriskie līdzekļi, vai palīg līdzekļi, kas nepieciešami konkrētu tehnisko līdzekļu darbībai (piem., apmācība un apkope). Šie līdzekļi jāpublicē, uzsverot, lai apstākļi tiek stingri pārvaldīti.	Netiek piemērots
Apstākļi un līdzekļi saistībā ar personīgās aizsardzības, higiēnas un veselības novērtēšanu	
Personīgā aizsardzība, piem., cimdu valkāšana, sejas aizsardzība, visa ķermeņa ādas aizsardzība, aizsargbrilles, respirators. Jānorāda līdzekļa efektivitāte, jānorāda piemērots materiāls PPE (kur ir svarīgi) un jāiesaka, cik ilgi aizsarginventārs var tikt lietots līdz maiņai (ja svarīgi).	1. Aizsargbrilles.
3. Informācija par iedarbību un norāde uz tās avotu	
Scenārija (1) informācija papildinājumam	
Apkārtējās vides novērtējums netika veikts, jo ķīmiskā viela neatbilst kritērijiem, lai tā tiktu klasificēta, kā bīstama apkārtējai videi.	
Scenārija (2) informācija papildinājumam	
Ķīmiskās vielas drošas lietošanas noteikšana tika veikta kvalitatīvā veidā. Galvenais šīs vielas toksiskais efekts ir acu kairinājums, kuram DNEL nevar noteikt, jo nav zināms kritiskās devas daudzums. Sakarā ar to, ka minimālā zināmā sistēmātiskā iedarbība tika noteikta, izmantojot tik lielu vielas daudzumus, ar kādu uz cilvēku nekad neiedarbojas (skat. DNEL), tāpēc kvantitatīvās iedarbības novērtējums nav nepieciešams.	
4. Rekomendācijas DU novērtēšanai, darbojoties ES robežās.	
Nekādi papildus riska pārvaldīšanas līdzekļi, bez tiem, kuri jau ir minēti augstāk, lai nodrošinātu drošu lietošanu darbiniekiem, nav nepieciešami.	
5. Papildus labas prakses ieteikumi pēc REACH CSA	
Papildus labas prakses līdzekļi, kurus var realizēt, izpildot REACH riska novērtēšanu, var būt:	
<ul style="list-style-type: none"> - Noteikti ierobežojumi; - Neaizsargāta personāla skaita mazināšana; - Izmešu procesa izolēšana; - Efektīva piesārņojumu izvadīšana, likvidēšana; - Laba līmeņa kopīgā ventilācija; - Roku darba mazināšana; - Izvairīšanās no kontakta ar piesārņotiem instrumentiem un objektiem; - Regulāra iekārtu un darba vietas tīrīšana; - Vadības / uzraudzības pārbaude, vai pienācīgi un pareizi tiek izmantots RMM un ievērots OC; - Personāla labas prakses apmācības; - Laba personīgā higiēna. 	
1. Iedarbības scenārijs (3)	
Profesionāla lietošana preparātu formēšanā un gala lietošanā	
Izmantošanas deskriptori, kas nosaka izmantošanas cikla etapu	SU22 PC12 PROC1/2/8a/8b/9//11/15/19 ERC8b/8e
Iedarbības uz apkārtējo vidi scenārijs un atbilstoši	1. Plaša reaktīvo vielu izmantošana slēgtās telpās

Amonija nitrāts

ERC	atklātās sistēmās (ERC8b). 2. Plaša reaktīvo vielu izmantošana atklātās telpās atklātās sistēmās (ERC8e).
Iedarbības scenārijā iekļautie darbi un tiem atbilstošie PROC	1. Lietošana slēgtos procesos, kuros nav iedarbība uz cilvēkiem (PROC1); 2. Ražošana nepārtrauktos slēgtos procesos ar gadījuma kontrolētu iedarbību uz cilvēkiem (PROC2); 3. Vielas vai maisījuma nodošana (iekraušana/izkraušana) no kuģiem/kuģos lielā tarā ar tam nepielāgotām iekārtām (PROC8a); 4. Vielas vai maisījuma nodošana (iekraušana/izkraušana) no kuģiem/kuģos lielā tarā ar tam pielāgotām iekārtām (PROC8b); 5. Vielas vai sajaukuma pārkraušana mazā tarā (tam paredzētās fasēšanas līnijās, ieskaitot svēršanu) PROC9); 6. Ne-rūpnieciskā izbārstīšana (PROC11); 7. Lietošanā kā reaģentu laboratorijā (PROC15); 8. Rokas maisīšana, aizsardzībai izmantojot polipropilēna cimdus (PROC19).
2.1. Papildus scenārijs (1), lai pārvaldīt iedarbību uz apkārtējo vidi	
Plaša spektra reaktīvo vielu atklātās sistēmās izmantošana slēgtās telpās (ERC8b) un atklātā gaisā (ERC8e). Iedarbības uz apkārtējo vidi novērtēšana netika veikta, jo ķīmiskā viela neatbilst kritērijiem, kas ir klasificējami kā bīstami apkārtējai videi.	
2.2. Papildus scenārijs (2), lai pārvaldīt iedarbību uz darbinieku, rūpnieciski formējot maisījumu/izstrādājumu, starp-izmantošanai un beigu lietošanai rūpnieciskajā vidē.	
Sakarā ar to, ka darba apstākļi (OC) un riska vadības līdzekļi (RMM) ir identiski, šis papildus scenārijs tiek attiecināts uz visām procesa kategorijām. PROC1/2/8a/8b/9//11/15/19	
Izstrādājuma īpašības	
Izstrādājumu aprakstošie parametri, piem., vielas koncentrācija maisījumā, fizikālais stāvoklis šajā maisījumā (ciets, šķidrums; ja ciets: putekļainības līmenis), iepakojuma dizains, kuram ir ietekme uz iedarbību.	Ciets, nedaudz putekļains. Šķidrums, >25% koncentrācija
Lietošanas daudzumi	
Lietojamie daudzumi darba vietā (darba uzdevumam vai maiņas laikā); piezīme: dažreiz šī informācija nav vajadzīga, izvērtējot iedarbību uz darbinieku.	Nav piemērots.
Lietošanas/iedarbības biežums un ilgums	
Uzdevuma/darbības ilgums (piem., stundas maiņā) un iedarbības biežums (piem., atsevišķi gadījumi vai vairāki).	Vairāk nekā 4 stundas dienā.
Ar riska vadību neietekmējami cilvēciskie faktori	
Noteikti apstākļi, piem., ķermeņa daļās var būt	Netiek piemērots

Drošības datu lapa

saskaņā ar Reglamenta (EK) Nr. 1907/2006 (REACH) pielikumu Nr. II.

Amonija nitrāts

nepasargātas saistībā ar noteiktas darbības veidu.	
Citi darba apstākļi, kuriem ir ietekme uz darbinieku	
Citi darba apstākļi: piem., tehnoloģija vai procesa metodes, kas nosaka sākotnējo vielas no procesa pārceļšanu uz darbinieku vidi; telpas tilpums, vai darbs tiek veikts atklātā / slēgtā telpā, procesa apstākļi saistīti ar temperatūru un spiedienu.	Slēgtas telpas vai atklātas telpas.
Tehniskie apstākļi un darbības līmeņa līdzekļi (avoti) profilaksei	
Process projektēts tiecoties, lai izvairīties no izdalīšanās un iedarbības uz darbiniekiem; tas vispirms aptver noteiktus apstākļus, ar kuriem tiek nodrošināta stingra ierobežošana; ierobežojumu izpildei jābūt precīzi noteiktai (piem., kvantitatīvi nosakot paliekošos zaudējumus un iedarbību)	Nav piemērots
Tehniskie apstākļi un līdzekļi, kas paredzēti izplatīšanās kontrolei no avota līdz darbiniekam	
Inženiertehniskā regulēšana, piemēram, vilkmes ventilācija, kopīgā ventilācija; jānorāda līdzekļa efektivitāte.	1. Noteikti ierobežojumi. 2. Laba līmeņa kopīgā ventilācija. 3. Izvairīties no apšļakstīšanās. Jālieto speciālas tvertnes un sūkņi, kas speciāli uzprojektēti tā, lai pasargātu pret produkta izšļakstīšanos, izliešanos vai nokļūšanas apkārtējā vidē.
Organizatoriskie līdzekļi, lai izvairītos/ierobežotu izmešus, dispersiju un iedarbību	
Specifiskie organizatoriskie līdzekļi, vai palīg līdzekļi, kas nepieciešami konkrētu tehnisko līdzekļu darbībai (piem., apmācības un apkope).	Nav piemērots
Apstākļi un līdzekļi saistībā ar personīgās aizsardzības, higiēnas un veselības novērtēšanu	
Personīgā aizsardzība, piem., cimdus valkāšana, sejas aizsardzība, visa ķermeņa ādas aizsardzība, aizsargbrilles, respirators. Jānorāda līdzekļa efektivitāte, jānorāda piemērots materiāls PPE (kur ir svarīgi) un jāiesaka, cik ilgi aizsarginventārs var tikt lietots līdz maiņai (ja svarīgi).	1. Aizsargbrilles.
3. Informācija par iedarbību un norāde uz tās avotu	
Scenārija (1) informācija papildinājumam	
Apkārtējās vides novērtējums netika veikts, jo ķīmiskā viela neatbilst kritērijiem, lai tā tiktu klasificēta, kā bīstama apkārtējai videi.	
Scenārija (2) informācija papildinājumam	
Ķīmiskās vielas drošas lietošanas noteikšana tika veikta kvalitatīvā veidā. Galvenais šīs vielas toksiskais efekts ir acu kairinājums, kuram DNEL nevar noteikt, jo nav zināms kritiskās devas daudzums. Sakarā ar to, ka minimālā zināmā sistēmiskā iedarbība tika noteikta, izmantojot tik lielu vielas daudzumus, ar kādu uz cilvēku nekad neiedarbojas (skat. DNEL), tāpēc kvantitatīvās iedarbības novērtējums nav nepieciešams.	
4. Rekomendācijas DU novērtēšanai, darbojoties ES robežās.	
Nekādi papildus riska pārvaldīšanas līdzekļi, bez tiem, kuri jau ir minēti augstāk, lai nodrošinātu drošu lietošanu darbiniekiem, nav nepieciešami.	

5. Papildus labas prakses ieteikumi pēc REACH CSA

Papildus labas prakses līdzekļi, kurus var realizēt, izpildot REACH riska novērtēšanu, var būt:

- Noteikti ierobežojumi;
- Neaizsargāta personāla skaita mazināšana;
- Izmešu procesa izolēšana;
- Efektīva piesārņojumu izvadīšana, likvidēšana;
- Laba līmeņa kopīgā ventilācija;
- Roku darba mazināšana;
- Izvairīšanās no kontakta ar piesārņotiem instrumentiem un objektiem;
- Regulāra iekārtu un darba vietas tīrīšana;
- Vadības / uzraudzības pārbaude, vai pienācīgi un pareizi tiek izmantots RMM un ievērots OC;
- Personāla labas prakses apmācības;
- Laba personīgā higiēna.

1. Iedarbības scenārijs (4)**Beigu mēslojuma un sērskociņu / uguņošanas lietošana**

Izmantošanas deskriptori, kas nosaka izmantošanas cikla etapu	SU21 PC11/12 ERC8b/8e/10a
Iedarbības uz apkārtējo vidi scenārijs un atbilstoši ERC	1. Plaša reaktīvo vielu izmantošana slēgtās telpās atklātās sistēmās (ERC8b). 2. Plaša reaktīvo vielu izmantošana atklātās telpās atklātās sistēmās (ERC8e). 3. Plaša ne-reaktīvo vielu izmantošana atklātās vietās.
Beigu lietotāju scenārijs (2) un atbilstošo PC kategoriju saraksts	1. Sprāgstvielas (PC11) 2. Mēslojums (PC12)

2.1. Papildus scenārijs (1), lai pārvaldīt iedarbību uz apkārtējo vidi

Plaša reaktīvo vielu izmantošana slēgtās telpās atklātās sistēmās (ERC8b); Plaša reaktīvo vielu izmantošana atklātās telpās neblīvās sistēmās (ERC8e). Plaša ne-reaktīvo vielu izmantošana atklātās vietās. Iedarbības uz apkārtējo vidi novērtēšana netika veikta, jo ķīmiskā viela neatbilst kritērijiem, kas ir klasificējami kā bīstami apkārtējai videi.

2.2. Papildus scenārijs (2), beigu izmantošanai mēslojumam un sērskociņiem / uguņošanai

Sakarā ar to, ka visi darba apstākļi (OC) un riska vadības līdzekļi (RMM) ir identiski, šis papildus scenārijs tiek attiecināts uz visām procesa kategorijām.

Uz lietotāju, ja šis produkts tiek izmantots kā mēslojums, iespējama acu kairinājuma iedarbība (PC12). Ja šis produkts tiek izmantots sērskociņu/uguņošanas (PC11) ražošanā/lietošanā, nav noteikta nekāda iedarbība uz cilvēku.

Izstrādājuma īpašības

Izstrādājumu aprakstošie parametri, piem., vielas koncentrācija maisījumā, fizikālais stāvoklis šajā maisījumā (ciets, šķidrums; ja ciets: putekļainības līmenis), iepakojuma dizains, kuram ir ietekme uz iedarbību.	Ciets, nedaudz putekļains. Šķidrums Produkti, kuri satur šīs vielas $\geq 10\%$ un $< 10\%$.
---	---

Lietošanas daudzumi

Drošības datu lapa

saskaņā ar Reglamenta (EK) Nr. 1907/2006 (REACH) pielikumu Nr. II.

Amonija nitrāts

Daudzumi vienam lietošanas gadījumam	Nav piemērots.
Lietošanas/iedarbības biežums un ilgums	
Iedarbības ilgums lietošanas gadījumam ir lietošanas gadījumu biežums. Piezīme: iedarbības novērtējums parasti norāda uz ārējo iedarbību, nevērtējot lietošanas gadījumu ilgumu un biežumu (Skat. Rokasgrāmatas nod. R.15).	Nav piemērots.
Ar riska vadību neietekmējami cilvēciskie faktori	
Noteikti apstākļi, piem., ķermeņa daļās var būt nepasargātas, apkārtējie cilvēki var būt nepasargāti (pieaugušie, bērni).	Nav piemērots.
Citi darba apstākļi, kuriem ir ietekme uz darbinieku	
Citi darba apstākļi: telpas tilpums, gaisa apmaiņas ātrums, vai tiek lietots laukā, vai slēgtā telpā.	Slēgtas telpas vai atklātas telpas.
Apstākļi un līdzekļi saistībā ar informāciju un rīcības ieteikumiem lietotājiem	
Drošas rīcības ieteikumi lietotājiem iedarbības kontrolei, piem., tehniskā instrukcija, rīcības ieteikumi.	Izvairīties no apšļakstīšanās.
Apstākļi un līdzekļi saistībā ar darba aizsardzību un higiēnu	
Personīgā aizsardzība, piem., cimdu valkāšana, sejas aizsardzība, visa ķermeņa ādas aizsardzība, aizsargbrilles, respirators. Jānorāda līdzekļa efektivitāte, jānorāda piemērots materiāls PPE (kur ir svarīgi) un jāiesaka, cik ilgi aizsarginventārs var tikt lietots līdz maiņai (ja svarīgi).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ja amonija nitrāta koncentrācija ir augstāka par 10%, jāizmanto aizsargbrilles. 2. Ja amonija nitrāta koncentrācija ir mazāka par 10%, nav nepieciešami personīgie aizsardzības līdzekļi. 3. Jāvadās pēc instrukcijām un marķējuma, kas atrodas uz iepakojuma.
3. Informācija par iedarbību un norāde uz tās avotu	
Scenārija (1) informācija papildinājumam	
Apkārtējās vides novērtējums netika veikts, jo ķīmiskā viela neatbilst kritērijiem, lai tā tiktu klasificēta, kā bīstama apkārtējai videi.	
Scenārija (2) informācija papildinājumam	
Ķīmiskās vielas drošas lietošanas noteikšana tika veikta kvalitatīvā veidā. Galvenais šīs vielas toksiskais efekts ir acu kairinājums, kuram DNEL nevar noteikt, jo nav zināms kritiskās devas daudzums. Sakarā ar to, ka minimālā zināmā sistēmiskā iedarbība tika noteikta, izmantojot tik lielu vielas daudzumu, ar kādu uz cilvēku nekad neiedarbojas (skat. DNEL), tāpēc kvantitatīvās iedarbības novērtējums nav nepieciešams.	
4. Rekomendācijas DU novērtēšanai, darbojoties ES robežās.	
Nekādi papildus riska pārvaldīšanas līdzekļi, bez tiem, kuri jau ir minēti augstāk, nav nepieciešami, tam, lai tiktu nodrošināta ķīmiskās vielas droša lietošana kā mēslojums: ja amonija nitrāta koncentrācija nav mazāka par 10%, jāizmanto aizsargbrilles; ja amonija nitrāta koncentrācija mazāka par 10%, personīgie aizsardzības līdzekļi nav nepieciešami.	

Amonija salpeta c. Priekšnieks

R. Bartininks (*R. Bartininks*)

SASKAŅOTS:

MEL priekšnieks

R. Mažeika (*R. Mažeika*)

20 no 20

34.att. Amonija nitrāta drošības datu lapa, 20. lpp
(turpinājums no iepriekšējās lappuses; turpinājums nākamajā lappusē)

6. PIELIKUMS

Rīcības plāns bīstamo vielu noplūžu gadījumiem un to savākšanai

Bīstamās vielas izbiršanas gadījumā jebkuram darbiniekam, kas pamanīja izbiršanu nelielā daudzumā, ir pienākums nekavējoties paziņot PB objekta noliktavas pārzinim klātienē vai pa tālruni un savākt izbirušo vielu, ievērojot sekojošos nosacījumus:

- jāizvairās no putekļu kontakta ar ādu un acīm;
- jālieto individuālie aizsardzības līdzekļi;
- bīstamā viela jāsavāc atsevišķos maisos ar attiecīgo marķējumu (tie tālāk tiks uzglabāti noliktavā un realizēti zemniekiem par zemākām cenām);
- gadījumā, ja bīstamā viela atrodas uz zemes, piesārņotais gabals jāizrok un uzglabā maisos ar attiecīgo marķējumu līdz tālākai nodošanai utilizācijai;
- grīda vai asfalts, kur notika izbiršana, jānomazgā ar ūdeni un noskalojumi jāsavāc nodošanai utilizācijai, neizlejot kanalizācijā vai uz zemes;

Bīstamās vielas savākšanas laikā aizliegts:

- smēķēt, izmantot atklātu liesmu un aizdegšanas avotus;
- pieļaut bīstamās vielas kontaktu ar jebkurām organiskām vielām, ieskaitot degvielu, šķīdinātājus, zāģskaidas, papīru vai apģērbu u.c. nesavietojamiem materiāliem, jo tie var veicināt aizdegšanos;
- likt kopā tīro un piesārņoto bīstamo vielu.

Ja bīstamā viela ir izbirusi nozīmīgā daudzumā (cilvēku evakuācijas un avārijas likvidācijas nepieciešamību uzsver un rīkojumu par darbu uzsākšanu mutiski izdod PB objekta noliktavas pārzinis, kurš arī izsauc VUGD darbiniekus):

- darbiniekiem jānododas prom un jāuzturas pretvēja virzienā,
- nedrīkst pieļaut bīstamās vielas kontaktu ar ūdeni;
- zemes/notekūdeņu piesārņošanas gadījumā jāziņo VVD Zemgales reģionālajai vides pārvaldei telefoniski 63023228, 67084211; jelgava@jelgava.vvd.gov.lv (darba laikā), 29467330 (ārpus darba laika).

Gadījumā, ja PB objekta noliktavas pārzinis pieņēma lēmumu nesavākt izbirušo bīstamo vielu (savākšana apdraud darbinieku veselību un/vai dzīvību), PB objektā esošām personām jāevakuējas ārpus 600 m rādiusa no PB objekta (skatīt CA plāna 1. pielikumu).

7. PIELIKUMS

Rīcības plāns ugunsgrēka gadījumā

Izstrādāta saskaņā ar 2016. gada 19. aprīļa MK noteikumu Nr.238 „Ugunsdrošības noteikumi” 180. punkta prasībām

- dobjas konstrukcijas, nepārliecinoties par to saturu;
- lietot apģērbu un cimdus ar eļļas, taukvielu vai degtspējīgu šķidrumu traipiem;
- novietot degvielu tuvāk par 10 m no darbu veikšanas vietas;
- elektrometināšanā par atpakaļvadu izmantot zemējuma tīklu, kā arī objekta inženiertīklu un tehnoloģisko iekārtu metāla konstrukcijas.

7. Rīcība ugunsgrēka gadījumā

Ugunsgrēks var izcelties jebkurā vietā un laikā. Nekādā gadījumā nedrīkst krist panikā! Šim nolūkam ir nepieciešams atcerēties sekojošos apsvērumus:

- ja nav redzams uguns (t.i., degšanas vieta), bet pastāv tikai ugunsgrēka bīstamie faktori, nedrīkst tērēt laiku, meklējot, kur deg. Uzreiz jānospiež tuvākā ugunsgrēka trauksmes poga (lai pārējie Objekta darbinieki, sadzirdot ugunsgrēka trauksmes signālu, varētu uzsākt evakuāciju) un jāzvana VUGD

pa **vienoto ārkārtas palīdzības izsaukumu numuru 112**

(skatīt sīkāk 7.1. punktā);

- ja ir redzams uguns (t.i., degšanas vieta) un tikai gadījumā, ja degšana ir visai lokāla (piemēram, aizdegusies neliela elektroierīce vai iekštelpu miskaste), var mēģināt nodzēst to saviem spēkiem (skatīt 7.6. un 7.7. punktu; ir jāatceras, ka nedrīkst dzēst ar ūdeni elektroinstalācijai pieslēgtas ierīces un iekārtas!). Jebkurā gadījumā pirms dzēšanas ir jānospiež tuvākā ugunsgrēka trauksmes poga (lai pārējie Objekta darbinieki, sadzirdot ugunsgrēka trauksmes signālu, varētu uzsākt evakuāciju). Gadījumā, ja degšanu neizdodas pārtraukt pašam ar pirmo mēģinājumu (vai arī ja ir radušas aizdomas par saviem spēkiem), jāzvana VUGD

pa **vienoto ārkārtas palīdzības izsaukumu numuru 112**

(skatīt sīkāk 7.1. punktā).

Ja ir izziņota evakuācija (t.i., skan ugunsgrēka trauksmes signāls), nedrīkst tērēt laiku, domājot, ko darīt, meklējot aizdegšanas vietu utt. (evakuācijas veikšanas iemaņām ir jābūt atstrādātām iepriekš, praktisko apmācību laikā). Toties, ja tas neapdraud veselību un dzīvību, vēlams aizvērt (bet ne aizslēgt!) aiz sevis telpu durvis (šādi tiek aizkavēta ugunsgrēka izplatšanās un, iespējams, Objektam radīsies mazāki materiālie zaudējumi).

7.1. Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta izsaukšanas kārtība

<MK Nr.238, 180.7.1.>

7.1.1. Ikvienam darbiniekam konstatējot ugunsgrēka izcelšanos Objektā, ir nekavējoties:

- atdroties ēkā, jānospiež tuvākā ugunsgrēka trauksmes poga (lai pārējie Objekta darbinieki, sadzirdot ugunsgrēka trauksmes signālu, varētu uzsākt evakuāciju);
- jāziņo par to VUGD

pa **vienoto ārkārtas palīdzības izsaukumu numuru 112;**

- pēc sarunas pabeigšanas ar VUGD dispečeru par ugunsgrēka izcelšanos un VUGD darbinieku izsaukumu jāpaziņo Objekta apsardzes darbiniekiem.

7.1.2. Personai, kura ziņo par ugunsgrēku VUGD, tas ir jādara no drošas vietas (bet tieši: kurā nav ugunsgrēka bīstamo faktoru iedarbības), ieteicams pamest Objekta ēku. Sazinoties ar VUGD dispečeru, jāatbild uz tā uzdotajiem jautājumiem.

Piemēram:

- ugunsgrēka izcelšanās adrese (vieta):

“Agrocentrs”, Dzimtīsa, Iecavas novads.

Uznēmums “Agrochema”.

- ziņotāja vārds, uzvārds;

Atbildes uz jautājumiem, kurus uzdod VUGD dispečers, ir jāsniedz līdz brīdim, kamēr dispečers pabeidz sarunu un pirmais noliek tālruna klausuli!

7.1.3. Personai, kura sagaida VUGD darbiniekus, ir jāsniedz glābšanas darbu vadītājam (vai jebkuram citam VUGD darbiniekam) sekojoša informācija:

Izstrādāta saskaņā ar 2016. gada 19. aprīļa MK noteikumu Nr.238 „Ugunsdrošības noteikumi” 180. punkta prasībām

- vai ugunsgrēka apdraudētajā ēkā/telpās atrodas vai var atrasties cilvēki;
- par Objekta esošajām ugunsdzēsības ūdensņemšanas vietām un piebraukšanas ceļiem;
- par Objekta darbības specifiskas īpatnībām un citiem bīstamiem faktoriem.

7.1.4. Ugunsgrēka vietā ierodoties VUGD darbiniekiem, visiem Objekta darbiniekiem turpmāk ir jārikojas saskaņā ar glābšanas darbu vadītāja norādījumiem.

7.2. *Cilvēku evakuācijas kārtība*

<MK Nr.238, 180.7.2.>

7.2.1. Ikvienas personas pienākums ir, atrodoties būvē, nekavējoties evakuēties, atskanot ugunsgrēka trauksmes signālam vai pamanot ugunsgrēku vai ugunsgrēka bīstamos faktorus.

7.2.2. Evakuācijas laikā:

- neizraisot paniku, pēc iespējas ātrāk jāiziet no ēkas vai būves:
  - ✓ ja no telpas ved ārā vairākas durvis, jāizvēlas tuvākā izeja;
  - ✓ ja tuvāko izeju no telpas nevar izmantot ugunsgrēka un/vai tā bīstamo faktoru dēļ, jāizmanto cita izeja no telpas;
  - ✓ ja izvēlēta evakuācijas ceļā izveidojies šķērslis (izplatās ugunsgrēks, pastāv tā bīstamie faktori un/vai sekas: piemēram, iebrukušie griesti utt.), jāizvēlas cits evakuācijas ceļš, atgriežoties pie evakuācijas ceļu sazarojuma;
  - ✓ ja nav iespējas atgriezties pie evakuācijas ceļu sazarojuma (arī atpakaļceļu skar ugunsgrēks, ugunsgrēka bīstamie faktori un/vai ugunsgrēka sekas), jārikojas saskaņā ar 7.1.9. punktu.
- izvērtējot radušos situāciju, ja nav apdraudējuma dzīvībai un apkārtējiem cilvēkiem, biroju telpu darbinieki iziešanas laikā no savas darbavietas var paņemt savas personīgās mantas (telefonu, naudas maku, somu). Uzmanību! Nolikltauvu darbiniekiem nav atļauts doties ģērbtuvē pēc savām personīgām mantām;
- evakuējoties no telpām, durvis ir jāaizver, bet nekādā gadījumā nevajag tās aizslēgt.

7.2.3. izejot no ēkas vai būves:

- **jāpulcējas drošā pulcēšanās vietā** (lai veiktu evakuējamo personu uzskaiti un saņemtu norādījumus par turpmāko rīcību), **kas atrodas:**
  - **Blakus galvenajai iebrauktuvei pie administratīvās ēkas**pēc evakuācijas par evakuācijas veikšanu Objekta atbildīgajai personai ir jāveic:
  - ✓ evakuēto personu pārskaitīšana (Gadījumā, ja kāds kolēģis bija darbā, bet neiznāca ārā, jālūdz sazvanīt viņu un noskaidrot viņa atrašanās vietu. Ja kāda persona nav iznākusi un nav sazvanāma, par to uzreiz jāpaziņo glābšanas darbu vadītājam (vai jebkuram citam VUGD darbiniekam). Ja VUGD darbinieki vēl nav atbraukuši, tad jāpaziņo VUGD dispečeram **pa vienoto ārkārtas palīdzības izsaukumu numuru 112** (VUGD dispečers nodos informāciju VUGD darbiniekiem, kas izbrauca uz Objektu);
  - ✓ apskate, vai evakuācijas laikā nav gūtas traumas (nepieciešamības gadījumā jāizsauc NMPD).

7.2.4. Ierodoties notikuma vietā VUGD darbiniekiem, par evakuācijas veikšanu Objekta atbildīgajai personai jāsniedz informācija glābšanas darbu vadītājam par evakuācijas gaitu (jāsniedz dati par cilvēku skaitu, kuri ir evakuējušies no ēkas un kuri palikuši ēkā, un to aptuvenās atrašanās vietas, kā arī citu informāciju, ko pieprasīs glābšanas darbu vadītājs).

Izstrādāta saskaņā ar 2016. gada 19. aprīļa MK noteikumu Nr.238 „Ugunsdrošības noteikumi” 180. punkta prasībām

7.2.5. Gadījumā ja nav iespējams evakuēties no ēkas vai būves:

- jāizvērtē telpā vai Objektā drošākā vieta, kuru neskars ugunsgrēka bīstamie faktori, un jāmēģina paziņot (ja ir telefons līdzi) par atrašanās vietu saviem kolēģiem vai VUGD dispečeram, zvanot
pa **vienoto ārkārtas palīdzības izsaukumu numuru 112**;
- telpā, kur Jūs atrodaties, nekādā gadījuma nevērt vaļā durvis, lai ugunsgrēks neizplatītos uz telpu, kur Jūs atrodaties;
- ja telpā vai Jūsu atrašanās vietā:
  - ✓ nav loga – jāmēģina radīt troksni, ja ir logs – izkārt pa logu materiālu, kas piesaista apkārtējo cilvēku un VUGD darbinieku uzmanību (piemēram, apģērbu);
  - ✓ rodas piedūmojums – jāmēģina noblīvēt spraugas vai aizvērt ar materiālu, kas aizkavēs dūmu izplatīšanos telpā, kur Jūs atrodaties;
  - ✓ rodas sadūmojums, kas aprūtinā elpošanu, un, lai nesaindētos ar degšanas produktiem – sākotnēji jāmēģina atrasties tuvāk grīdai, kur nav sadūmojums (jo dūmi uzkrājas telpas augšējā daļā);
  - ✓ ir stiprs sadūmojums – jāmēģina izmantot auduma gabalu, pieliekot to pie mutes un deguna un pasargājot elpošanas ceļus no degšanas produktu iedarbības. Ja nav iespējas pielietot auduma gabalu elpošanas ceļu aizsardzībai, jāmēģina pārvietoties tuvāk grīdai pie loga, kur, nedaudz atverot logu, var nodrošināt svaiga gaisa pieplūdi.

7.3. *Kārtība, kādā tiek evakuēti cilvēki ar īpašām vajadzībām, un pasākumi evakuācijas nodrošināšanai*

<MK Nr.238, 180.7.3.>

7.3.1. Objektā nav paredzēts uzturēties personām ar īpašām vajadzībām.

7.4. *Tehnoloģisko iekārtu (ventilācijas sistēmas, apkures iekārtas u.c.) un inženiertīklu darbības apturēšanas kārtība*

<MK Nr.238, 180.7.4.>

7.4.1. Ja nav apdraudējums darbiniekiem, kuri strādā blakus tehnoloģisko iekārtu atslēgšanas vietai/-ām, saņemot informāciju vai sadzirdot signālu par ugunsgrēka izcelšanos, nekavējoties jāatslēdz tehnoloģiskās iekārtas, un jādodas ārā no ēkas.

7.4.2. Objektā esošo apkures sistēmu var atslēgt Objekta apkures katla telpā, kas atrodas administratīvajā ēkā, blakus ģērbtuvēm. Atsevišķas apkures ierīces var atslēgt Objekta telpās, kur tās ir uzstādītas. Lēmumu par apkures sistēmas atslēgšanu pieņem glābšanas darbu vadītājs.

7.4.3. Ūdens padevi Objektam var atslēgt:

- administratīvajā ēkā, apkures katla telpā.

Lēmumu par ūdens padeves atslēgšanu Objektam pieņem glābšanas darbu vadītājs.

7.4.4. Ja nav iespējams vai nav izdevies atslēgt tehnoloģiskas iekārtas, par to ir jāinformē VUGD darbinieki, norādot tehnoloģisko iekārtu atslēgšanas vietas.

7.5. *Elektroinstalācijas, elektroiekārtu un elektroierīču atvienošanas kārtība*

<MK Nr.238, 180.7.5.>

7.5.1. Saņemot informāciju vai sadzirdot signālu par ugunsgrēka izcelšanos, Objekta atbilstošam speciālistam it jāatslēdz elektropadeve, ja tas neapdraud viņa veselību un dzīvību;

7.5.2. Objektā ir vairākas elektropadeves atslēgšanas vietas. Katra noliktavas ēka un administratīvā ēka ir nodrošināta ar savu elektrosadalī, kurā ir iespējams atslēgt elektropadevi konkrētajai ēkai, kurā ir izcēlies ugunsgrēks;

Izstrādāta saskaņā ar 2016. gada 19. aprīļa MK noteikumu Nr.238 „Ugunsdrošības noteikumi” 180. punkta prasībām

7.5.3. Ja nav iespējams vai nav izdevies atslēgt elektroinstalāciju, elektroiekārtu vai elektroierīci, par to ir jāinformē VUGD darbinieki, norādot elektropadeves atslēgšanas vietu.

7.6. Ugunsdrošībai nozīmīgo inženiertehnisko sistēmu (tai skaitā uguns aizsardzības sistēmu) iedarbināšanas kārtība

<MK Nr.238, 180.7.6.>

7.6.1. Krānu iedarbināšanas kārtība:

- jāizņem ugunsdzēsības šļūtene ar stobru no Krāna kastes;
- jāatritina šļūtene, pēc iespējas iztaisnojot to;
- jāatver ūdens padošanas krāns (ventilis);
- jānovirza ūdens strūkļa degšanas virzienā.

Aizliegts:

- dzēst elektroiekārtas un elektroierīces, kas ir pieslēgtas pie elektrotīkla.

7.6.2. AUATS sistēmas iedarbināšanas kārtība:

- var iedarbināt manuāli, nospiežot tuvāko manuālās tālvadības iedarbināšanas ierīci (trauksmes pogu).

7.7. Ugunsdzēsības līdzekļu izmantošanas kārtība

<MK Nr.238, 180.7.7.>

7.7.1. Aparāta izmantošana:

- lai veiktu ugunsgrēka dzēšanu ar Aparātiem, nepieciešams izvērtēt, vai ugunsgrēku būs iespējams likvidēt ar Aparātiem, jo Aparāts ir efektīvs maza apjoma ugunsgrēka dzēšanai. Ja ugunsgrēku neizdodas likvidēt un tas strauji izplātās, pēc iespējas ātrāk jāpamet ēka vai būve un jāziņo VUGD par ugunsgrēka izcelšanos;
- redzot ugunsgrēku, ir jāsaprot kādi materiāli un priekšmeti deg, attiecīgi tam izvēloties Aparāta tipu, ar kuru efektīvāk dzēst ugunsgrēku. Pulvera ugunsdzēsības aparāts ir universāls dzēšanas līdzeklis, un tam ir ABC dzēšanas klase. Ar to var nodzēst praktiski visus ugunsgrēku veidus. Tomēr pulvera aparāta izmantošana ir saistīta ar apkārtnes piesārņošanu, tāpēc biroja telpās elektroiekārtas (datortehniku) ir ieteicams sākotnēji dzēst ar ogļskābās gāzes ugunsdzēsības aparātu, tādā veidā aizsargājot no piesārņojuma apkārtējās telpas un ierīces.

dzēšanas klase	kādus materiālus iespējams dzēst?
A	Cietas vielas – koks, papīrs, tekstils u.c.
B	Šķidrās vielas – benzīns, eļļa, tauki, spirts u.c.
C	Gāzveida vielas – dabasgāze, propāns, metāns u.c.
F	Taukvielas – ēdiena pagatavošanas ierīcēs vai iekārtās izmantojamās augu vai dzīvnieku eļļas un tauki.

- Aparātu izmantošanas kārtība parādīta nākamajās divās tabulās.

darbība	attēlojums
Aparāta sagatavošana darbam	 <p>Izraut aizsargsprūdu</p>
Aparāta ugunsdzēsīgas vielas strūklu iegūšana	 <p>Virzīt uzgalu uguns virzienā, nospiest rokturi</p>

norādījums	attēlojums
dzēšana ir jāuzsāk vēja virzienā, ar strūklu mērķējot uz degošo materiālu, nevis uz pašām liesmām!	 <p>Jāatrodas vēja virzienā</p>
dzēšana ir jāuzsāk no lejas, jo karstums izplatās augšup (ja dzēš no augšas uz leju, var notikt degošā materiāla atkārtota aizdegšanās jau apstrādātajā zonā)!	 <p>Dzēšana jāuzsāk no lejas</p>
ugunsdzēsīga viela ir jāizmanto pārdomāti, lai ar to pietiktu visam dzēšanas procesam (ieteicams dzēst ar Aparātiem grupas sastāvā)!	 <p>Ja ir iespēja, jādzēs grupas sastāvā</p>
degošie šķidrumi vienmērīgi ir jāpārklāj ar ugunsdzēsīgo vielu!	-
dzēšana nišās ir jāveic no augšas uz leju (savādāk uguns kopā ar ugunsdzēsīgās vielas strūklu var atsisties no nišas sienām un nonākt saskarsmē ar citu degošo materiālu vai pašu dzēsēju)!	 <p>Nišās dzēšana jāuzsāk no augšas</p>
ja ugunsgrēks tika nodzēsts, AIZLIEGTS pamest ugunsgrēka vietu, nepārliecinoties, kā degšana nevar atkārtoties!	 <p>Jāpārliecinās kā degšana nevar atkārtoties</p>

tabulas turpinājums nākamajā lappusē

<p>tā kā pēc katras izmantošanas reizes Aparāts no jauna ir jāaizpilda ar ugunsdzēsīgo vielu (pat ja notika visai īslaicīga roktura nospiešana), pēc ugunsgrēka nodzēšanas nekavējoties ir jānodod Aparāts/-i uz apkopi!</p>	
<p>AIZLIEGTS novietot izmantoto Aparātu vietā, nenododot to uz apkopi!</p>	<p>-</p>

tabulas turpinājums no iepriekšējās lappuses

7.7.2. Ugunsdzēsības pārklāja izmantošana:

- dzēšot uguni, tas ir rūpīgi jāapsedz ar ugunsdzēsības pārklāju, līdz ar to tiek apturēta skābekļa piekļuve degošajam materiālam un tas apdziest;
- ugunsdzēsības pārklājam pilnībā ir jāapsedz degoša viela vai priekšmets;
- ar ugunsdzēsības pārklāju var dzēst degošu sadzīves tehniku (elektroierīces pirms dzēšanas jāatslēdz no elektrības) un degošu apģērbu uz cilvēka;
- ugunsdzēsības pārklājs pēc lietošanas ir jānomaina uz jaunu, jo pēc pielietošanas tas zaudē ugunsizturību un atkārtoti nav izmantojams;
- ugunsdzēsības pārklāju izmantošanas kārtība parādīta nākamajā tabulā.

darbība	attēlojums
<p>Satveriet lentes ar abām rokām. Izvelciet ugunsdzēsības pārklāju.</p>	
<p>Izslēdziet gāzes/elektrības padevi. Uzklājiet ugunsdzēsības pārklāju uz degošās virsmas. Atstājiet ugunsdzēsības pārklāju. Ļaujiet ugunsdzēsības pārklājam atdzist.</p>	
<p>Apģērba degšanas gadījumā noguldiet cietušo uz grīdas (zemes). Ietiniet cilvēku ugunsdzēsības pārklājā. Noteikti sniedziet pirmo palīdzību. Izsauciet ātro palīdzību vai ārstu.</p>	

7.8. Materiālo vērtību evakuācijas kārtība

<MK Nr.238, 180.7.8.>

- 7.8.1. Materiālo vērtību evakuācija Objektā ir jāveic nekavējoties pēc ugunsgrēka trauksmes saņemšanas, pēc iespējas vienlaicīgi ar evakuāciju. Ja šos pasākumus nav iespējams veikt nekavējoties, vai tās apdraud darbinieka veselību vai dzīvību, telpas nekavējoties ir jāpamet.
- 7.8.2. Jāizvērtē ēkā vai būvē radusies situācija un jāmēģina evakuēt pašas svarīgākās materiālās vērtības (piemēram, svarīgu dokumentu mapes vai mantas, ko nozīmēja Objekta vadītājs).
- 7.8.3. Evakuētas materiālās vērtības izvietot un pārsegt ārpus ēkas tā, lai tās netraucētu dzēšanas darbus.
- 7.8.4. Gadījumā, ja nav izdevies evakuēt Objektā esošās vērtīgās mantas, par to ir jāziņo VUGD darbiniekiem.

Rīcības plāns sprādziena gadījumā

Ja sprādziens vēl nav noticis un nav novēršams:

- uzreiz jākrīt uz grīdas/zemes un galva jānosedz ar rokām (šādi triecienviļņa ietekme samazinās apmēram 6 reizēs);
- ja tas ir iespējams, jākrīt pie sienas un grīdas savienojuma vietas vai nesošās sienas durvju ailē (nesošo būvkonstrukciju savienojuma vietas ir izturīgākās pret sprādzienu, ar lielu iespējamību nerādīs ievainojumus pašī un pasargās ķermeni no citām sadrupušām konstrukcijām/priekšmetiem);
- pēc notikušā sprādziena jārikojas tālāk saskaņā ar PB objekta instrukcijas 7. sadaļu “Rīcība ugunsgrēka gadījumā”, sadūmojuma/putekļu gadījumā pievēršot īpašu uzmanību elpošanas ceļu aizsardzībai ar auduma gabalu (ieteicams, samitrinātu).

Ja sprādziens vēl nav noticis un ir laiks evakuēties no ēkas:

- nekavējoties skriešus jādodas prom no bīstamas vietas:
  - ārā, uz atklāta laukuma;
  - pēc iespējas tālāk no būvēm, aprīkojuma, uzglabājamām vielām un elektrības vadiem un stabiem;
  - drošā vietā (sprādziena gadījumā – uzreiz un jebkurā vietā) jānovietojas guļus, jāaizsedz galva ar rokām;
- pa ceļam uz drošo vietu, ja tas neapdraud veselību un dzīvību, par sprādziena draudiem paziņot PB objektā esošām personām mutiski (ja ir blakus; skaļā balsī) un/vai nospiežot tuvāko AUATSS manuālo tālvadības iedarbināšanas ierīci;
- drošajā vietā par sprādziena draudiem jāziņo VUGD
pa vienoto ārkārtas palīdzības izsaukumu numuru **112**
(ja zvans nav iespējams, par ugunsgrēku jāziņo, sūtot SMS uz **112**);
- pēc sarunas pabeigšanas ar VUGD dispečeru par ugunsgrēka izcelšanos un VUGD darbinieku izsaukumu jāpaziņo pa tālruni **2839877** PB objekta noliktavas pārzinim, kurš pieņem lēmumu par evakuācijas veikšanas un/vai avārijas draudu likvidācijas darbu nepieciešamību pirms VUGD darbinieku ierašanās;
- PB objektā ierodoties VUGD darbiniekiem, visām PB objektā esošām personām turpmāk ir jārikojas saskaņā ar GDV norādījumiem.

Ja sprādziens ir noticis (t.sk., citā PB objekta ēkā/vietā):

- jārikojas saskaņā ar PB objekta instrukcijas 7. sadaļu “Rīcība ugunsgrēka gadījumā”, sadūmojuma/putekļu gadījumā pievēršot īpašu uzmanību elpošanas ceļu aizsardzībai ar auduma gabalu (ieteicams, samitrinātu).

Aizgruvuma gadījumā (ja ir iespējams tikt ārā):

- jānovērš panika un jāapskatās apkārt;
- jāpārlicinās, ka nav iegūtas traumas (nepieciešamības gadījumā jācenšas apstādināt asiņošana utt.);
- ja tas neapdraud veselību un dzīvību, jāpalīdz citiem cietušajiem;
- nekavējoties jādodas ārā (jo pastāv atkārtota sprādziena un/vai aizgruvuma risks), pēc iespējas:
  - jāizvairās no apmetuma, armatūras, būvkonstrukciju, skapju un plauktu nokrišanas;

- jāturas tālāk no logiem, spoguļiem, gaismas ķermeņiem u.c. plīstošiem priekšmetiem.
- jārikojas tālāk saskaņā ar šīs instrukcijas punktu “Ja sprādziens vēl nav noticis un ir laiks evakuēties no ēkas”.

Aizgruvuma gadījumā (ja nav iespējams tikt ārā):

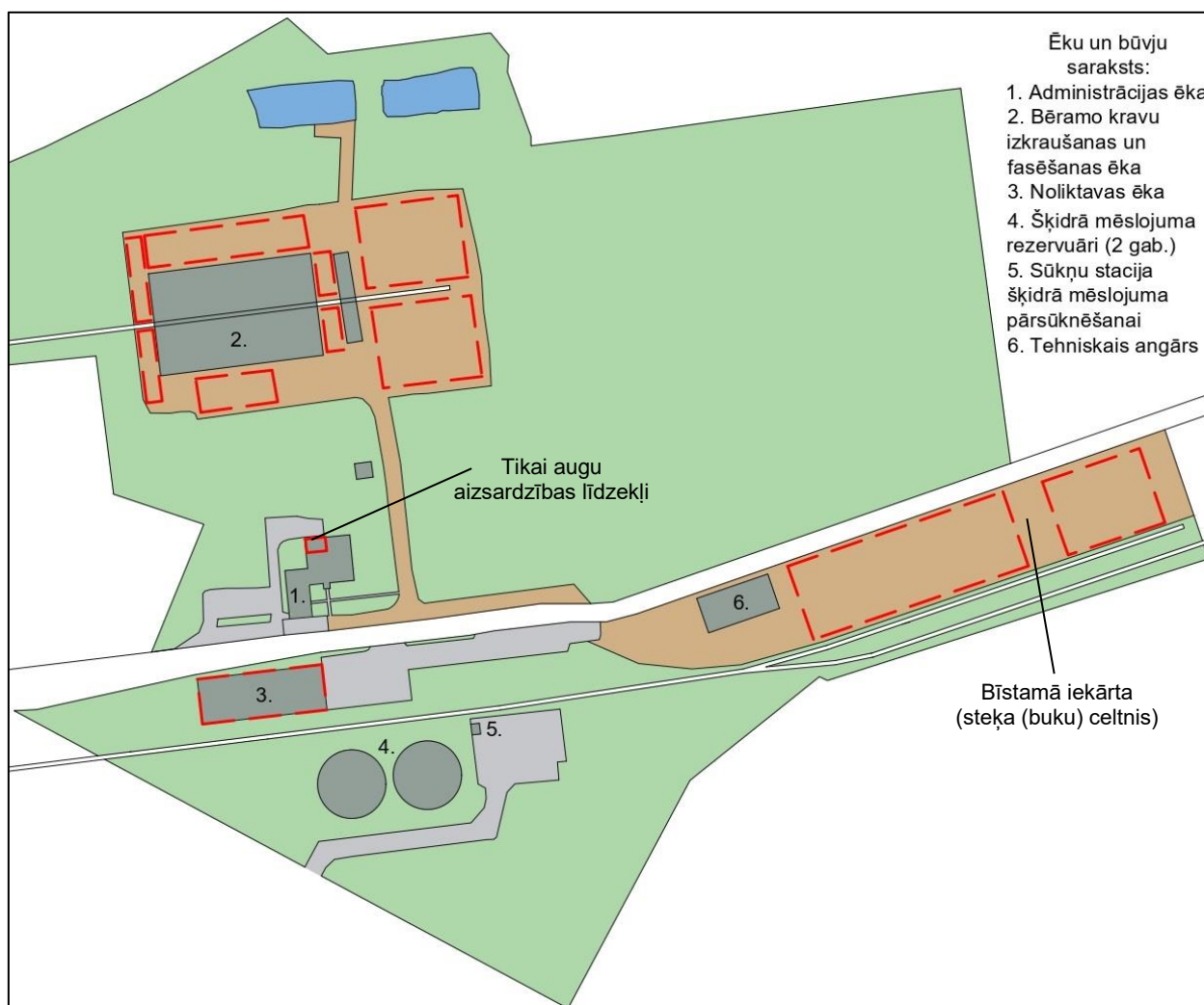
- jānovērš panika (jātic, ka palīdzība tiks obligāti sagaidīta tuvākajā laikā);
  - jāpievērš uzmanība ar klauvēšanu (labāk pa caurulēm), kliegšanu (pēc iespējas tikai tad, kad dzirdamas cilvēku balsis);
  - ja tas ir iespējams:
    - jāzvana VUGD
      - pa vienoto ārkārtas palīdzības izsaukumu numuru **112**
- (ja zvans nav iespējams, par ugunsgrēku jāziņo, sūtot SMS uz **112**);
- jāpārliecinās, ka nav iegūtas traumas (nepieciešamības gadījumā jācenšas apstādināt asiņošana utt.);
  - jācenšas nostiprināt “griesti” ar tuvumā esošiem pieejamām atlūzām;
  - jācenšas nobīdīt tālāk asie priekšmeti;
  - jāaizsarga elpošanas ceļi ar auduma gabalu (ieteicams, samitrinātu);
  - jādzer pēc iespējas vairāk, ja ir ūdens;
  - jāmasē piespiestas ekstremitātes.

Aizliegts:

- mēģināt tikt ārā patstāvīgi (tas var izraisīt citu aizgruvumu/veselībai kaitīgas vai nāvējošas sekas);
- dedzināt uguni.

9. PIELIKUMS

Paaugstinātas bīstamības objekta bīstamo ķīmisko vielu un maisījumu glabātavas shēma (karte)

42.att. Paaugstinātas bīstamības objekta bīstamo ķīmisko vielu un maisījumu glabātavas shēma (karte)

Apzīmējumi:

– bīstamo ķīmisko vielu un maisījumu glabātavas.